

AGENTS D'UNA
NOVA INFORMACIÓ
SOBRE LES
AGRESSIONS
SEXUALS

Isabel Muntané
Violeta García

DO NES VALEN TES

Col·laboren

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

ÍNDEX

AGRAÏMENTS	3
1. INTRODUCCIÓ	4
2. MARC TEÒRIC	6
2.1. Què entenem per agressions sexuals	6
2.2. Quin és el paper dels mitjans de comunicació	6
2.3. Epistemologia i eines d'investigació	6
2.4. Els grups focals	7
3. METODOLOGIA	9
3.1. Objectius i hipòtesis	9
3.2. Selecció de la mostra	10
3.3. Corpus d'anàlisi	11
3.4. Plantejament metodològic	12
Fase prèvia	12
Fase d'execució	12
Fase final	14
4. ANÀLISI DEL QÜESTIONARI	15
4.1. Per què vols participar d'aquest estudi?	15
4.2. Com t'has sentit?	17
Nivell de malestar	19
5. GRUPS FOCALS	20
5.1. Primer grup focal: AADAS	20
5.2. Segon grup focal: Surt i Creació Positiva	25
5.3. Grup de discussió de dones i periodistes	29
Recomanacions que tenen a veure amb les dones	29
Recomanacions que tenen a veure amb les violències sexuals i els agressors	32
6. RECOMANACIONS COMENTADES PER LES DONES	40
6.1. Informar sobre les dones	40
1. Som ciutadanes de drets.	40
2. No atribuir-nos la responsabilitat.	45
3. Explicar els processos judicials i de recuperació.	47
6.2. Informar sobre els agressors i les agressions sexuals	50
1. No difuminar la responsabilitat dels agressors.	50
2. No minimitzar les agressions sexuals.	53
6.3. Llenguatge fotogràfic i audiovisual	57
7. GUIA DE RECOMANACIONS PER INFORMAR SOBRE LES AGRESSIONS SEXUALS	60
7.1. Informar sobre les dones	61
7.1.1. Som ciutadanes de dret	61
7.1.2. No atribuir-nos la responsabilitat	63
7.1.3. Explicar els processos judicials i de recuperació	65
7.2. Informar sobre els agressors i les agressions sexuals	69
7.2.1. No difuminar la responsabilitat dels agressors	69
7.2.2. No minimitzar les agressions sexuals	71
7.3. Llenguatge fotogràfic i audiovisual	73
8. CONCLUSIONS	74
9. BIBLIOGRAFIA	77
10. ANNEX 1	80
11. ANNEX 2	81
Notícies analitzades	81

Barcelona, novembre del 2018

Autores:

Isabel Muntané

Violeta García

Pilixip, disseny i maquetació

Paula Monteiro, revisió lingüística

AGRAÏMENTS

Aquest projecte ha estat possible gràcies al treball desinteressat de moltes persones que ens han acompanyat durant tot un any.

En primer lloc, volem agrair a totes les dones que han acceptat participar del treball amb l'objectiu d'ajudar a altres dones: Ainhoa Bertrán, Laia, Alice Coudene, Eva S. R., M. L., Rut Carrizosa, E. M., Floriane van Dijk, Carla F., Ester, Ana, Elena, L. Z., Elena, M. S., Pepa, Carmen G., Marieta, V. R. i A. C.

En segon lloc, a totes les i els periodistes que han aportat el seu coneixement professional amb la voluntat de millorar les informacions i contribuir a la construcció dels nous discursos. Guillem Sánchez, María Jesús Ibáñez i Núria Marron, de El Periódico; Sònia Pau i Maite Piulachs, d'El Punt Avui; Anna Celma, de la Directa; Lara Bonilla i Enric Borràs, de l'ARA; Anna Palou de la Jornada, i Laura Aznar i Laia Soldevila de Crític.

També volem agrair les aportacions del comitè de professionals que ha revisat les recomanacions i ens han ajudat a millorar-les: Anna Celma, Montse Pineda, Carla Vall i Júlia Vega.

A les companyes i amigues Glòria Escudero, Imma Torres i Ana Sáñez, pel seu suport i la seva feina. A Pilixip, pel disseny i maquetació i a Paula Monteiro, per la revisió lingüística. A les entitats amigues, Creación Positiva i Surt, que ens han acompanyat al llarg d'aquest procés. A la Casa de la Premsa, el Sindicat de Periodistes de Catalunya, la Xarxa Internacional de Dones Periodistes, l'ADPC i el Col·legi de Periodistes.

A Inma Pascual (Cúrcuma), Raquel Gómez, Laura Luque i Júlia Abelló (Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats. Programa jove de l'Associació de Drets Sexuals i Reproductius), Meritxell Benedí (Surt), Mar Quintana (Enruta't) i Berenice Domínguez (Espai Ariadna).

I, per descomptat, a l'Ajuntament de Barcelona i a l'Institut Català de les Dones, que han confiat en el nostre projecte, demostrant novament el seu compromís i voluntat per construir una societat lliure d'agressions sexuals.

Violeta García, psicòloga de l'Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment (AADAS), i Isabel Muntané, periodista i codirectora del màster Gènere i Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona, no hauríem pogut fer aquesta feina sense totes les persones que ens han acompanyat.

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball és la continuació del projecte "Dones valentes: per una nova informació sobre les violències sexuals" dut a terme l'any 2016. El primer treball ens va oferir el marc general de com havien de ser les informacions sobre agressions sexuals i, durant un any, hem aprofundit en els elements claus sorgits de la primera recerca; hem analitzat noves informacions; hem incorporat eines metodològiques; hem ampliat –quantitativament i qualitativament– la mostra de persones claus i, finalment, hem incorporat noves veus, les de les i els periodistes. Tot això amb l'objectiu d'elaborar unes recomanacions per informar sobre les agressions sexuals amb perspectiva feminista.

En aquest estudi, ens centrem en les informacions sobre agressions sexuals que, segons l'OMS, és una de les expressions de la violència sexual. Aquestes agressions sexuals són diverses: violació en el matrimoni o en cites amoroses; violació per desconeguts o coneguts; assetjament sexual (a l'escola, al lloc de treball, etc.); abús sexual de persones físicament o mentalment discapacitades i violació i abús sexual de nenes i nens, entre altres (OMS, 2013). En aquest sentit, hem depurat el terme "violències sexuals", que vam fer servir al primer estudi, i hem preferit parlar "d'agressions sexuals", incloent-ne tant allò que el Codi Penal anomena "agressió" com el que anomena "abús" o "assetjament".

Els mitjans de comunicació elaboren les informacions sobre les dones que hem viscut agressions sexuals des d'una mirada heteropatriarcal que no ens considera subjecte informatiu i això es reflecteix, per exemple, en el fet que no es té en compte la nostra veu. Les informacions ens presenten com objectes, victimitzades i sense agència, amb uns discursos que no busquen millorar la societat ni contribueixen a eliminar les agressions masclistes dels espais públics i de les relacions en l'àmbit comunitari. D'aquesta forma, els mitjans de comunicació, que podrien ser agents claus per construir un nou imaginari i conscienciar la ciutadania de la necessitat d'un canvi de rols i d'estereotips que permetessin viure en llibertat i lliures d'agressions sexuals, es converteixen en transmissors i perpetuadors d'una societat marcada per la desigualtat.

Hem pogut comprovar com aquestes informacions contribueixen a incrementar el nostre dany i patiment. En alguns casos, provoquen recaigudes en els nostres processos de recuperació i la majoria evitem llegir aquestes informacions. Tot i això, al llarg del treball, hem demostrat que som capaces de transformar la nostra vivència negativa en una experiència d'ajuda col·lectiva i positiva, de servei social a totes les persones que poden ser o han estat víctimes de violència sexual i, més en concret, d'una agressió sexual. Som dones valentes que no tenim res a veure amb la imatge que els mitjans continuen transmetent en les seves informacions. I en unes condicions d'empatia, confiança i sororitat ens reforcem i prenem agència. De fet, a partir del primer treball, dues dones que van participar-hi i que no havien denunciat el seu agressor, ho van fer. D'altres van participar en l'elaboració d'un documental sobre els processos de recuperació i en un projecte periodístic estatal sobre com informar de les agressions masclistes: **Taller de comunicació i gènere**, impulsat pel diari *La Marea* i Oxfam Intermón, amb la col·laboració del **Màster Gènere i Comunicació** de la Universitat Autònoma de Barcelona. El treball i la sororitat les va empoderar i els hi va donar la força per afrontar un procés judicial que fins aleshores s'havien vist incapaces de dur a terme i per parlar públicament del fet viscut i ajudar a altres dones que es troben en la seva mateixa situació o que s'hi poden arribar a trobar.

"En el mismo acto de transformación social todas las personas somos filósofas no expertas, presuponiendo una visión del mundo, de lo que está bien, de lo que es justo, de lo que es detestable, de lo que la acción humana es o puede ser, de lo que constituyen las condiciones de vida necesarias y suficientes."

Judith Butler

"Una mujer con imaginación es una mujer que no solo sabe proyectar la vida de una familia, la de una sociedad, sino también el futuro de un milenio."

Rigoberta Menchú

Totes les actuacions incloses en el marc d'aquest projecte tenen per objectiu canviar les informacions sobre agressions sexuals a través de l'experiència de les dones. Fer-nos subjectes actives dels discursos periodístics i que se'ns reconegui la nostra agència; avançar en els processos de recuperació; defensar els nostres drets i actuar també amb molta més seguretat en tots els processos judicials.

Però aquest treball va més enllà. Canviar els discursos també ens permetrà transformar la societat i els imaginaris col·lectius que ens continuen remetent a un entorn agressiu i violent per les dones i en el qual es justifiquen, implícitament, les agressions sexuals. Es tracta, ara, d'elaborar uns discursos nous que ens ajudin en la nostra recuperació i, el que és encara més important, permetin reeducar la societat per poder promoure una convivència lliure d'agressions sexuals. El canvi en el discurs dominant també ajudarà a la reparació social, perquè les agressions sexuals són un atemptat contra els drets humans i tenen un impacte social que cal visibilitzar.

Aquest document final és fruit del treball col·lectiu fet per dones que han patit agressions sexuals i periodistes en actiu que han participat en diferents etapes d'aquest projecte. Entre totes hem elaborat les **"Recomanacions per informar sobre les agressions sexuals"**. Uns suggeriments que considerem fonamentals si volem canviar els discursos dels mitjans per tal de contribuir a la construcció d'una societat lliure d'agressions sexuals.

L'objectiu és que aquestes recomanacions, com ha passat amb les anteriors, s'estenguin com una eina de millora de les informacions i que serveixin de guia a les professionals del periodisme a l'hora d'informar sobre agressions sexuals. Voldríem que s'implementessin a les redaccions dels mitjans i que adquirissin norma d'ús. Per això caldrà fer un treball de conscienciació, formació i implicació amb diferents entitats i institucions, tant polítiques i educatives com comunicatives, responsables, de forma directa o indirecta, de la difusió d'informació i de l'aplicació de recomanacions.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Què entenem per agressions sexuals

Totes les violències sexuals són la manifestació de la diferència de poder entre les persones que les pateixen (dones, nenes i nens) i els qui l'exerceixen (homes). L'OMS afirma que el propòsit fonamental de les agressions sexuals és expressar el poder i el domini sobre la persona atacada i la seva subordinació com a col·lectiu, ja que, per exemple, en provocar i generar por en les dones reforcen els dictats patriarcals sobre el comportament "correcte" de les dones i es mantenen les prerrogatives masculines (Burgess-Jackson, 2000).

Aquesta manera d'entendre les agressions sexuals com un control de les dones per part dels homes ja va exposar-la Susan Brownmiller el 1975, a *Against Our Will: Men, Women, and Rape*, quan va definir la violació com un procés d'intimidació conscient pel qual els homes mantenen les dones en un estat de por (Grup de Recerca Antígona i Creació Positiva, 2016). Anys més tard, Keuls assegurava que "la violación es la extrema puesta en práctica del falismo. No se comete con el objetivo de tener placer o de procrear, sino para afirmar el propio dominio a través del sexo" (Keuls, 1985, a Luberti 1997: 182). Altres feministes han anat més enllà i han assegurat que "el descubrimiento de los hombres de que sus genitales podían servir como arma para producir miedo debería figurar como uno de los descubrimientos más importantes de la prehistoria, junto con el uso del fuego y de la primera hacha" (Susan Brownmiller, a Herman, 2015).

Gràcies al feminisme hem pogut dimensionar les agressions sexuals com unes violències que superen el dany que condiciona la llibertat individual de les dones, per dibuixar també els danys col·lectius i socials que limiten l'exercici de la llibertat de totes les dones, hagin patit o no agressions sexuals. Per tant, encara que totes aquestes accions afecten la intimitat de les dones en atacar la seva sexualitat, no poden ser considerades com un fet íntim ni tampoc com una expressió de la sexualitat dels agressors. La dominació d'aquestes violències es manifesta a través de diferents expressions de poder: per l'asimetria d'edat, coneixements i capacitats (abusos sexuals a la infància) (Luberti, 1997), per l'ascendència laboral o necessitat de mantenir la feina (assetjament sexual a la feina) o per la intimidació física i la por (agressions sexuals), entre altres.

2.2. Quin és el paper dels mitjans de comunicació

Les violències sexuals, i de forma explícita les agressions sexuals, s'inscriuen per tant dins d'una òptica de poder heteropatriarcal, i s'estructuren com una eina de perpetuació d'aquest poder. La transmissió d'aquesta dominació de l'home sobre la dona i la naturalització amb què assumim com a societat aquest imaginari tenen a veure amb el missatge que transmeten els mitjans de comunicació. Els mitjans són l'instrument d'informació per excel·lència i, lluny de ser transmissors objectius de la realitat, els discursos emesos, implícits i explícits, els converteixen en agents fonamentals per a la difusió, consolidació i perpetuació de mites, idees, creences, valors, arquetips i estereotips. Si bé podrien ser agents claus per al canvi social, al llarg de la història hem vist com exerceixen de transmissors del poder i de perpetuació del sistema dominant. Les i els periodistes posen en circulació percepcions, posicionaments i judicis de valor que ordenen els límits d'allò que pensem (Gómez, 2015). No es pot obviar que els missatges emesos pels mitjans incorporen una dimensió ideològica, política i ètica no exempta de "[...] la imagen hegemónica de la violencia de género y de las personas que son identificadas como víctimas y agresores en los marcos de reconocimiento establecidos" (Gómez, 2016: 201).

2.3. Epistemologia i eines d'investigació

L'estudi s'emmarca en la línia d'investigació d'anàlisi feminista del discurs (Cabruja, 1996), anàlisi crítica del discurs (Giró, 1999 i Van Dijk, 2006) en l'àmbit del periodisme; i en els grups focals com a eina d'investigació qualitativa. Totes les eines estan utilitzades sota el paraigua de l'epistemologia feminista que intenta "sociologitzar" el coneixement i situar en el centre de la reflexió els problemes socials i polítics de la vida de les dones (Harding, 1996). Això també fa que entenguem la recerca com un compromís polític amb el canvi social (Haraway, 1991). Per tant, aquest treball parteix de l'epistemologia feminista que atorga rellevància al subjecte situat (Haraway,

1991), que està condicionat pel seu context social, històric, cultural, espacial i personal. I, en conseqüència, tant l'anàlisi com els resultats han de ser llegits des del moment històric, social i territorial en el qual s'ha fet la recerca i des de la nostra condició de dones feministes.

Entenem que "las formulaciones que pretenden ser independientes del género, o 'neutrales', de hecho son sexistas porque reproducen la ficción social de que existe igualdad entre hombres y mujeres [...]. La 'neutralidad' significa dejar los presupuestos patriarcales existentes en sus sitios implícitos e incuestionados" (Walters, 1996: 31-32). En aquesta línia trobem "[...] creencias universales que determinan la conciencia y la autodefinitión individuales" (Walters, 1996: 43). Aquestes creences són modelades i emmarcades pels missatges culturals i socials (*idem*), és a dir "el macrosistema heteropatriarcal regeix la vida i les idees de les persones i està en l'arrel dels problemes als quals ens enfrontem, entre ells, les violències sexuals"(Esteban, 2011, a Gifré, 2012: 91).

Per 'entendre' un text i desxifrar allò que està difonent l'emissor i allò que rep el destinatari: "[...] cal tenir en compte no només què diu l'emissor, sinó, què vol dir i per això s'ha de parar atenció a un cert nombre de nous elements, allò que la sociolingüística anomena 'l'univers comunicatiu'" (Giró, 1999: 91). Perquè cal tenir en compte que "[...] los titulares, las estructuras narrativas, las argumentaciones, la presentación gráfica, las estructuras sintácticas, las estructuras semánticas de coherencia, el conjunto de temas, etc." (Van Dijk, 1996: 19) són eines de transmissió d'opinions personals i de models mentals. En l'anàlisi, hem tingut en compte que les i els periodistes són "[...] constructores de la realidad de su entorno. Pero además dan forma de narración a esta realidad y, difundiéndola, la convierten en una realidad pública" (Rodrigo, 1993: 13). Ara bé, cal tenir present que: "Mediante nuestras relaciones y prácticas accedemos a un mundo construido, pero, simultáneamente, contribuimos a su construcción" (Cabruja, Íñiguez i Vázquez, 2000: 65).

Amb l'anàlisi feminista del discurs —AFD a partir d'ara— i l'anàlisi crítica del discurs —ACD a partir d'ara—, tenim present l'ús del llenguatge entès com una pràctica social en el marc d'unes coordenades històriques i socials amb les quals manté una relació dialèctica (Giró, 1999). El discurs dels mitjans no té lloc en un context asèptic ni és aliè a les relacions de poder. L'AFD i l'ACD ens portaran, doncs, a explicitar que: "[...] l'ús del llenguatge està modelat per la societat i que ahora la modela" (Giró, 1999: 103).

2.4. Els grups focals

En el marc d'aquest projecte hem realitzat tres grups focals entesos com "una reunió d'un grup d'individus seleccionats pels investigadors per discutir i elaborar, des de l'experiència personal, una temàtica o un fet social que és objecte d'una investigació elaborada" (Korman, 2013). Vam considerar que com tècnica de recerca socioqualitativa ens permetria aprofundir en el "procés de producció de significats que apunta a la indagació i interpretació de fenòmens ocults a l'observació de sentit comú" (Hamui-Sutton i Varela-Ruiz, 2012).

Els tres grups —dos amb dones que han patit agressions sexuals i un amb dones i periodistes en actiu— ens van permetre treballar amb instruments d'anàlisi que no busquen informar sobre la quantitat de fenòmens, sinó interpretar-los en profunditat i detall, per identificar els comportaments socials i les pràctiques quotidianes.

Els tres grups es van organitzar, tal com requereix aquesta tècnica de recerca, en una atmosfera de seguretat, en la qual les participants van demostrar no sentir-se pressionades a respondre cadascuna de les preguntes formulades. Totes es van expressar de forma espontània i van contrarestar diferents respostes exposades per les participants. D'aquesta manera es va complir el que per a Martínez-Miguélez (2012) ha de ser un grup focal: "un mètode de recerca col·lectivista, més que individualista" i que "se centra en la pluralitat i varietat de les actituds, experiències i creences dels participants, i ho fa en un espai de temps relativament curt".

Així, mentre els grups focals estaven reunits es va poder al·ludir als temes importants i significatius per les participants; recuperar la qualitat d'allò que expressa el llenguatge comú; propiciar descripcions denses des de les quals l'experiència individual reflecteixi el context social on s'inscriu; donar especificitat a les situacions referides; mantenir-se oberta a les novetats que van anar sorgint durant el procés i explorar-les; focalitzar la conversa en

determinats temes; detectar els aspectes ambigus o no ben definits que van mostrar les participants; identificar canvis de les descripcions o els significats respecte de certs temes; cuidar les relacions interpersonals durant la conversa. Com a resultat d'aquest procés, es va aconseguir que els grups focals fossin una experiència positiva per les participants, en descobrir perspectives noves sobre la seva pròpia experiència personal i professional.

Els grups focals ens van permetre conèixer conductes i actituds socials que ens aportaren informacions rellevants sobre com se senten les dones durant la lectura de les informacions i quins són els mecanismes que les professionals del periodisme activen i apliquen en l'elaboració d'aquestes. També vam obtenir major quantitat i varietat de respostes que enriqueixen la primera proposta de recomanacions sorgida de les anàlisis de les informacions i van ajudar-nos a incorporar matisos sobre la forma de pensar, sentir i viure de les participants en els grups. Es va demostrar que els grups focals faciliten "la discussió i activa als participants a comentar i opinar encara en aquells temes que es consideren com a tabú, la qual cosa permet generar una gran riquesa de testimoniatges" (Hamui-Sutton i Varela-Ruiz, 2012). I, finalment, ens va permetre enfocar millor els resultats de la recerca i obtenir idees per desenvolupar estudis ulteriors i millorar-ne la incidència social.

3. METODOLOGIA

Tal com hem comentat a la introducció, aquest treball neix com a continuació del projecte "Dones valentes: per una nova informació sobre les violències sexuals". Semblava lògic, i així ho van plantejar les dones que van participar en el primer estudi, trobar-nos amb professionals del periodisme, d'una banda, i anar més enllà, d'altra, elaborant recomanacions recollides en un document que pogués servir de referència a les persones que treballen en aquesta professió o es formen per exercir-la.

Dins del marc de l'empirisme feminista, que elimina els biaixos androcèntrics (Harding, 1996) i dubta sobre la irrellevància de la identitat de la persona investigadora (Bartra, 2000), repudiem la distància emocional com a mesura del valor de la recerca (Herman, 2015: 30) i honorem francament la nostra connexió emocional amb les participants.

Amb un interès polític, social i ideològic ens vam tornar a situar críticament davant els missatges transmesos pels mitjans de comunicació amb la intenció de fer un treball constructiu per possibilitar canviar l'imaginari col·lectiu de la societat sobre les agressions sexuals. Vam tornar a fer servir una metodologia qualitativa i l'AFD i l'ACD com a eines de treball dins d'un marc de coneixement feminista, amb l'objectiu d'analitzar els discursos dels mitjans, sempre incorporant l'experiència de les dones com a eix fonamental del treball.

Els grups de discussió van ser utilitzats per ampliar el contingut dels qüestionaris, ajudant les participants a expressar les seves opinions en "una conversa acuradament planejada, dissenyada per obtenir informació d'una àrea definida d'interès, en un ambient permissiu, no directiu. Es porta a terme amb aproximadament set o deu persones [...]. La discussió és relaxada i confortable [...] per als participants, ja que exposen els seus comentaris i idees en comú" (Krueger, 1991: 24). Els grups de discussió, tant els dos que van tenir com a participants les dones com el que va comptar també amb la presència dels i les periodistes, van tenir en compte aspectes verbals i no verbals, van posar l'atenció en crear un ambient positiu i de respecte, i van comptar amb una investigadora en el paper d'observadora i d'una altra com a moderadora participant i facilitadora.

3.1. Objectius i hipòtesis

La primera part d'aquest treball havia posat de manifest els postulats implícits dels textos periodístics, és a dir:

1. El discurs perpetua un imaginari col·lectiu que minimitza les agressions.
2. El discurs perpetua un imaginari col·lectiu que justifica l'home agressor.
3. El discurs contribueix a revictimitzar-les dones perquè les indueix a reexperimentar el trauma, potencia les distorsions cognitives i indueix estats emocionals desagradables (tristesa, ràbia, por).

En coherència amb els objectius d'aquest primer treball, i amb la mirada posada en aconseguir una eina útil per a les i els professionals del periodisme per incidir en els discursos de tots els mitjans, l'objectiu d'aquesta segona part del treball, "Dones Valentes: agents d'una nova informació sobre les agressions sexuals", ha estat construir una sèrie de recomanacions per a la bona pràctica del periodisme sobre les agressions sexuals.

Les nostres hipòtesis de partida van ser que:

- Les dones que havien patit agressions sexuals eren susceptibles de ser subjectes de canvi social mitjançant la seva opinió sobre les notícies consultades, i que comptant amb la seva participació es podia fer un treball de millora de les informacions.
- Les i els periodistes eren imprescindibles per poder traslladar la mirada de les dones al periodisme.
- Els indicadors elaborats per les anàlisis de les notícies ens podien servir com a pauta per construir les recomanacions.

Els nostres objectius eren:

- Augmentar l'agència i la capacitat de recuperació de les dones.
- Implicar les i els periodistes en aquest procés.
- Elaborar un document marc de recomanacions per ser utilitzat per les professionals del periodisme.

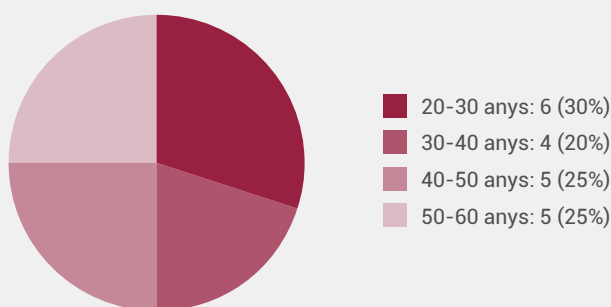
3.2. Selecció de la mostra

Entenent que ningú millor que les dones que han patit les agressions sexuals poden parlar sobre aquesta vivència, la mostra per al treball van tornar a ser aquestes dones. És una metodologia innovadora, ja que fins ara, i fins on nosaltres coneixem, no hi ha recomanacions periodístiques on la veu principal sigui la de les dones que han patit agressions sexuals. A més, fer-ho així permetia complir un altre dels objectius del treball: donar valor a l'agència i la capacitat de recuperació de les dones tal com va quedar demostrat a l'estudi del 2016.

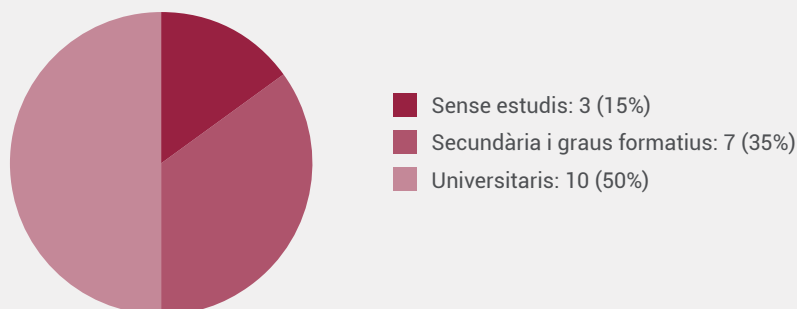
A partir de l'experiència d'aquest primer treball vam considerar que seria interessant ampliar la mostra de dones, tant quantitativament com qualitativament, per tal que els resultats fossin més representatius i extrapolables a la realitat social. Així, vam comptar amb la col·laboració no només d'AADAS (Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment) sinó també de la Fundació Surt i Creación Positiva, associacions que acompanyen dones agredides sexualment en el seu procés de recuperació.

Un cop vam contactar amb les dones, vam considerar que era important, des d'un punt de vista metodològic, fer dos grups de treball tenint en compte que algunes de les dones ja havien participat en l'estudi del 2016 i d'altres no. Així, vam fer un primer grup de 12 dones, la majoria de les quals ja havien participat en el primer estudi, i un grup de 8 dones que ho feien per primera vegada. Ambdós eren grups heterogenis, amb dones que havien patit diferents tipus d'agressions, de diferents edats, condicions socials i nivells acadèmics.

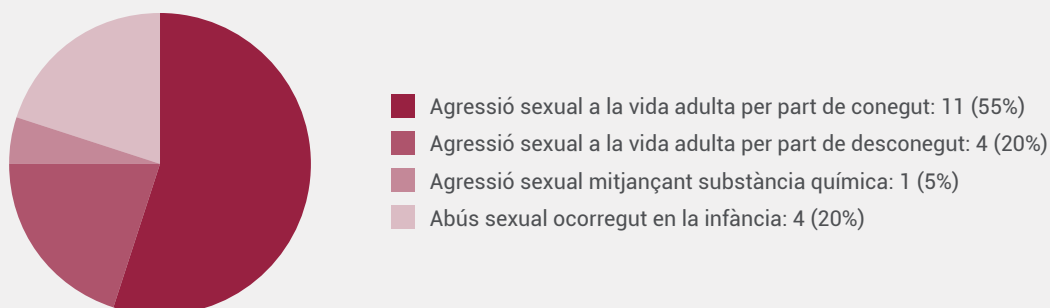
Edat

Nivell formatiu

Tipus d'agressió sexual viscuda

3.3. Corpus d'anàlisi

Les notícies seleccionades van ser (Annex 2):

1. "Assange: 'La guerra acaba de començar'", *ARA*, 19 de maig del 2017.
2. "Joaquim Benítez: 'Els abusos que vaig patir a l'internat em van marcar'", *El Periódico*, 4 de febrer del 2017.
3. "Busquen tres homes que van violar una dona de matinada en ple carrer, a Girona", *ARA*, 25 de gener del 2017.
4. "Joaquim Benítez: 'Estoy deseando que venga el juicio y pagar por lo que hice'", *El Periódico*, 4 de febrer del 2017.
5. "Tres homes violen una dona al carrer, a Girona", *El Punt Avui*, 25 de gener del 2017.
6. "El juicio interminable de Roman Polanski", *La Vanguardia*, 11 de març del 2017.
7. "El fiscal pide 22 años de prisión para los cinco acusados por la violación de Sanfermines", *La Vanguardia*, 5 de maig del 2017.
8. "El 'violador de Pirámides' pide perdón a sus víctimas y pide una segunda oportunidad", *El País*, 28 de gener del 2017.
9. "El violador de Pirámides sale en libertad tras 20 años en prisión", *El País*, 26 de gener del 2017.
10. "Detenido un taxista por atacar sexualmente a cinco pasajeras", *El País*, 27 de març del 2017.
11. "A prisión un taxista acusado de cinco asaltos sexuales a pasajeras en Barcelona", *La Vanguardia*, 27 de març del 2017.
12. "El fiscal demana 22 anys per a cadascun dels acusats per la violació múltiple dels Sanfermines", *El Periódico*, 4 de maig del 2017.
13. "Víctima i agressor neguen la violació", *El Punt Avui*, 11 de maig del 2017.
14. "Busquen el sospitós de violar una noia i deixar-la mig nua en un descampat", *El Punt Avui*, 8 de febrer del 2017.
15. "Cristiano Ronaldo va pagar 250.000 euros per evitar una denúncia per violació, segons 'Der Spiegel'", *ARA*, 14 d'abril del 2017.

3.4. Plantejament metodològic

El treball es va dividir en tres fases diferenciades:

Fase prèvia

En primer lloc, vam contactar amb les dones usuàries d'AADAS que van participar en el primer estudi, i amb les professionals de Surt i Creación Positiva per poder comunicar-nos amb dones d'aquestes entitats que volguessin intervenir en aquest projecte. Paral·lelament, vam contactar amb professionals del periodisme que volguessin formar part d'aquest treball i contribuir a la conceptualització de les recomanacions.

En segon lloc, vam seleccionar les notícies sobre agressions sexuals de cinc mitjans de comunicació, que tenien en comú el fet de ser diaris impresos editats a Barcelona i de difusió a tot el territori català: *El Periódico*, *La Vanguardia*, *l'ARA*, *El País* i *El Punt Avui*, en un període de temps comprès entre gener i juny del 2017.

Donada l'experiència del primer estudi, que ens va demostrar que llegir notícies relacionades amb agressions sexuals tenia com a conseqüència una agudització del trastorn per estrès posttraumàtic de les dones participants, i volent evitar el màxim possible aquesta revictimització, vam fer dos canvis importants en la metodologia: vam reduir el nombre de notícies que cada dona havia de llegir (un mínim de dos i un màxim de tres), i vam personalitzar la selecció de les informacions, de manera que cap dona llegís una notícia que tingués a veure amb la violència que havia patit. D'aquesta manera, vam intentar evitar al màxim els disparadors de símptomes posttraumàtics.

També vam elaborar un qüestionari per obtenir un coneixement addicional més enllà dels comentaris que les dones van escriure sobre les notícies. Les preguntes del qüestionari eren directes i de resposta oberta i feien referència tant a sentiments com a pensaments i comentaris que volguessin fer sobre les notícies (Annex 1). Vam mesurar el malestar de les dones abans i després de llegir les notícies, mitjançant l'Escala d'Unitats Subjectives d'Ansietat (SUDS) (Wolpe, 1958, a Jarero, 2013). Aquesta escala es pot respondre des de 0, on no hi ha malestar, fins a 10, on el malestar és màxim.

Fase d'execució

En aquesta fase d'execució vam fer les trobades amb els dos grups de dones. La primera, que es va realitzar el 16 de juny del 2017 al Centre Cívic Cotxeres Borrell, va comptar amb la participació de 12 dones de l'Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment. A la segona, que es va fer el 26 de juliol del 2017 a l'Espai Francesca Bonnemaison, hi van acudir 8 dones de les associacions Surt i Creació Positiva.

Les dues trobades van tenir la mateixa estructura, tot i que es van desenvolupar de diferent manera pel fet que la mostra era força diferent, com ja hem explicat anteriorment. Les vam obrir presentant el vídeo Dones valentes que una de les dones participants de l'estudi del 2016 havia realitzat; vam explicar el funcionament del treball i de la trobada i es va fer una ronda de presentacions personals. Al segon grup de dones, es va donar una circumstància no esperada; quan les dones van presentar-se, van explicar al grup la violència que havien patit. Vam considerar que metodològicament era interessant donar espai personal a aquestes dones, algunes de les quals no es coneixien entre elles, perquè això facilitaria després el treball en grup i la posada en comú.

En ambdues trobades vam aclarir que la lectura de les notícies podia ser desagradable emocionalment, ja que s'enfrontaven a informacions que les podrien fer reviure vivències i reaccions emocionals no desitjables o imprevistes, i que en qualsevol moment podien abandonar la lectura i/o el grup. Partíem d'una de les premisses que han marcat aquests treballs, que és situar i promoure el benestar de les dones per sobre de qualsevol altre objectiu. De fet, cap de les participants va abandonar els grups de treball i quan dues d'elles ho van necessitar, van rebre un acompanyament personalitzat. També se les va informar que el seu anonimats seria respectat si no deien el contrari. Cadascuna de les dones va decidir també si apareixia als agraïments o no, i si ho feia amb el seu nom de pila, el nom complet o només les inicials.

En les dues trobades vam repartir una carpeta amb les notícies seleccionades i personalitzades per a cadascuna d'elles i el qüestionari. Es van donar orientacions generals sobre com fer l'anàlisi del discurs (marcar, subratllar o comentar tot allò que els cridés l'atenció o consideressin susceptible de millora o elogi) i cadascuna podia afegir o treure allò que considerés important o innecessari.

D'entrada només havien d'analitzar dues notícies cadascuna, però en algun cas, en acabar de llegir les dues notícies, algunes dones van voler analitzar-ne més. Contràriament al que esperàvem, va haver-hi dones que van voler comentar el màxim de notícies, i així, algunes van llegir-ne fins a quatre.

A la segona trobada amb dones, una de les investigadores va transcriure el que una de les participants deia sobre les notícies, ja que tenia una mà lesionada i problemes de concentració. En aquesta trobada també vam comptar amb la col·laboració d'una educadora de la Fundació Surt que es va encarregar de llegir les notícies a una dona participant amb una diversitat visual, i d'escriure les seves respostes.

Una vegada llegides i analitzades les notícies, les dones van respondre el qüestionari, amb les preguntes referides als seus pensaments i sentiments i dirigides a aprofundir la informació que obtindríem a través dels comentaris de les notícies i dels grups focals.

En aquesta ocasió, el qüestionari no mesurava indicadors d'estrès posttraumàtic, donat el fet que la reagudització dels seus símptomes ja havia estat demostrada en el treball del 2016. Sí que vam plantejar-nos mesurar el nivell de malestar experimentat en diferents moments del treball, però només es va recollir el malestar experimentat per les dones abans i després de llegir les notícies.

A la primera trobada, amb les dones d'AADAS, es van dur a terme tres activitats de grup per a disminuir l'activació i el malestar provocats per la lectura. Aquestes activitats van ser:

- Un exercici de veu.
- Una rotllana de massatge grupal.
- Un exercici de relaxació muscular.

A la segona trobada, amb les dones de la Fundació Surt i de Creación Positiva, es va passar directament al grup de discussió, on una de les investigadores feia de facilitadora i l'altra d'observadora.

Vam tornar a escollir el format de grup perquè considerem que potencia a les dones el desenvolupament d'una posició de força. Trobar-se amb persones que "no han viscut necessàriament el mateix tipus de violència, però han conegut els mateixos sentiments [...]. Aquesta sororitat és un element central al procés de canvi: aquesta comunalitat d'experiència permet a les dones adonar-se que això que viuen privadament, que és generalment individualitzat i psicologitzat, és també un fenomen social" (Gruppo di lavoro e ricerca sulla violenza alle donne, 1993). D'aquesta forma vam comprovar que aquest treball de grup va permetre reduir les conseqüències emocionals negatives que havien viscut durant els exercicis individuals i reflexionar sobre noves perspectives deductives.

D'una banda, als grups de discussió es va buscar que les participants poguessin expressar-se amb comoditat, i que connectessin amb altres dones des d'una posició activa i reforçada. "Impotencia y aislamiento son las experiencias centrales del trauma psicológico. Empoderamiento y reconexión son las experiencias centrales de la recuperación" (Herman, 2015: 197). D'altra banda, l'aproximació feminista a les agressions sexuals ens permet crear un espai on les dones puguin anar més enllà de les ferides pròpies i, juntament amb altres, promoure un canvi social. Aquesta comprensió del caràcter social de la violència permet trencar la privacitat de l'experiència individual per ajudar-se unes a les altres i possibilitar una acció col·lectiva.

En finalitzar les tasques de grup vam resumir els comentaris que elles havien fet i les primeres recomanacions que havien sorgit de les anàlisis de les notícies i del treball grupal.

Amb els comentaris i reflexions de les participants vam elaborar un primer guió de recomanacions, que vam presentar a la trobada final, amb els i les periodistes, el 7 d'octubre del 2017 a l'Espai Francesca Bonnemaison, amb la participació de 10 dones i 11 periodistes. En aquesta trobada es va debatre sobre el contingut de les recomanacions.

El grup focal amb dones i periodistes que treballen informacions sobre agressions sexuals —algunes d'elles autores o autors de les informacions analitzades— ens va permetre contrastar, en un ambient de cordialitat, empatia i seguretat, les visions tan contraposades que tenien unes i les altres. Unes visions que van servir per reflexionar totes plegades i buscar elements comuns per definir unes recomanacions que beneficiessin a les dones i que alhora permetessin a les periodistes exercir la seva feina sense traïr o contradir-se amb la finalitat de la seva professió.

Un cop recollides les aportacions d'aquesta trobada vam fer una sessió de treball amb expertes en agressions sexuals dels àmbits periodístic, jurídic, d'intervenció i atenció en violències sexuals.

Fase final

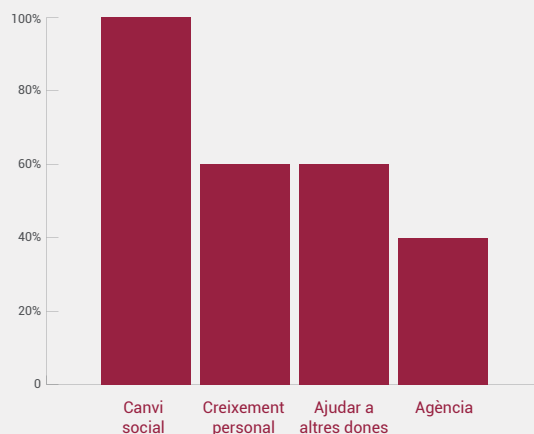
A partir de totes les aportacions de les dones vam elaborar unes recomanacions comentades per elles amb exemples de les notícies que havien analitzat. Posteriorment, vam construir la proposta de recomanacions en dos formats: un d'enumeració de les recomanacions i un altre amb les explicacions del perquè de cada recomanació i referències bibliogràfiques. Aquest doble format respon a la necessitat de difusió de les recomanacions, amb la finalitat d'oferir un document senzill, pràctic i eficaç per distribuir en paper i un altre document en línia per aquelles persones que vulguin aprofundir en les raons de cada suggeriment.

Aquests documents es faran arribar a les redaccions dels mitjans amb l'objectiu de continuar treballant conjuntament per tal que les recomanacions siguin incorporades a la rutina periodística. Amb aquesta finalitat, proposem un treball conjunt amb institucions públiques i privades, entitats professionals i universitats, en una pròxima fase, per tal que les recomanacions siguin adoptades com a eines imprescindibles per les informacions i per a la formació de futurs i futures periodistes.

4. ANÀLISI DEL QÜESTIONARI

Totes les preguntes del quadernet van ser obertes. Això dificultava l'anàlisi però enriqueix les respostes que les dones podien donar.

4.1. Per què vols participar d'aquest estudi?

Les motivacions de les dones per participar en l'estudi han estat molt clares i circumscrites a quatre objectius. El principal era contribuir al canvi social i ajudar a erradicar les agressions sexuals. És a dir, les dones que han format part d'aquest estudi tenien molt clar que un canvi als discursos periodístics significarà una transformació social, i aquesta ha estat la seva motivació principal per intervenir en aquest treball.

Les altres motivacions han estat ajudar a altres dones, el creixement personal i el sentiment d'agència.

A continuació relacionem el que les dones van considerar que cadascuna d'aquestes categories significava per elles.

Canvi social mitjançant el canvi de les notícies (100%)

- ⊙ "Crear un concepte de les agressions sexuals més proper a la realitat; que es conegui com són realment les agressions."
- ⊙ "Ajudar i fer entendre a la societat què significa una agressió sexual."
- ⊙ "Reeducar i explicar tots els errors que es fan."
- ⊙ "Ajudar a simpatitzar amb les dones per poder corregir certs errors."
- ⊙ "Aportar el meu granet de sorra."
- ⊙ "Ajudar a canviar les notícies."
- ⊙ "Conscienciar la societat."
- ⊙ "Perquè vull ser part d'una nova consciència i d'un canvi de patrons."
- ⊙ "Per aconseguir solucions eficients que minvin o eliminin aquestes situacions de violència."
- ⊙ "Para concienciar a la sociedad de una realidad que los medios no difunden con rigor."

- ⊙ "Para concienciar sin victimizar; contribuir a la justicia en la sociedad."
- ⊙ "Para que haya cambios tenemos que expresar, dejar atrás el miedo y ayudar desde nuestra experiencia."
- ⊙ "Aportar informació als periodistes."
- ⊙ "Millorar les notícies amb el tacte, l'ètica i la rigorositat pertinents."
- ⊙ "És important per aconseguir que les informacions siguin més rigoroses i objectives."
- ⊙ "Ayudar a difundir noticias sobre las violencias contra las mujeres, sin victimizarlas."
- ⊙ "Para que haya cambios tenemos que hablar, concienciar, expresar..."
- ⊙ "Si salimos fuera y esto ayuda a quitar el machismo de los medios, te lo agradezco mucho. Y yo te voy a acompañar."
- ⊙ "Vull oferir la meva experiència, perquè millori la percepció que la societat té de la realitat de les violències contra les dones."

Creixement personal (60%)

- ⊙ "Per poder treure un bon ús d'una mala experiència."
- ⊙ "Per sentir-me bé amb mi mateixa i amb l'entorn."
- ⊙ "Em pot aportar aprenentatge i creixement personal."
- ⊙ "Porque las noticias me han afectado y me siguen afectando."
- ⊙ "Porque me duele ver el poco respeto con que se nos trata."
- ⊙ "Porque soy una mujer valiente."
- ⊙ "Para dejar atrás el miedo."
- ⊙ "Para ayudarme a mí y a otras mujeres."

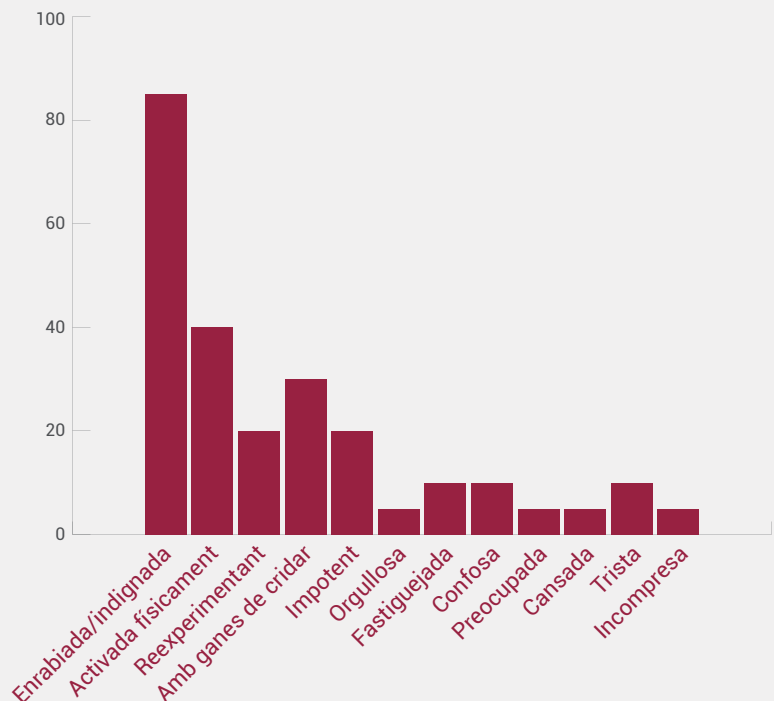
Ajudar a altres dones (60%)

- ⊙ "Que sigui més fàcil per a les dones i per a l'entorn reconèixer aquestes situacions."
- ⊙ "Perquè ningú hagi de passar pel que jo vaig passar."
- ⊙ "Ayudar a las mujeres a perder el miedo a denunciar, a perder el miedo a los hombres..."
- ⊙ "Ayudar desde la propia experiencia a otras mujeres y a toda la sociedad."
- ⊙ "Que es deixi de justificar als agressors."
- ⊙ "Que es deixi de culpabilitzar i ofendre les víctimes."
- ⊙ "Que el tracte de les violències sexuals sigui més respectuós amb les persones que les pateixen."
- ⊙ "Que les notícies no victimitzin les dones."

Agència (40%)

- ⊙ "Aquest projecte és necessari."
- ⊙ "Aquest projecte és important."
- ⊙ "Aquest projecte és molt interessant."
- ⊙ "El feedback directe té més impacte que unes recomanacions generals i impersonals."
- ⊙ "Llegó el tiempo de dejarnos hablar."
- ⊙ "Hem de ser nosaltres les que hem de cridar fort perquè aquest tema tingui la importància que mereix."
- ⊙ "La experiencia de unas ayuda a otras; porque lo que no ve una puede verlo otra y los puntos de vista compartidos mejoran las percepciones."
- ⊙ "Mi testimonio no ha sido escuchado nunca, pero he oído y leído muchas cosas de personas que no saben nada sobre el tema. Llegó el tiempo de dejarnos hablar."

4.2. Com t'has sentit?

Enrabiada/indignada 17 (85%)
Activada físicament 8 (40%)
Reexperimentant 4 (20%)
Impotent 6 (30%)
Amb ganes de cridar 4 (20%)
Orgullosa 1 (5%)
Fastiguejada 2 (10%)
Confosa 2 (10%)
Preocupada 1 (5%)
Cansada 1 (5%)
Trista 2 (10%)
Incompresa 1 (5%)

Es pot observar com el sentiment principal va ser de ràbia i indignació, en el cas de 17 dones de les 20 que van participar.

Una d'elles va dir que el fet d'adonar-se del camí de recuperació recorregut la feia sentir contenta, tot i que havia tingut una sensació molt semblant a la nit que va patir l'agressió. Aquesta reexperimentació la van referir 4 dones en total, i altres 8 van manifestar espontàniament que se sentien activades físicament.

La sensació que van viure 6 dones va ser la d'impotència, i 4 van dir que tenien ganes de cridar. Tot i que les ganes de cridar no són una emoció en si mateixa, ens ha semblat important recollir-ho, deixant al criteri de qui llegeix la seva interpretació.

Aquests són alguns dels comentaris expressats per les dones:

- ⊙ "A l'inici, enrabiada. Les notícies que he llegit treuen importància a l'assumpte, com si amb el temps no hi hagués per tant, com si fos alguna cosa que ha passat i ja està. Però, pensant amb calma, crec que podem fer un bon treball per canviar l'escriptura de les notícies i conscienciar la societat." (A. B.)
- ⊙ "Enfadada." (L. C.)
- ⊙ "He recordat la sensació que vaig tenir la nit que vaig patir l'agressió, que no saps com reaccionar davant la situació, però el teu cos, en el millor moment, més adequat, actua! He pogut observar tot el camí que he aconseguit, treballant molt. M'he quedat amb mal cos, però alhora contenta de veure fins on he sigut capaç d'arribar, amb tot aquest camí." (R. G.)
- ⊙ "Amb ganes de vomitar, ràbia, por, tensió, molt de fàstic tot plegat. Volia tornar a llegir els articles i apuntar més coses, però ara mateix no puc." (F.)
- ⊙ "Rabia, impotencia, ganas de gritar. Mala leche." (A. A.)
- ⊙ "Me temblaban las manos, tensión en las cervicales, mareo. He parado, he cerrado los ojos, he respirado... entonces he podido volver a leer y es cuando me he enfadado y he sentido indignación. Vull cridar. Basta." (E. E.)
- ⊙ "Ofesa, enrabiada, furiosa, disgustada, indignada, impotent i amb moltes ganes de cridar." (M. L.)
- ⊙ "Enfadada, impotent, amb ganes de cridar. Activada físicament, em fa mal la panxa." (C. G.)
- ⊙ "Decebuda de veure que no s'apliquen les lleis de forma eficient." (M. S.)
- ⊙ "Em fa pensar que la nostra societat té molts problemes per resoldre." (L. Z.)

Nivell de malestar

Participants	Abans de llegir	Després de llegir
A. B.	3	6
L. Q.	3	6
E. R.	2	7
M. L.	3	8
R. G.	5	7
A. R.	2	2
F.	2	8
A. S.	2	6
A. W.	3	7
E. M.	1	7
C. G.	2	7
V. R.	2	6
E. L.	7	8
M. S.	2	8
M. I.	7	9
A. C.	1	3

5. GRUPS FOCALS

A la primera part del treball amb els grups focals parlem de “violències sexuals”. Després de reunir-nos amb el comitè d'expertes, i amb la intenció de ser més precises en l'ús de la terminologia, vam decidir fer servir el terme “agressions sexuals” per diferenciar les altres violències sexuals que estan fora de l'abast d'aquest treball.

5.1. Primer grup focal: AADAS

A la sessió de grup van participar les 12 dones que havien fet el treball individual d'anàlisi de les informacions. La trobada es va fer el 16 de juny del 2016, entre les 18 i les 21.30 hores, al Centre Cívic Cotxeres Borrell.

A continuació, transcrivim la sessió en la qual una de les investigadores va actuar de facilitadora i l'altra, d'observadora no participant. Les dones van ser les protagonistes que marcaren el ritme de la sessió; elles van introduir els temes que més els hi preocupaven, amb els que se sentien més disgustades o els que consideraven més importants.

I. M. (facilitadora): Podem començar per les coses que més us han sobtat... Per exemple, què en penseu del vocabulari utilitzat en les informacions?

A. S.: A la notícia d'Assange —que, en teoria, sembla que parla d'un cas de violació i parla de tot tret d'això—, hi ha una frase que m'ha impactat molt. Diu: “té assumptes pendents més greus que la violació”. La incompareixença a una vista... S'infravalora el delictes [es refereix a la notícia 1, Annex 2].

M. L.: És com si es considerés més greu haver robat una poma que haver matat algú. I això no passa mai.

I.S: Potser s'està parlant de gravetat judicial?

A. S.: És igual. És més greu violar una dona que no comparèixer a una vista, sigui quin sigui el cas que s'hagi de jutjar.

A. W.: De fet, fa la impressió que la incompareixença sigui més important que la violació.

F.: A mi m'ha sobtat i m'ha dolgut que la paraula violació estigui en cursiva o entre cometes, què vol dir això? O no se'n parla.

L. Q.: Ni tampoc la paraula “violador”. Per què parlen d’“un professor”? “Director”? És un violador!

A. S.: A ell li posen mil i un eufemismes!

M. L.: L'humanitzen. Nosaltres només som víctimes. I s'haurien de fer servir els mateixos criteris.

F.: A la meua notícia diuen el que diu ell durant sis paràgrafs i, al final, fan referència, com qui no vol la cosa, a què ha violat més de 100 persones! [es refereix a la notícia 8, Annex 2].

A. S.: “Persones”?

F.: Persones no, dones.

E. R.: ¡Me ofende! ¡Le pegaría de hostias!

L. Q.: Per què li fan una entrevista a un agressor o a un abusador? No té cap raó de ser [es refereix a la notícia 4, Annex 2].

M. L.: Els ajuden a justificar-se.

R. G.: "Durant sis anys buscava una fórmula per demanar perdó a les víctimes." A sobre té els ous de dir això. I de dir que ell va patir el mateix. I per què ho fa patir als altres? I per què li deixen dir-ho?

A. B.: És per ell mateix. A ell no li importen els nens. L'únic que vol és ser perdonat ell.

R. G.: Diu que ha anat al centre i ha marxat. Per què el periodista no aprofita per parlar de com funciona aquesta gent?

I. M.: **Potser el que vol és provocar aquesta reacció de rebuig.**

R. G.: No. Ens provoca aquesta reacció a nosaltres, que en sabem molt d'aquests.

A. W.: La gent diu "pobret". Era la seva "debilitat".

F.: No entenc per què es fan segons quines preguntes en aquesta entrevista.

A. S.: El que no s'entén és per què fan l'entrevista!

M. L.: Per un psicòleg, per analitzar-la, sí. Però com a notícia, rigor periodístic no en té.

C. G.: El periodista no interpel·la l'abusador. Amb el que diu el Benítez podia treure informació, només posant en dubte el que diu, però no ho fa.

L. Q.: A la meua notícia, parla "d'una vintena de denúncies". Però no. No són "denúncies". Són persones. Són famílies [es refereix a la notícia 4, Annex 2].

A. S.: Les dones, com més grises siguin, millor.

E. R.: Todo es "presunto". ¿Por qué?

I. M.: **D'entrada no es pot parlar de "violador" fins que no hi hagi una sentència judicial que el condemni per aquest delict.**

A. S.: Es cierto, pero hay muchas maneras de poner en duda la palabra de la mujer, que van más allá de esa simple palabra. Una de mis noticias dice "no se descarta que las relaciones fueran consentidas". En ningún momento se está poniendo en tela de juicio al agresor. Se está cuestionando a la víctima [es refereix a la notícia 5, Annex 2].

A. R.: A veces, no es que la mujer sea una presunta víctima, sino que directamente es una presunta mentirosa.

E. R.: Todo esto va cambiando mucho, pero tiene que ver con la justicia. Lo personal y lo judicial se entremezclan.

F.: A una de les notícies es parla del que ha dit la noia. Doncs no ho posis en dubte. Només has de dir que ho ha dit ella!! No has de posar constantment el "presumptament".

M. L.: S'està dient que la dona ha fet un tracte amb els homes. És com si jo ara dic: "Em ve de gust saltar per la finestra", i, com que ho he dit, apa! Haig de saltar!

A. W.: Culpabilitzen. Com la mare, que "va permetre" [es refereix a la notícia 6, Annex 2].

A. S.: Això no es faria mai en un robatori. És com dir: "No vas convidar una amiga a sopar dijous? Doncs, ja! Tens diners! Dóna-me'ls". [Riures]

A. R.: Es curioso lo del anuncio de Rexona en la noticia de los San Fermines, ¿no? Por si apestamos... pero bueno. En este anuncio se habla de "acusados", lo cual está bien. También me alegró ver que les pueden caer 22 años. Mis violadores están por ahí, sueltos. Pero se nota que el periodista no sabe nada de violencia sexual. Habla

de "estrés postraumático". Sería una buena ocasión para explicar qué es, cómo se trata, qué se puede hacer. El problema aquí es que quien escribe no conoce el tema. Las secuelas de la violencia.

C. G.: Tracten els casos com si fossin fets aïllats.

E. R.: Como si surgieran de la nada. Hay que tratarlos en conjunto y en el marco de la sociedad. Si se toman el tiempo de hablar con nosotras, van a usar otra información. Otro vocabulario. Hay que cortar con esto. Hay que hablar con las personas que salen en las noticias.

I. M.: Què no hauria d'aparèixer mai a les informacions?

A. R.: Los hechos. No habría que dar todos los detalles. Si besó a un chico o no.

A. S.: La noticia de los San Fermines es una guía práctica del violador. Es una lista de consejos, para quien quiera. "Te aconsejamos reservar un hotel. Y, si no puede ser, entra en un portal aprovechando que entra una vecina. Sube un par de plantas para disimular y vuelve a bajar para abrirle a tus colegas. Graba la violación para poder chantajear a la chica, y...". ¡¡Por favor!!

C. G.: Las palabras encubren y no nombran la realidad. No son "relaciones sexuales con". Son "agresiones". No "tocó a". "Abusó de" [es refereix a la notícia 2, Annex 2].

M. L.: No se dan cuenta de que usan ese lenguaje.

A. R.: También con el trastorn d'estrès *posttraumàtic*, habla de él sin más, y tendría que haber un enlace sobre ese fenómeno.

A. W.: Y el teléfono o la página web de un centro de ayuda.

F.: El cas "persigue" en Polanski. Pobre home, perseguit per un cas. Quina pena, no ha pogut recollir l'Oscar. Es parla només d'ell. De la seva carrera. El cineasta. El director. Mai del violador.

I. M.: Penseu que quan l'agressor és famós el tracte informatiu és diferent?

R. G.: ¡ tant! En aquesta notícia no només parlen només d'ell, sinó que, a més a més, culpabilitzen la mare de la noia [es refereix a la notícia 1, Annex 2].

C. G.: Em crida l'atenció la poca importància que es dóna a les dones i als nens i nenes. Sembla que els maristes són més importants.

R. G.: El fet que els permetin excusar-se... Quan diu "me he rehabilitado", como si fuera un alcoholico que ya no bebe. No se da ninguna importancia a lo que ha hecho.

A. S.: Les dones, les nenes, no hi són.

F.: Sembla que no importen.

E. R.: Pero pone que se está aumentando la sensibilidad, ¿entonces no es verdad? [es refereix a la notícia 10, Annex 2].

C. G.: Eso es una trampa. Si fuera así, se daría a las noticias sobre violencias machistas la misma cobertura que se da a las noticias sobre terrorismo.

E. R.: Por cierto, ¿es verdad que la mayoría de las agresiones ocurren en verano? Eso me recuerda los comentarios del tío de mi ex, que decía "es que van buscando que las violen".

A. B.: A lo mejor... ¿porque se sale más?

A. R.: ¿Porque hay más gente?

M. L.: A mí me agredieron en noviembre.

L. Q.: A mí en Fin de Año.

A. S.: La mayoría de las agresiones no ocurren en la calle. Pero ese es el tipo de agresión que se denuncia y que sale en los medios.

M. L.: Se tendría que dar información sobre otro tipo de agresiones, para que quien lo lee pueda identificar si le ha pasado. Como las que ocurren por parte de conocidos.

A. R.: En Francia, las estadísticas prueban que la mayoría de las agresiones ocurren en noviembre. Pero, en Francia, se toman los datos de los centros antiviolencia. Se calcula así [que hay] entre 75.000 y 80.000 al año. Una cada siete minutos. No creo que en España sea una cada diez horas. Tendrían que preguntar a las asociaciones de mujeres.

L. Q.: Y no tiene nada que ver con la ropa.

C. G.: Entre el 70 y 80% son conocidos.

A. R.: Si tuviera que ver con la ropa, en las playas nudistas habría muchas violaciones. No se podría ni estar. [Riures]

F.: Fa falta contextualitzar. No tractar els incidents com a fets aïllats, llunyans de tothom. Potser passa a la teva feina. Potser passa a la teva classe. Potser passa a la teva amiga.

A. S.: Passa entre parelles. Entre coneguts.

M. L.: I molta gent no s'ho creu.

A. S.: Fins que no et passa a tu no saps el que suposa. La gent no sap el que passa.

F.: S'haurien de definir i diferenciar els tipus de violències sexuals. Així, si et passa, saps el que t'ha passat.

A. W.: Posar recursos. Per saber que pots anar a un lloc.

M. L.: Parlar de com ajudar a una persona propera quan li passa.

E. R.: Si hay páginas que hablan de cómo funcionan los niños, lo que comen... ¿por qué no dar información sobre esto? No un reportaje diciendo: "a tal persona, de tantos años, le ha pasado tal cosa", sino información general y útil para todas las mujeres.

A. B.: La gent, el públic, no vol això, el "general". La gent vol morbo i "cotilleo".

A. S.: Però, si es volen centrar en un cas en concret, poden donar-li la volta. S'ha de parlar de la recuperació. Ha passat això. Bé. Recursos. Com tractar algú que li ha passat.

M. L.: Com reconèixer quan li està passant a una amiga.

A. R.: Creo que los periodistas no saben de qué hablan, no saben que lo están haciendo mal. Hay un periódico francés, no sexista. En 2009, hubo un caso de violación en Francia, y hablaron de "relaciones sexuales sin

consentimiento". Escribí para señalarlo, me agradecieron y lo cambiaron. Me pareció muy bien, y lo hicimos así varias veces. Incluso tenían un logo y se dieron cuenta de que, sin querer, lo habían hecho machista. Ponía "hombres" en mayúscula y "mujeres" en minúscula. Todas nosotras estamos tan impregnadas de esto, lo tenemos tan metido en la cabeza, que no nos damos ni cuenta. No lo vemos.

I. M.: **¿Qué pensáis del trato que las noticias han dado a los agresores?**

C. G.: De Trump hablan como un payaso, un niño, etc., y es el presidente de Estados Unidos.

A. R.: Y lo votaron.

C. G.: ¿Por qué tanto respeto por los agresores sexuales? Los presuntos terroristas son eso, presuntos, pero aparece su foto de frente mientras son detenidos. ¿Por qué tanta protección para los agresores sexuales?

A. S.: Aquest tema amenaça la meitat de la població. És terrorisme.

F.: Però de terrorisme es parla només quan ens toca.

A. R.: En realidad, cuando toca a hombres blancos occidentales. Se usa el escarnio con terroristas árabes que matan a hombres occidentales, porque si el terrorista es occidental o mata a homosexuales se le trata como a un loquito. *[Riures]*

F.: A menys que hagi sigut "racialitzada", és a dir, a menys que l'agressor sigui estranger i aquesta informació es posi en relleu.

A. W.: El problema es el enfoque. El hecho de que cada noticia es cada noticia, y se lee separada de las demás. Así, no nos damos cuenta de que no estamos hablando de ESE caso en concreto. No hay que explicarlo TODO de ese caso. Eso no hace más que distraer de lo realmente importante, que es el hecho de que nos afecta a todas y a todos. Y de que hay asociaciones, recursos, una sintomatología asociada a la violencia.

I. M.: **Com haurien d'aparèixer les dones en aquestes informacions?**

M. L.: Hi ha mil oportunitats d'informar d'aquest tema del qual sempre repeteixen el mateix. Es podria parlar de totes les persones a les quals els afecta. I parlar des de l'afectació i no des del victimisme i la passivitat.

A. R.: Hem estat víctimes, però no cal victimitzar-nos ni deixar-nos en aquest estat permanent.

I. M.: **S'hauria de parlar amb les dones?**

R. G.: Es que si van a hablar así, mejor que no hablen.

A. W.: Hauries de fer tu mateixa la notícia del que t'ha passat, perquè fos una bona notícia.

M. L.: Si el que escriuen és això, jo no vull parlar.

5.2. Segon grup focal: Surt i Creació Positiva

A la sessió de grup van participar les 8 dones que segueixen tractament a les entitats Creación Positiva i Fundació Surt i que havien fet el treball individual d'anàlisi de les informacions. La trobada es va fer el 26 de juliol, entre les 17 i les 20.30 hores, a l'Espai Francesca Bonnemaison.

Aquesta és la transcripció de la sessió, en la qual una de les investigadores va actuar de facilitadora i l'altra d'observadora no participant. Les dones van ser les protagonistes que van marcar el ritme de la sessió, van introduir els temes que més els hi preocupaven, amb els que se sentien més disgustades o els que consideraven més importants.

V. G. (facilitadora): Quina ha estat la vostra primera sensació quan heu llegit les notícies?

E. L.: La noticia de San Fermín me ha cabreado mucho, porque no se creían a la chica. Ellos parecían buenas personas, que la habían ayudado. Siempre en las noticias eres TÚ quien tiene que demostrar que ellos son culpables. Tienes que probarlo. Si no, eres sospechosa de estar mintiendo [es refereix a la notícia 12, Annex 2].

A. C.: Duele mucho.

M. S.: Ella lo ha podido demostrar porque lo habían grabado. Y resulta que llevaban haciéndolo mucho tiempo. Pero parece que estar de fiesta es dar tu consentimiento para lo que sea y no es así.

V.G.: ¿Os habéis sentido reflejadas?

E. L.: Claro que sí... en el poco valor que se da a la chica. Hablan de dónde la encontraron, de quién la encontró, etc. Como si fuera un fardo. No hablan de lo que ella vivió.

V. G.: ¿Qué es lo que querríais leer en las noticias?

M. S.: Me encantaría leer que ya no pasa más. Mientras siga pasando, estaría bien que, en lugar de decir "ha pasado esto", vayan más allá en las noticias. ¿Cuál es la actuación inmediata? ¿Qué hay que hacer? Las noticias deben reflejar que esto pasa constantemente, y deben hablar de por qué no se hace nada.

L. Z.: ¿Se denuncia más ahora?

M. S.: Creo que pasa y ha pasado siempre.

E. L.: Mi otra noticia habla de Polanski. De cómo la niña "lo perdonó". Yo me pregunto: ¿Tiene esta chica suficiente material de memoria como para recordar? ¿Para probar lo que pasó? ¿Por qué habla la noticia de cómo probablemente ella se dio cuenta de que no iba a poder demostrar nada, porque, para empezar, estando drogada o disociada, tal vez ni siquiera podía recordarlo todo? Que la niña quiera perdonarlo no me importa nada. No tiene esa capacidad, de perdonar. Una persona como Polanski, especialmente, tendría que dar más ejemplo a la sociedad [es refereix a la notícia 6, Annex 2].

P. Q.: ¡Y además da la sensación de que se calló por dinero!

A. C.: Las mujeres están totalmente discriminadas en las noticias. No aparecen. Eso no fomenta que las mujeres vayan a denunciar. Las noticias hablan de ellos, y parece que esperamos otra víctima, las noticias pueden convencerlos más: "Vamos, vamos". Hablo del taxista, del Benítez que dice que "no me acuerdo". ¿Que los casos son muy antiguos? Antiguos o modernos, ¡¡me da igual!! Los violadores son demasiado protagonistas. Y las víctimas no aparecen.

M. I.: Es que a cada uno le importa nada más que cada uno. Y los amigos no defienden. Parece que van demasiado calientes y la pagan con las borrachas. Parece que sales y ya te cogen el culo.

V. G.: ¿Creéis que las agresiones sexuales tienen que ver con el deseo sexual?

M. S.: No. Tienen que ver con el control.

P. Q.: Con la dominación.

L. Z.: Con el poder.

E. L.: Con la falta de seguridad y autoestima de los agresores, con su necesidad de tener poder sobre las mujeres. Con los pocos cojones que tienen y cómo los echan a los demás para tener el control.

A. C.: Con la falta de respeto a las mujeres.

P. Q.: Y con los patrones, también. "Mira qué fuerte soy, mira lo que hago."

E. L.: Y con los valores.

A. C.: Mira la canción "Despacito". Estamos tan acostumbradas y todos la cantamos...

L. Z.: Mi hija de siete años sale del colegio cantándola. Y encima me la pega a mí. [Riures]

C. R.: Es una canción totalmente machista.

P. Q.: Hay un vídeo de un chico que desnuda a una chica en un ascensor, como un experimento. Para ver lo que hacía la gente. Y nadie se involucraba.

V. G.: ¿Cómo pensáis que tendrían que presentarse estas informaciones?

M. S.: Si los medios presentaran estos casos como un problema social, la gente se involucraría más.

E. L.: La gente cada vez se involucra más. Si les pones por delante a sus hijas... cuando alguien dice "es que la chica lo permitió", si tú le dices "piensa que fuera tu hija, ¿creerías que lo permitió?". Eso les hace tomar conciencia.

P. Q.: Lo que los medios no dicen... es absurdo. ¿Cuántas denuncias en el caso del taxista? Es absurdo. Es absurdo que un delito de este calibre aparezca así, que nos informen como quien no quiere la cosa de que este hombre sigue paseándose con el taxi, de que entra y sale de la cárcel y no le retiran la licencia... Estamos demasiado acostumbradas a estas noticias. ¿De qué me estás hablando? Estoy muy a favor de las performances en la calle. Poner un taxi en la calle, que las mujeres vayamos, que veamos lo que pasa. Que se cree conciencia.

A. C.: No se fomenta la conciencia de la gravedad de estos delitos, para nada.

M. I.: Y también depende de quién pone la denuncia. En la cárcel, ocurren violaciones y nadie hace caso.

V. G.: ¿Creéis que hay ciudadanas de primera y de segunda?

(TOTES): Sí.

V. L.: Imaginad que no podéis venir al encuentro con los periodistas, ¿qué les diríais?

(En aquest moment, les dones parlen d'experiències personals davant la llei i del cost d'oposar-se als seus mandats, del cas de Juana Rivas i de la dificultat de donar la cara públicament.)

E. L.: Hay falta de valores en todos los ámbitos. En la justicia, en el periodismo...

A. C.: La justicia es machista.

M. S.: Las noticias deberían ir acompañadas de alguna solución. Recordar que, en caso de agresión, los centros de ayuda, los teléfonos, son... Las noticias se muestran en formato amarillo. Las periodistas tendrían que reflexionar sobre si están siendo claras con la importancia de la noticia. Preguntarse sobre los hechos de los que informan, muchos son irrelevantes. Da igual que fueran las cuatro de la tarde o las dos de la mañana. Que refuercen la información útil, los pasos que dar ante una situación así. Dar información útil. Que los periodistas se comprometan a dar información de las soluciones. Que se entienda que se lucha, que se vea que se está erradicando.

L. Z.: De lo que dicen puedes hacer una lectura errónea. Por ejemplo, a veces dicen: "La víctima no había denunciado". Y, leyendo esto, parece que denunciar fuera muy fácil; seguramente esta persona tendría sus motivos. O cuando dicen: "La víctima no declaró ante el agresor". Es que se trata de declarar delante del mismo monstruo que por poco no las mató, ¡es que pueden estar amenazadas de muerte! Y, además, el 99% son madres y también sufren por sus hijos. Conozco a unas cuantas víctimas de violencia sexual que no han sido lo suficientemente valientes para declarar contra su agresor en un juicio, aunque los hechos estuvieran "totalmente acreditados". El miedo que se siente con la mera presencia del agresor en un juicio, y el miedo a las consecuencias, nos inmoviliza. Yo nunca he denunciado, y lo he pasado fatal durante muchos años.

C. R.: ¿Alguien sabrá lo que cuesta denunciar que tu marido te ha violado? Cuando me pasó a mí, ni siquiera era un delito. Ahora lo es, pero seguro que muchas mujeres esto ni siquiera lo saben.

E. L.: Cuando yo me separé, y llamaba a las tantas de la noche para subir, y yo llamaba al abogado, el abogado me decía: "Es tu marido y puede hacer lo que quiera". Esto es otra cosa, que no hay abogados ni jueces especializados en esto. A veces él puede pagarse un abogado y tú no, te toca uno de oficio que lo que quiere es rellenar los papeles y cobrar.

M. S.: Pero no porque no les interese, sino porque están saturados y no tienen formación.

V. G.: ¿Creéis que ayudaría dar información sobre el tema judicial?

(TOTES): Sí, desde luego.

M. S.: Tendría que informarse de todo a nivel general. Cuáles son los recursos en el ámbito psicológico, judicial, de todo tipo, de lo que se debe hacer. ¿Denuncio o no? ¿Qué va a pasar si denuncio? ¿Y si no? ¿Cuál es el cauce?

P. Q.: Yo quería preguntar si las personas que escriben estas noticias tienen formación sobre lo que escriben. O si lo escriben como quien dice: "Mañana va a haber 40 grados en Cataluña...".

E. L.: "... y el partido lo ha ganado el Madrid."

P. Q.: Falta personal especializado. Que te digan exactamente los pasos que tienes que hacer.

A. C.: Hay mucha diferencia entre cómo se tratan las noticias cuando la acusada es una mujer. Cuando es la mujer la que hace algo se la acusa claramente, en un tono muy fuerte; cuando es un hombre se justifica. Que si tenía una infancia dolorosa, que si fue abandonado... hay una clara discriminación entre sexos. Este machismo tiene que acabar. En el caso Franzoni, se encontró al niño muerto y se acusó a la madre sin pruebas. La justicia es machista, las noticias son machistas. Por eso, si salimos fuera y esto ayuda a quitar el machismo de los medios, te lo agradezco mucho. Y yo te voy a acompañar.

L. Z.: Otras veces nos dicen que son muy débiles, que tienen un problema. Los están intentando justificar.

V. G.: ¿Qué diríais para terminar?

(Hay una compañera que no ha podido llegar antes, pero le hemos dicho que se una ahora. Se suma esta mujer, aunque permanece en silencio, al estar acabándose la actividad.)

E. L.: Se ha pasado un poco la rabia y la impotencia. Lo he escrito, que me permito sentir estas emociones porque tengo la capacidad de gestionarlas. Si no, me haría mucho daño. Pero ahora puedo permitirme sentir las, y dejar que se vayan.

M. I.: Muchas cosas ni salen en las noticias.

E. L.: Cuando algo ha pasado y no aparece en los principales medios, yo lo busco y lo pongo en mi Facebook.

L. Z.: Me ha gustado venir. Yo creo que en las noticias tienen que decirse las cosas por su nombre. Tal como son. Tal y como hay que ponerlas, para que la gente lo entienda.

V. G.: Os agradecemos mucho que hayáis venido.

P. Q.: Yo me voy contenta de ver a gente que se implica, que se implica cada vez más y toma conciencia. Y porque soy parte de ello.

M. S.: Me alegra mucho que se hagan estas cosas, espero haber ayudado en algo. Mis dos ideas serían: la primera, que igual que hay periodistas deportivos, en economía, etc., el periodismo se tendría que especializar más. Tienen que presentar las noticias en un formato con datos. Un formato efectivo y eficiente, enmarcado en otros objetivos. Encantadas de haberos conocido e indignadísima con las noticias. Que sigamos para adelante.

L. Z.: Contenta de estar aquí y de lo que puedo aportar. No demasiado removida, porque ya estoy acostumbrada. Me remuevo cada vez que leo las noticias. *(Parlen de les notícies sobre les mesures econòmiques per lluitar contra la violència de gènere.)*

M. I.: Me voy bien, aunque veo cosas que no me gustan. Creo que los jueces cuando imparten justicia no son honrados. Me voy contenta de ver que todas tenemos algo en común aquí.

C. R.: Estoy un poco impactada. Que la prensa nos pregunte a las personas que somos las protagonistas me hace decir: "Ay, mira, ¡nos están ayudando!". Si la prensa pone las cosas como son, y la gente puede verlo... aunque a algunos habría que abrirles la cabeza para que entendieran... *[Riures]* Que una periodista se interese por nosotras... en las noticias se ven las cosas impactantes, la violación que ha pasado en un callejón, pero estas cosas que pasan sin testigos... como lo que me pasó a mí... no van a venir a mi casa los periodistas, ¿verdad? Pensar que pueda hablarse de ello en los periódicos... que nos llamen, me ha impactado, en el sentido de que me ha gustado. Lees esto y ves que ahora tú sabes cosas que antes no sabías. Cosas que las hemos aprendido por lo que nos ha pasado, pero que no sabíamos en ese momento, y que nos hubieran ayudado si las hubiéramos sabido... Si los periodistas hablan de eso, a la gente que le esté pasando ahora lo sabrá también...

E. L.: Todas aprendemos y todas enseñamos.

C. R.: Yo aprendo de ti y tú de mí.

I. M.: **Os quiero agradecer, porque sé lo que cuesta venir aquí, hablar... Además, estáis hablando de vosotras, de vuestras vidas...**

C. R.: Lo más difícil es hablar de una. Nos comunicamos gracias a vosotras.

5.3. Grup de discussió de dones i periodistes

Per aquest grup de discussió vam preparar una presentació digital d'un primer guió de recomanacions, elaborat a partir de l'anàlisi de les notícies de les dones i els seus comentaris. L'objectiu d'aquesta trobada era poder revisar aquest esborrany amb l'ajuda dels i les professionals del periodisme, per tal d'elaborar el document definitiu.

Assisteixen a la trobada:

- Guillem Sánchez, María Jesús Ibáñez i Núria Marron de *El Periódico*.
- Sònia Pau i Maite Piulachs d'*El Punt Avui*.
- Anna Celma de la *Directa*.
- Lara Bonilla i Enric Borràs de l'*ARA*.
- Anna Palou de la *Jornada*.
- Laura Aznar i Laia Soldevila de *Crític*.
- Dones participants: E. E., A. B., E. R., M. L., A. R., C. G., R. G., C. R., M. I. i A. C.

Recomanacions que tenen a veure amb les dones

No deshumanitzar les dones: no apareixen com a subjectes. El subjecte és l'acció o l'agressor.

Enric: No poden ser les subjectes de totes les notícies. Aquestes recomanacions no es poden aplicar a totes les informacions i això s'ha de tenir en compte. Hi haurà notícies que tracten de l'agressor, o d'una sessió concreta d'un judici on no ha aparegut la víctima. Sí, és veritat que molt sovint no apareixen.

Lara: Moltes vegades ho fem malament per la manca de formació.

Maite: No deshumanitzar, només tenim la informació de la policia i no hi ha víctimes. Potser hauríem de trucar a les entitats per veure quin llenguatge hem d'utilitzar, però d'entrada només tenim la informació de la policia. Hi ha notícies que és el pur succés i, després, amb el temps, pots fer una altra cosa. Nosaltres hauríem d'interessar-nos més per altres versions.

R. G.: Potser canviant el llenguatge també estaria bé.

Maite: En un cas de tràfic de persones, la dona amb droga als pits... I cap periodista es va plantejar si allò era un cas de tràfic de persones, ni la policia. I tu, com a periodista, has de reflexionar. Ens falta la reflexió.

No donar detalls.

C. G.: Com a lectora, revius el que et va passar i afecta el nostre procés de recuperació.

Lara: No sé com fer-ho.

No presentar les dones com a víctimes, subjectes passius o objectes sexuals: parlar de dones i infants com a subjectes socials amb les seves múltiples facetes.

Exemple: "La tenían tumbada en el suelo, le eyaculó en la boca...".

Evitar abusar de la paraula "víctima".

A. C.: Repetir demasiado la palabra "víctima" nos hace débiles, nos hace sentir unas pobres desgraciadas. Se habla demasiado de víctima y eso desanima. Una mujer animada, enérgica, luchadora, que tiene carácter, no quiere decir que no haya sufrido violencia, sino que ha podido salir de ahí. Ha recibido apoyo y ha surgido en una nueva vida. Eso puede dar esperanza, y hasta que no pongamos la luz en esto tendremos más víctimas y más agresores.

No atribuir la responsabilitat a les dones.

Evitar fer judicis de valor entre les relacions víctima- agressor.

Exemple: "Pot estar provocat per un tracte previ...".

Enric: A la notícia de Girona el que es va intentar va ser no generar alarma social dient que hi ha agressors al carrer.

Violeta: Però si hi ha agressors al carrer, i s'ha de generar alarma social, doncs s'ha de generar.

Guillem: El problema era que era una agressió múltiple en un context molt proper a la violació de Pamplona. I la manera que la periodista va trobar de no generar alarma social va ser que s'havia gestat en un grup concret i no que hi havia un grup d'homes violent.

Isabel: Però quan dius "un tracte o deute" l'estàs responsabilitzant. Estava de nit en un bar i després se'n va amb ells.

Enric: Sembla que en principi era una relació pactada i després ella canvia d'opinió i després es converteix en violació.

Isabel: Doncs això es pot explicar. Que una dona pot canviar d'opinió en qualsevol moment i que "no és no". Només dient això ja s'hauria solucionat. Doncs potser sembla que al principi era tot pactat, però després la dona va canviar d'opinió.

Visibilitzar i donar autoritat a la paraula de la dona. Normalment no apareixen i se les qüestionen.

Evitar elocucions i condicionals que qüestionen la paraula de la dona, com "tot i que", "en principi" o "suposada".

Enric: Moltes vegades ho fas servir quan les informacions no estan contrastades. Els condicionals volen dir que no estàs segur, que és una cosa que "podria haver passat".

C. R.: Si una noticia no está contrastada, ¿por qué no la dais y después ponéis una nota al pie diciendo que la información está por contrastar? Y, después, cuando haya más información, se puede completar.

Enric: A la premsa escrita som esclaus del que s'escriu i del que s'edita. Quan van matar l'últim terrorista que quedava lliure, anàvem tenint informacions que ens deien que no estava confirmat. Però no podem fer les informacions dient: "És ell al 95%". La publiquem o no.

C. R.: Pero puedes hacerlo entre líneas, para que se entienda.

Enric: Per això fem servir el condicional. També podem dir: "Podria ser ell, aquesta és la informació que tenim fins aquest moment". Sí que és cert que de vegades parlem de "denúncia per suposada violació". No és així, la denúncia és per violació. No som perfectes.

Isabel: Per això estem aquí. Moltes vegades quan s'informa dels acords abans del judici sembla que no va existir la violència i que les dones busquen diners. Com diu un comentari d'una participant del treball, "si la violació era suposada, per què va pagar?".

Enric: Quan el cas està relacionat amb un famós, nosaltres no el fem. Els que la fan poden llegir les recomanacions.

No alimentar el mite de les denúncies falses.

Les dones no han de demostrar que hi va haver agressió. De vegades sembla que si no hi va haver sang, no hi va haver cap agressió.

No han de justificar la resposta a l'agressió. Moltes dones queden paralitzades.

Violeta: Que una dona es contradigui durant el judici no demostra que no hi va haver agressió. Els judicis triguen molt i moltes dones utilitzen el mecanisme d'oblidar o amagar allò que va passar.

C. G.: És cert que la majoria d'informació surt dels jutjats, però es pot fer la informació no donant veu només a la justícia sinó veure com la justícia tracta la dona, remarcar que la dona és valenta per arribar al judici. Informar més enllà dels detalls. I no expliques res més perquè no t'ho pregunten. Es pot dir quelcom com: "Es notava que a la dona li costava parlar". Posar-nos una mica en aquest lloc més ample.

A. C.: El periodismo es una herramienta fundamental. Gracias a vosotros muchas mujeres se han animado a denunciar.

Explicar els processos de recuperació i de resiliència que tenen les dones.

A. C.: Si explicamos que las mujeres se recuperan, podemos ayudar a otras mujeres a denunciar. Yo soy una mujer con discapacidad, y se habla de mujeres como yo como "mujeres discapacitadas". No. Soy una mujer que tiene una discapacidad, y puedo escoger lo que quiero hacer con mi vida, y quejarme si sufro una violencia.

El tema no està en el fet que hagi tingut un estrès posttraumàtic, això sempre passa, no és notícia. La notícia està en com el supera i en el fet que és capaç de superar-lo. És una feina social per altres dones.

A. C.: Se habla muy poco de los apoyos que se pueden recibir.

C. R.: Preguntar a las mujeres y, si ellas han sido asesinadas, preguntar a la familia; buscar otras versiones. Preguntar cómo están, si tienen ayuda... Se olvida que hay personas que también sufren y viven el caso desde otro lugar, y eso nos ayudaría a sentir que hay quien se preocupa por nosotras.

Respectar el dret d'anonimat.

Lara: No sabem com fer-ho, com trobar l'equilibri entre respectar l'anonimat, no donar detalls i donar-los protagonisme. Voleu que donem dades de qui sou vosaltres?

M. L.: No fa falta dir els noms, per exemple, però sí algun detall, com dir que és estudiant. Elements que puguin presentar-nos com que som persones com qualsevol altra, una persona com tu. No simplement "la víctima", l'objecte que no importa. Potser parlar amb cada dona per saber si ella vol o no, encara que sabem que és difícil.

Mayte: Però fins que no podem parlar amb dones, hem d'acostumar-nos a trucar les entitats.

E. E.: Cada cas és concret, però sí trobar un equilibri. Si la víctima no vol donar moltes dades, tampoc informar de tot el que diu l'agressor o dades d'ell, que l'humanitzen i fan que la gent pensi: "Ai, quina sorpresa, amb la bona gent que era", i en canvi no dir res de la dona.

Lara: No dones detalls per respectar la privacitat de la víctima.

María Jesús: A veces llamamos para que nos den información y nos dicen que respetemos la intimidad de la persona. Por eso no llamamos más. ¿Cómo la humanizo? ¿Cómo le doy una profesión, si no me dan ninguna información?

Enric: Al identificarla, tal vez estamos haciendo que su entorno la reconozca. Cuando le das caña al agresor, lo haces porque no te da tanta pena que puedan identificarlo a él.

Violeta: Puedes decir que es estudiante, sin decir que es estudiante del Instituto Pere Coromines, por ejemplo.

M. I.: Muchas veces los periodistas son morbosos. Una cosa es informar y otra es poner un programa de cómo han violado a una mujer, que solo faltaba que la hubieran matado.

Enric: Vull pensar que ningú dels que estem aquí som responsables d'això.

[Riures]

M. I.: Hablando en general de los periodistas, son así. Te hacen preguntarte dónde has puesto las pastillas del infarto.

Isabel: Cap dels periodistes que estem aquí som així.

Enric: Podem donar detalls que la humanitzin, però tenim el dubte de si amb això les identifiquem o fa que el seu entorn les reconegui. És difícil humanitzar-la sense que siguin identificades. Moltes vegades donem informació de l'agressor perquè no ens fa pena que l'identifiquin.

Violeta: Que és estudiant i no dius l'institut.

Enric: És cert que això s'ha de fer més, però mai donaràs tanta informació com la que dones de l'agressor.

Parlar del treball d'expertes, d'entitats feministes i de suport a les dones. No quedar-nos amb la versió policial o judicial.

Maite: Moltes vegades les advocades no volen explicar res i tu ho respectes. I moltes vegades no trobem l'altra part per contrastar les informacions. Ens demanen que respectem la intimitat de les dones.

Recomanacions que tenen a veure amb les violències sexuals i els agressors

Deixar de fer comparacions avantatjoses.

Exemple: "Té causes pendents més greus..."

No donar informacions que banalitzin l'agressió.

Exemple: "El pederasta más buscado de Europa".

Destacar la informació fonamental que sovint s'amaga amb detalls morbosos.

E. R.: La xifra més important no és que la noia tenia 17 anys [fa referència a la notícia 14, Annex 2], sinó el nombre de dones violades, les que han denunciat... xifres més importants i això és donar context. No tractar cada violació com un fet aïllat. Parlem de context per remarcar que és un fenomen estructural i afecta tota la societat, és un problema social.

No tractar-lo com un fet aïllat, perquè és un fenomen estructural.

Cal contextualitzar les informacions.

Que apareguin a les seccions adequades, no a "Successos" o "Gent i estil".

Enric: Els que estem aquí no tenim el control sobre les seccions que no són les nostres, per exemple, les que parlen de persones famoses.

Lara: Quan apareixen famosos, van a la secció de famosos.

Violeta: Per això no sé amb qui hauríem de parlar.

Diferenciar entre les diferents violències sexuals.

Isabel: Podríem fer un treball pedagògic, d'explicar les diferents violències sexuals. Canviant el llenguatge canvia molt la informació que estem donant, podem anar explicant els tipus de violències sexuals.

María Jesús: Fent notícies d'aquest tipus, m'he trobat que des d'un punt de vista legal es diferencien coses que són el mateix. Legalment es fan unes diferències que no trobo del tot correctes.

Anna: Hi ha una guia de l'Hospital Clínic que explica molt bé les diferències. Legalment és una cosa, però a la realitat ha anat evolucionant i podem trobar maneres d'explicar-ho. Aquesta guia és del 2012, potser falten moltes coses, però serà més actualitzada que el codi penal.

No usar llenguatge eufemístic: cal dir les coses pel seu nom.

Exemple: "Se me fue la mano".

C. R.: En el matrimonio, ¿todas las relaciones son consentidas? Me pongo en el lugar de la periodista y entiendo que es difícil, son delicados estos temas.

Informar sobre per què sovint les violències sexuals no es denuncien.

Isabel: Parlar amb juristes i psicòlogues perquè s'entengui perquè no ha presentat una denúncia.

E. R.: Al cas del taxista, denunciaven i ell entrava i sortia. Era una bona oportunitat per explicar perquè les dones no denuncien, per fer aquesta contextualització, i l'únic que es va fer va ser un relat de cada cas.

Guillem: Vam explicar que havia fallat el sistema.

No associar agressions sexuals a violència física.

No alimentar l'imaginari que l'agressor és una persona desconeguda. La majoria són coneguts o de l'entorn.

No són fets fortuïts ni aïllats.

Isabel: Un violador ho fa amb premeditació i traïdoria.

C. R.: No todas las violaciones son iguales, no tiene nada que ver que te viole un conocido que un desconocido. Porque si le ha pasado a una niña y el agresor está cerca... hay que ir con cuidado, y las noticias tienen que conocer esta diferencia.

No tenen a veure amb factors externs (drogues, alcohol...). Això són detonants.

Enric: Hem treballat amb molts casos de submissió química i la majoria per alcohol. Informar que es pot usar l'alcohol com eina per sotmetre algú.

Isabel: Sí, això sí, però no per treure responsabilitat a l'agressor.

Enric: És per dir que hi havia premeditació. Per avisar que s'està utilitzant l'alcohol com a eina per sotmetre la voluntat.

Maite: Però això es fa servir, perquè les dones estiguin pendents dels seus gots.

Enric: Informem, i que cadascú extregui les seves conclusions.

Isabel: Però les conclusions que es treguin sempre dependran de com s'expliqui el fet.

A. B.: Nosaltres ens referim que segons com s'expliqui es culpabilitza la dona; ets tu qui has de beure menys... i no ells que ho aprofiten. Hem d'anar amb compte amb com s'explica, perquè si no anem amb compte, pot ser com quan parlem de la mida de la faldilla, pot ser una culpabilització o posar la responsabilitat en les dones.

A. C.: Sí, una herramienta, pero nunca una causa. Siempre hay que dejar claro que las herramientas no son la causa.

A. R.: Puedes aprovechar para informar del contexto. Cada caso es único, pero está enmarcado en la violencia generalizada. Hay muchas herramientas: intimidación, violencia, chantaje, alcohol o química, porque también pasa con agua. Hay muchas herramientas que el agresor tiene a su disposición, y en ningún caso es culpa de la víctima, como tampoco lo es cuando te apuntan con una pistola. Una herramienta nunca es una causa. ¿Estamos en guerra? ¡No podemos salir a la calle! No se trata de hechos aislados; cada caso es único, claro, pero siendo único está dentro de toda esta violencia, y hemos de informar sobre esto.

M. I.: Puedes beber y que no te pase nada, pero si vas con amigos y abusan de ti, es una cosa, porque se aprovechan de la confianza. Otra cosa es irte a un callejón oscuro donde no conoces a nadie. Pero cuando se aprovechan de tu confianza, eso es peor. Una cosa es que vayas borracha en el bar...

Violeta: Eso es una violencia igual que si te lo hace un amigo. Tú tienes derecho a beber como cualquier otra persona.

M. I.: Pero cuando es un amigo debería ser un agravante.

A. C.: A veces una está pasando un mal momento y se le dice "vamos a tomar algo", y es el momento en que se aprovecha para abusar de ella.

C. G.: El porcentaje de mujeres agredidas que habíamos consumido alcohol o cannabis es muy alto, y el porcentaje de hombres que habían consumido alguna sustancia también lo es. Si escribes una noticia teniendo en cuenta la sensación de culpabilidad que tiene una mujer al sufrir una agresión, se enfatizará más que no es así. Que toda la culpa es del agresor.

A. R.: Revertir la tendencia natural, que es culparnos nosotras de todo y que ellos no tomen ninguna responsabilidad.

Les agressions sexuals mai són motivades pel desig sexual. Sempre és per imposar el poder de l'home sobre la dona.

Violeta: "Actos sexuales con". No és una relació sexual.

Maite: Això és de fiscalia, si ho posa entre cometes, queda marcat.

Enric: Es pot canviar i redactar-ho d'una altra manera.

Violeta: No hi ha una manera de canviar això?

Enric: Dir que ho ha dit la fiscalia i treure les cometes.

Isabel: O buscar la contrainformació amb una experta.

Lara: Les recomanacions s'haurien d'enviar a les fonts "oficials" (policia, fiscalia...).

Enric: Pero no vas a dar tanta información como del agresor.

Violeta: Los agresores tendrían que salir con nombres y apellidos cuando están condenados.

Isabel: És un servei a la societat i en altres delictes sí que es fa.

No fer entrevistes als agressors que permetin justificacions i desresponsabilitzacions.

No permetre que es disculpin, perquè això respon a un pseudopenediment.

No desviar l'atenció de la responsabilitat cap a altres.

Interpel·lar els agressors com a autors d'un delicte i no destacar altres circumstàncies que esmorteixin la gravetat.

Són responsables dels seus actes.

No presentar els agressors fent èmfasi en la seva respectabilitat social i en la seva posició social, econòmica i política, que posin en dubte la violència exercida.

Enric: A l'entrevista al Benítez, les paraules són seves, no ho podem canviar.

Isabel: Es pot rebatre la resposta o fer-ne una introducció que mostri, per exemple, la falta de penediment, la intenció de la violació...

Enric: De vegades no es pot.

Isabel: Sempre es pot, però és cert que és difícil.

E. E.: Les respostes de Benítez són autojustificatòries.

Guillem: Ell quedava en evidència.

María Jesús: Ell assumia la responsabilitat.

Violeta: Ho sembla. Sembla que assumeix la responsabilitat, però no ho fa.

Guillem: De no fer-ho també es retrata. Són delictes que ja han prescrit i això ho hem de tenir clar. En el cas dels maristes, els agressors van confessar i es donava la raó a les víctimes. Aquesta era la raó de l'entrevista. Evidentment, mentre diuen que és veritat ho justifiquen i donen la seva versió. I sabem que això la gent no s'ho creu.

Violeta: Si veus que la gent no s'ho creurà, pots aprofitar per, després d'haver fet la notícia, ficar-hi cullerada quan l'escrius.

María Jesús: S'ha de contextualitzar l'entrevista amb totes les altres informacions. La vaig haver d'escriure el mateix dia, però l'endemà ho vam contextualitzar. Quan ell va confessar, ens va agafar de sorpresa, només teníem la denúncia del pare del dia anterior i jo ni ho sabia. Són errors que es poden solucionar.

Violeta: S'ha de contextualitzar.

Isabel: En algun cas, quan la seva justificació fos molt escandalosa, es pot fer una pregunta per posar-lo en evidència. I sabem que és difícil quan tens la persona al davant, perquè pot negar-se a continuar l'entrevista.

Violeta: El mecanisme de tot agressor és mostrar el seu pseudopenediment i, de vegades, només fent una pregunta pots qüestionar-lo.

C. G.: Que un nen sigui capaç d'identificar la violència, que ho expliqui i que els pares ho denunciïn no és habitual. És una criatura molt valenta.

Maite: Vaig escriure la notícia amb molt poc temps. Quan ens van dir que havia confessat, només teníem les informacions del pare. L'endemà vaig completar la informació. Tenim sempre els temps al darrere.

Les notícies han de tenir una funció social.

Publicar les fotografies dels agressors.

Identificar els agressors tal com es fa amb els autors d'altres delictes.

Informar sobre els recursos i serveis d'ajuda i recuperació (hospitals d'urgències, entitats de dones...).

Guillem: No es publiquen les imatges, perquè el càstig més gran és que siguis violador o pederasta. I l'entorn s'enfada amb els mitjans.

Isabel: En el cas del terrorisme, com que es considera que és un problema greu i un problema polític, es publica la imatge. En canvi, amb els agressors sexuals com que no es dóna aquesta dimensió al delicte, es continua pensant que és un tema individual o privat, no es publica la fotografia.

Enric: Una cosa és un terrorista a qui es busca i una altra és algú que està a la presó. I jo crec que, en aquest últim cas, no s'hauria de fer mai, sigui quin sigui el delicte i si encara no està condemnat. Igual que no s'hauria de posar ni nom ni cognoms si no és que estigui clar.

Anna Celma: Quan es tracta de terrorisme com que sí que es reconeix...

Isabel: Fins i tot hi ha hagut casos de femicides autoconfessos —no en conec cap d'agressor sexual— i a la foto surten amb la cara tapada.

Enric: Doncs si ha confessat o, si hi ha proves suficients, per mi hauria de sortir amb la cara destapada.

A. B.: Si la dona agredida recorda perfectament com eren els agressors, per què no posar la descripció? Recordo haver llegit notícies on deia que la noia ho recordava tot i no han dit res.

Maite: És que la policia et dóna el que et dóna i de vegades és poca informació.

Violeta: Si tu tens al cap que la notícia pot tenir una funció d'ajudar, doncs insisteixes i preguntes a la policia amb tota la intenció.

Isabel: O busques altres fonts.

Enric: Hi ha vegades que la policia dóna informació de l'aspecte físic de la persona, perquè vol buscar-lo i altres vegades que no dóna informació és perquè no vol posar la persona en alerta. Hi ha moltes situacions...

Anna Palou: Els periodistes tenim un marc que donem com a bo i que són les informacions oficials. La policia la donem com a una bona font i no ens qüestionem per què de vegades ens donen una informació i altres vegades no. Crec que tenim la responsabilitat de posar en dubte les fonts oficials. I si només tenim una font, i és aquesta, potser m'aturo, m'ho miro, tinc la meva agenda d'entitats, les truco. I potser ho publico l'endemà.

Maite: Això és un perill, això de "l'endemà".

Anna Celma: Estem immerses en un sistema de la immediatesa i hauríem de ser valentes per contribuir a una transformació real.

R. G.: Caldria reflexionar abans d'escriure. Sabem que no és fàcil, que tindreu pressions per publicar-ho el mateix dia.

Violeta: En el primer estudi, avaluàvem el nivell d'estrès posttraumàtic després de llegir les notícies. I amb moltes de les dones, la seva resposta era que no volien tornar a llegir notícies mai més. "No vull pensar en la violència que vaig patir."

A. C.: Si por publicarlo mañana puedo hacerlo de manera que ayude y cree un modelo, estaréis siendo muy valientes.

Anna Celma: Sí que caldria pensar-hi.

Guillem: Però si tu no ho publiqués i els altres sí, ja no ho publiqués. El cas és que has de tenir un altre titular i el context no és titular. I aleshores et quedes sense notícia.

Enric: Entre la immediatesa i publicar-ho, si t'esperes, el teu cap es queixarà quan li diguis que tu també ho tenies i no ho has publicat.

Violeta: Potser ens ho podríeu passar abans de publicar-ho i nosaltres ajudar-vos.

Lara: És cert que hem d'ampliar les nostres fonts, anar més a les entitats. Que les entitats ens truquin...

Violeta: També us ho podeu passar entre companyes amb qui confieu.

Lara: Moltes vegades tampoc hi ha temps. I, potser, a més d'aquella notícia n'has fet tres més. O l'has hagut d'escurçar.

Violeta: Quan tu dius que surts d'un judici feta pols. Seria possible que això ho expliquessis a la notícia? Parlar d'això que a tu t'ha passat? D'aquesta ràbia, tristesa...

Lara: No podem ser les protagonistes.

Maite: Potser algú del públic, estudiants de dret.

Lara: El que sí que ens pot ajudar és pensar que si un tema a tu personalment t'ha incomodat, pot ser un indicatiu per pensar bé com presentar-ho.

Guillem: Mai parlem de nosaltres.

Enric: Jo aquests temes els consulto amb una persona de molta confiança. Però també és una qüestió de temps.

Guillem: Quan parlem del periodisme, pot ser que pesi molt el tipus de periodisme d'Ana Rosa Quintana? O els errors es cometien per igual, sigui quin sigui el mitjà o el periodista?

C. R.: Estas noticias son reales, no son de la prensa rosa. No podemos confundirnos.

E. E.: Hi ha diferents nivells, però per aquest treball ens hem fixat en notícies escrites i no és només el que interpretem nosaltres que hem viscut aquestes experiències, sinó que l'objectiu és també entendre l'efecte que tot això —el vocabulari poc precís, els eufemismes, presentar només violències sexuals de determinat tipus— pot tenir sobre la societat. No es tracta només de com ens sentim nosaltres, que potser és un poc inevitable, sinó de com millorar perquè canviï la percepció social que es té de les violències sexuals. Des del nostre desconeixement de la vostra professió, us demanem que ho apliqueu en la mesura que pugueu.

A. C.: Por ejemplo, no usar palabras muy técnicas que cuestan de entender. Hablar de "violación", por ejemplo, facilitaría la comprensión.

E. R.: És cert que no hi ha cap violació igual i moltes vegades, quan llegeixes coses a la premsa, et sents perduda. I et sents boja. Això que hi ha escrit ajuda a no sentir-te malament. Per què no posar també informació de servei, d'ajuda a les persones que han estat agredides? Perquè moltes dones no identifiquin què els hi està passant. Penseu que el que escriviu també ajuda, perquè podeu donar informació per a nosaltres, perquè les dones sàpiguen que poden anar a associacions. Com que moltes dones no saben què els ha passat, explicar on poden anar ajuda molt. A mi no m'interessa l'agressor, m'interessa la víctima, i quan es parla d'ella hi ha paraules insultants, indignants, hi ha notícies que em fan pensar: "Avui no puc llegir res més". O fer un reportatge, igual que es parla de les embarassades que es parli de les dones agredides.

Violeta: Heu estat molt valentes venint avui.

E. R.: Abans de venir dubtava, per vergonya, perquè pensava que potser no podria parlar, que reviuria...

R. G.: Sí, pensant que ens trobaríem amb periodistes... Estic aquí per ajudar-vos, perquè la vostra feina sigui més fàcil... no per criticar el que feu.

Isabel: Això ho fem nosaltres. *[Riures]*

Violeta: Preguntaria a totes vosaltres quina no ha patit una violència sexual. Ens passa a totes, i si tenim això al cap quan escrivim una notícia ens sortirà millor.

M. I.: También hay hombres que sufren violencia. Un chico que la novia le dijo "inútil" porque no hizo bien la cama. Es un maltrato psicológico, eso. Que, con tanto feminismo, parece que no se ve que también hay hombres maltratados.

Violeta: M. I., menos mal que has venido, ¡porque si no estaríamos todas de acuerdo en todo! *[Riures]*

Isabel: Potser ara que estem més en confiança podeu parlar més tranquil·lament.

C. R.: Siempre nos dicen que nos pongamos en el lugar del otro. Eso va muy bien. Si entendemos que muchas palabras se quedan para las personas que leen las noticias, podréis estar atentos y podremos ver que estáis por las víctimas.

Enric: Quan parleu de no tractar-lo com a fets aïllats, què voleu dir? Com ho podem fer?

Isabel: Parlar amb expertes, sociòlogues, que es vegi com a conseqüència d'un sistema social, d'una societat masclista.

Violeta: Donar xifres, una de cada quatre dones a Europa ha patit violència sexual. Dels casos que portem a l'associació: el 80% dels agressors són coneguts i, d'aquests, es denuncia el 20% i de la resta del 20% dels agressors desconeguts, es denuncia el 80%. Si tenim això al cap, també podem contextualitzar.

A. R.: Falta la voz de la víctima. Es cierto que en algún momento no querrán hablar, pero otras veces sí, y tienen una experiencia que es muy válida. Quiero hablar y nadie me pregunta, nadie me da la posibilidad. Para evitar que se muestren como casos aislados, hay que tener formación. Existe muy poco conocimiento de cómo puede suceder una agresión, de las consecuencias que tiene... muchas cosas que no se saben. Hay que hablar del marco general y no de un caso aislado.

Enric: M'agradaria insistir en el tema dels eufemismes o dels termes tècnics que la majoria de lectors no entendrà. Això és una lluita que tenim constantment els periodistes. Si insistiu en això, ens seria útil.

Guillem: De vegades, és difícil trobar un equilibri entre no utilitzar eufemismes i no revelar detalls que poden ser dolorosos. Si parles d'abusos, és una etiqueta tan gran... s'hauria d'explicar més o menys el que ha passat.

Violeta: Parlem de "violències sexuals" que les engloba a totes. Un experiment que jo he fet amb els eufemismes és canviar "acte sexual", "contacte"... cada paraula canviar-la per la paraula "delicte" ja quadra.

Enric: Però això és poc precís. Hi ha un camp enorme entre descriure amb detall la violació i l'eufemisme.

Guillem: Però si parlem "d'agressió sexual", és un camp tan ampli que pot anar des d'un antdisturbis que aprofita el moment a un home que ha fet una autèntica salvatjada.

Violeta: No ha estat que ha posat la mà, sinó que ha aprofitat un moment i la seva autoritat i poder per abusar d'una dona.

Guillem: L'etiqueta és massa genèrica per poder explicar dues situacions que són molt diferents. I és el que demanàveu vosaltres, que es diferenciïn.

Violeta: Sí, hi ha agressions sexuals amb penetració, que és violació; hi ha abusos, que és quan s'usa la confiança o la persona no es pot defensar. No cal donar detalls de la violació, que pot ser anal, vaginal, amb objectes, perquè això pertany a la intimitat i la dignitat de la persona.

Enric: Agafem el codi penal? És que si ens limitem a parlar d'"abús" o d'"agressió sexual" no fem distincions i això tampoc serveix per conscienciar la societat.

Guillem: Però per poder-les distingir sempre anem a parar al mateix lloc. On comença una informació detallada de servei i on comença la vulneració de la intimitat.

Violeta: Tot depèn de la teva intenció, si vols oferir un context. O que la gent la vulgui llegir perquè hi ha objectivització del cos. Tot dependrà de la teva intenció, si és tenir moltes visualitzacions o donar context d'ajuda social.

Anna Celma: Tenim moltes coses ben fetes, tenim l'hemeroteca, pots enllaçar què és una violència, donar xifres... això no només dona informació, sinó que posa en valor allò que s'ha fet bé.

Isabel: Us volia dir que en totes les associacions hi ha dones que són mentores. Que ja fa molts anys que estan en el treball i han passat els processos, i poden parlar des de molts ponts. Són expertes.

Maite: Ens heu posat deures.

Isabel: Penseu que mai és un succés.

Enric: No és un succés?

Isabel: No. Un succés és una cosa inesperada, un fet que tu no pots preveure. Una agressió sexual és una cosa premeditada, política i social.

Enric: Però no sortirà a política?

Isabel: Ja ho sabem, això seria en un món feliç. Però a societat sí que pot sortir. És un mecanisme mental a tenir en compte, tenir present que no és un succés. Perquè això li treu tota la dimensió social que té. Moltes gràcies a totes.

6. RECOMANACIONS COMENTADES PER LES DONES

"Lees esto y ves que ahora tú sabes cosas que antes no sabías. Cosas que las hemos aprendido por lo que nos ha pasado, pero que no sabíamos en ese momento, y que nos hubieran ayudado si las hubiéramos sabido... Si los periodistas hablan de eso, a la gente que le esté pasando ahora lo sabrá también..."

Carmen

Les recomanacions (text en negreta) surten dels comentaris de les dones (text emmarcat) sobre les notícies treballades.

6.1. Informar sobre les dones

1. Som ciutadanes de drets.

a) Presentar-nos com subjectes actius en la nostra diversitat.

Les dones som ciutadanes amb drets que s'han de garantir i respectar. No som objectes sexuals.

- ⊙ Las mujeres están totalmente discriminadas en las noticias. No aparecen. Eso no fomenta que las mujeres vayan a denunciar. Las noticias hablan de ellos, y parece que esperamos otra víctima, las noticias pueden convencerlos más: "Vamos, vamos". Hablo del taxista, del Benítez que dice que "no me acuerdo". ¿Que los casos son muy antiguos? Antiguos o modernos, ¡¡me da igual!!! Los violadores son demasiado protagonistas. Y las víctimas no aparecen. (A. C., según grup focal)
- ⊙ No fa falta dir els noms, per exemple, però sí algun detall com dir que és estudiant. Elements que puguin presentar-nos com que som persones com qualsevol altra, una persona com tu. No simplement "la víctima", l'objecte que no importa. (M. L., tercer grup focal)

Títol: "Busquen el sospitós de violar una noia i deixar-la mig nua en un descampat" (Annex 2. Notícia 14)

- ⊙ Animaría a los y las periodistas a preguntarse: "Si fuera mi hija, ¿cómo me gustaría que se la tratara?" (E. L.)
- ⊙ "Una noia denuncia haver estat violada." (M. S.)

b) No revictimitzar-nos abusant de la paraula "víctima".

- ⊙ Hem estat víctimes, però no cal victimitzar-nos ni deixar-nos en aquest estat permanent. (A. R., primer grup focal)
- ⊙ Repetir demasiado la palabra "víctima" nos hace débiles, nos hace sentir unas pobres desgraciadas. Se habla demasiado de víctima y eso desanima. Una mujer animada, enérgica, luchadora, que tiene carácter, no quiere decir que no haya sufrido violencia, sino que ha podido salir de ahí. Ha recibido apoyo y ha surgido en una nueva vida. Eso puede dar esperanza, y hasta que no pongamos la luz en esto tendremos más víctimas y más agresores. (A. C., tercer grup focal)

S'ha de fer ús i no abús d'aquest terme, i parlar des de les múltiples facetes de la nostra vida (veïnes, ciutadanes, professionals...) respectant el dret a l'anonimat i al del nostre entorn.

"Los magistrados señalaron que sus víctimas eran mujeres, siempre diferentes, a las que seguía el acusado tras haber terminado su jornada laboral, en unos hechos que se desarrollan en un largo periodo de tiempo: ocho años, desde 1988 cuando el acusado tenía 23 años, hasta 1996." (Annex 2. Notícia 8)

- ⊙ "Acusado"/"víctimas", no "violador o agresor"/"mujeres", o "acusado"/"denunciantes/testigos/perjudicadas". Somos profesoras, empleadas, estudiantes... (F.)

Títol: "El 'violador de Pirámides' pide perdón a sus víctimas y pide una segunda oportunidad" (Annex 2. Notícia 8)

- ⊙ No vull llegir sis paràgrafs on parli el violador abans de saber que va violar a més de cent dones. No m'interessa el que digui ell, ni la seva vida privada o laboral. M'interessa que se li doni tota la responsabilitat del que va fer, que n'assumeixi les conseqüències i, si no ho fa, que el periodista ho faci notar. M'interessa saber que aquestes dones existeixen, que tenen una vida que podria ser la meua o la teua. M'interessa saber què passa amb elles, si reben suport i si em passa a mi que llegint el diari pugui saber que també puc rebre suport. Donar eines. (F., comentaris)

Subtítol: "Demanen tretze anys de presó per a un veí de Girona que va abusar sexualment de la parella" (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ ¿Ella no era vecina? (M. I.)

"Un conductor va recollir, cap a les cinc de la matinada, la víctima mig nua i ferida a la zona del pont d'en Pixota." (Annex 2. Notícia 14)

- ⊙ Com a mare, estic sense paraules i amb dolor de pensar-hi! I que pocs mitjans han buscat l'agressor i explicat l'agressió real. La presenten com "una notícia més". (M. S.)

c) Respectar la nostra individualitat.

No presentar-nos, únicament, com a part d'una estadística.

"Terminaron presentándose una veintena de denuncias contra Benítez aunque algunas se retiraron durante el proceso judicial." (Annex 2. Notícia 4)

- ⊙ NO. 20 PERSONES amb una vida pel davant i una família. (L. Q.)
- ⊙ Per què no parles de per què es van retirar? Seria mentida? Per què no parles de com sovint no es rep suport? (L. Q.)

"[...] Carbalho ha recalado en esta localidad extremeña después de abandonar el pasado sábado la prisión tras cumplir 20 años de cárcel por 35 violaciones cometidas entre 1988 y 1996 en el barrio madrileño de Pirámides." (Annex 2. Notícia 8)

"En mayo de 2006, el Tribunal Supremo confirmó la condena de 514 años de prisión impuesta a Carbalho, ahora con 51 años, por la Audiencia Provincial de Madrid por 28 delitos de agresión sexual con detención ilegal y robo con intimidación. En 1996 fue detenido y encarcelado tras confesar que había violado a más de un centenar de mujeres en la capital." (Annex 2. Notícia 8)

- ⊙ Lo de los 20 años lo repites mucho, pero lo de las violaciones está escondido en medio del texto. ¿QUÉ ES MÁS IMPORTANTE? (F)
- ⊙ Más de cien mujeres, éste tendría que ser el titular, y no las excusas del violador. (F)

Subtítulo: "La Audiencia Provincial de Madrid lo condenó a más de 500 años de cárcel por una treintena de ataques sexuales" (Annex 2. Notícia 9)

- ⊙ Me gustaría que los medios de comunicación tuvieran una forma de comunicar más contundente e inclusiva. También respecto al colectivo con discapacidad; que se trate el tema y no se tenga miedo de decir, que se hable. Que las noticias sean más cercanas a las vivencias de las personas, que se acerquen a la verdad/realidad de la situación, no solo para tener audiencia. Si se habla de una mujer ciega que ha sufrido una violación, según cómo se redacte la noticia, la gente dirá "pobrecilla". Pero la vulnerabilidad es algo que tenemos todas, y la noticia debe ser inclusiva para crear imaginario y hacer ver a estas personas que no están solas. (A. C., comentarís)

d) No donar detalls morbosos de les agressions sexuals.

Els detalls que es donen habitualment són morbosos, no tenen importància i ens situen com a objectes sexuals passius. Cal donar detalls com a eina de formació i prevenció per trencar l'imaginari construït socialment i que no es correspon amb la realitat de les agressions.

"Según indica en su escrito, 'cuando J. A. P. franqueó la entrada, dos de ellos agarraron a la joven por los brazos y la metieron en el portal, tapándole la boca y diciéndole que se callara y no gritara'. La llevaron, tras subir hasta el segundo rellano, a un pasillo sin salida que da acceso a los cuartos de servicio de agua y electricidad y, una vez allí, la rodearon entre los cinco y le quitaron la ropa." (Annex 2. Notícia 7)

- ⊙ Los detalles no son necesarios. Hablar de "agresión sexual" o "violación" es suficiente. (A. R.)

"La dona es va presentar a denunciar els fets a l'oficina conjunta dels Mossos i els municipals, i va relatar que els tres individus la van agredir sexualment per torns i que un d'ells fins i tot va ejacular a la seva cara quan la tenien estesa a terra." (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ Cal?? (A. S.)
- ⊙ "La tenien estesa..." Ella és un objecte passiu. (A. S.)

“J. A. P. entra en el portal, y simulando que está alojado en uno de los domicilios, coge uno de los ascensores, sube al segundo piso y después baja de nuevo al portal, abriendo la puerta y franqueando el paso a sus compañeros, que estaban ya al lado del portal con la denunciante’, afirma el fiscal.” (Annex 2. Notícia 7)

- ⊙ ¿No se dan cuenta de que esto puede dar ideas a otros violadores? (A. R.)
- ⊙ Guía práctica del violador. (A. S.)

e) Visibilitzar i donar autoritat a la nostra paraula.

Cal construir el relat informatiu des de les afirmacions i evitar expressions que transmetin dubte i qüestionin la nostra paraula.

“Tot i la versió de la mare, els investigadors no descarten que les relacions entre la seva exparella i la seva filla fossin consentides i que, per tant, no hi hagués delictes.” (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ Ho posen en dubte? (A. S.)
- ⊙ ¿¿?? (M. L.)

“Segons les dades que s’han pogut recopilar, la víctima i un amic seu de Lloret van pujar diumenge, entre dos i tres quarts de quatre de la matinada, al cotxe d’un home, en principi desconegut, a la sortida de la discoteca Arena de Blanes.” (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ ¿Por qué dice “en principio desconegut”? Están poniéndola en duda. (E. L.)

No utilitzar eufemismes per parlar d’agressions sexuals.

“Segons el que va explicar la dona quan va acudir als Mossos, ella i la filla havien anat juntes a la discoteca i allà havien coincidit amb l’home amb qui la mare havia tingut una relació. Mare i filla es van separar i l’home es va oferir a dur la noia fins a casa seva, i hauria sigut llavors que hi hauria hagut el contacte sexual.” (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ EUFEMISME. Va ser llavors que la va violar. No és “un contacte sexual”, és “una violació”. (A. W.)

“Zenovich tampoco disculpaba la actitud del cineasta y comenzaba su reportaje con una entrevista de archivo en la que Polanski admitía su pasión por las jovencitas.” (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ ¿Preferiblemente drogadas? (A. S.)
- ⊙ Se llama violación. (F.)

"A sus 83 años, este fugitivo de la justicia ha decidido regresar a los EE. UU. para poner punto y final al polémico asunto." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ No es un "polémico asunto". ¡Es una cuenta pendiente con la ley! (F.)

"Roman Polanski quiere pasar página a un polémico caso que le persigue desde hace cuarenta años." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ "Polémico caso"? Fue una violación. (C. R.)

No utilitzar condicionals.

"Segons el que va explicar la dona quan va acudir als Mossos, ella i la filla havien anat juntes a la discoteca i allà havien coincidit amb l'home amb qui la mare havia tingut una relació. Mare i filla es van separar i l'home es va oferir a dur la noia fins a casa seva, i hauria sigut llavors que hi hauria hagut el contacte sexual." (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ "Hauria sigut?" "Hauria hagut?" Si és el que ella ha explicat, canvia el temps verbal, no ho expliquis com una invenció: "la dona va explicar que [...] i va ser llavors que va haver LA VIOLACIÓ". (M. L.)

No abusar de paraules com "suposada" i "presumpte".

"El patrón coincidía: una mujer que subió a un taxi por la noche en Barcelona y el conductor, que supuestamente acabó agrediéndola sexualmente. Los policías mantuvieron una investigación abierta, bautizada como caso Licencia. Mientras, el taxista espació más sus agresiones.

Volvió a actuar el 25 de febrero. Abusó presuntamente de una mujer española. Y repitió seis días después, el 3 de marzo, agrediendo a una pasajera extranjera. Los Mossos le detuvieron siete días después y finalmente ingresó en prisión." (Annex 2. Notícia 10)

- ⊙ "Supuestamente..." No fos cas que sigui mentida... (L. Q.)
- ⊙ "Presuntamente..." No fos cas que sigui mentida... (L. Q.)
- ⊙ Quantes denúncies es necessiten perquè un violador ingressi a la presó? Quin valor tenen les paraules de les dones? (E. M.)
- ⊙ Hay que estar siempre demostrando. No le quitan la licencia. (A. C.)
- ⊙ Queremos divertirnos y ser respetadas. Si digo "no", quiero decir "NO". (C. R.)
- ⊙ Pues ya iban dos denuncias... ¿No se creen a las mujeres, o piensan igual que los agresores? ¡Es que no lo entiendo! Lo volvieron a detener dos denuncias más tarde. Además de todas las violaciones que no se denunciaron, que de eso no dicen nada en la noticia. Para esas chicas, era demasiado tarde. (M. I.)

2. No atribuir-nos la responsabilitat.

Els delictes contra la llibertat sexual són els únics on les víctimes hem de demostrar la nostra innocència.

- ⊙ Esta noticia [notícia 7] me indigna enormemente, tiene más movimiento quiénes son los chicos que lo que hicieron. Me siento impotente por ello, suerte que ellos mismos filmaron su sentencia, si no ella habría quedado por mentirosa. Es indigno que en los casos de violencias sexuales sean las víctimas las que tengan que demostrar su inocencia. (E. L., comentarís)

a) Les dones no hem de justificar la nostra resposta a l'agressió sexual.

Una agressió sexual és sempre un delicte, independentment de la resposta de qui l'ha patit.

b) Les dones no hem de demostrar que vam patir lesions físiques ni l'ús de la força.

L'imaginari col·lectiu no es correspon amb la realitat: en la majoria de les agressions sexuals no hi ha ferides físiques ni ús de força extrema.

"Per l'advocada de la defensa, el seu client és innocent perquè 'no hi ha prova'. Segons el seu parer, la víctima es va contradir diverses vegades sobre la violació i sobre si la va amenaçar i colpejar." (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ ¿Pero antes han dicho que la investigación encuentra totalmente acreditada la agresión, no? ¿O lo he entendido mal? (M. I.)

"A més, sosté que l'informe dels pèrits conclou que la víctima no tenia ni blaus ni cap altra evidència que demostrí que va ser forçada. L'únic que tenia és una petita ferida de dos mil·límetres a la zona genital, que se la podria haver fet rasant-se 'per les picors vaginals que patia', sosté la defensa." (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ Pero es que ya ponen cuidado en no hacerte morados!! (M. I.)
- ⊙ A saber de dónde han sacado lo de los picores. Encima la ponen de cochina. Qué vergüenza. (M. I.)

c) Evitar focalitzar la informació en dades circumstancials:

- Havia begut.
- Va marxar amb un desconegut.
- Anava sola.
- Era de nit.

No insistir en aquests aspectes per qüestionar el nostre comportament i per tant responsabilitzar-nos de l'agressió. Usar-los només quan serveixin per demostrar la premeditació i traïdoria de l'agressor.

- ⊙ Cuando alguien dice: "Es que la chica lo permitió", si tú le dices: "Piensa en que fuera tu hija, ¿creerías que lo permitió?". Eso les hace tomar conciencia. (E. L., según grup focal)
- ⊙ Normalmente parece que estar de fiesta es dar tu consentimiento para lo que sea y no es así. (M. S., según grup focal)

- ⊙ Segons com s'expliqui, es culpabilitza la dona; ets tu qui has de beure menys... i no ells que ho aprofiten. Hem d'anar amb compte amb com s'explica, perquè si no anem amb compte, pot ser com quan parlem de la mida de la faldilla, pot ser una culpabilització o posar la responsabilitat en les dones. (A. B., tercer grup focal)

"Segons detalla El Punt Avui, els Mossos investiguen si l'agressió sexual pot estar relacionada amb algun tracte o deute que la dona hagués contret amb els agressors al bar." (Annex 2. Notícia 3)

- ⊙ Seria doncs culpa seva? (A. S.)
- ⊙ És molt ofensiu!! Quin deute permet que una persona —o tres— abusi de tu sense cap opció a negar-t'hi? Encara que ella hagués dit en el bar que mantindria sexe amb ells, si després es nega, està en el seu dret. No hi ha res que els justifiqui. (M. L.)
- ⊙ Aleshores, cal agredir per cobrar el deute? Els Mossos no tenen més a fer que buscar. (E. L.)
- ⊙ MOTIU de l'agressió? Si no troben el motiu, no pot haver-hi agressió? (A. B.)

"Els fets es van produir a quarts de sis a la zona de la passera de la Font Rei, que travessa el riu Onyar, amb el carrer del Carme, molt a prop de la comissaria dels Mossos d'Esquadra. La dona va denunciar els fets poques hores després. Segons avança El Punt Avui, agressors i víctima s'havien conegut aquella nit en un bar de copes i la van abordar quan anava sola pel carrer." (Annex 2. Notícia 3)

- ⊙ Sembla que té molta importància el fet que anava sola, també el fet que va passar de matinada. Millor ens quedem a casa? (C. G.)
- ⊙ ¿Por qué repiten tanto la hora tardía? Parece una causa-efecto. (A. R.)
- ⊙ Diu tota l'estona el mateix. (A. B.)

"Conducía con el taxi por zonas de ocio nocturno, preferiblemente durante el fin de semana, subía a mujeres y, aprovechando que algunas de ellas habían bebido o se quedaban dormidas en el coche, las llevaba a zonas apartadas donde intentaba violarlas, según esas mismas fuentes." (Annex 2. Notícia 10)

- ⊙ Se aprovechaba de un momento de debilidad, por lo tanto... (A. C.)

Subtítol: "El detenido aprovechaba que las víctimas estaban en estado de embriaguez o se quedaban dormidas para abusar de ellas" (Annex 2. Notícia 11)

- ⊙ Són culpables? O aprofitava l'ocasió? No tenia la intenció. (E. M.)

d) Evitar fer judicis de valor de les relacions sexoafectives entre agressor i agredida.

Les relacions sexoafectives que tinguéssim o haguéssim tingut amb l'agressor no influencien ni resten importància a l'agressió sexual.

"Els fets haurien ocorregut el maig del 2015, quan víctima i acusat mantenien una relació sentimental tumultuosa." (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ ¿Qué quiere decir "tumultuosa"? Suena a pasión y da la impresión de que aquí lo que había era un maltrato de narices. (M. I.)

3. Explicar els processos judicials i de recuperació.

a) Visibilitzar els nostres processos de recuperació i resiliència.

La majoria de nosaltres hem iniciat un procés de recuperació i hem superat, de diferents maneres, les conseqüències de l'agressió.

- ⊙ S'ha de parlar de la recuperació. Ha passat això. Bé. Recursos. Com tractar algú que li ha passat. (A. S., primer grup focal)

"Lo que había pasado es que yo estaba haciendo deporte en el gimnasio y vino un alumno... y bueno, hubo tocamientos. Juro que nada más. Pero fue suficiente para que el crío se sintiera mal. Al día siguiente vino su padre y me acusó ante la dirección del colegio." (Annex 2. Notícia 4)

- ⊙ "Fue suficiente para que el crío se sintiera mal." És de pell fina el xaval! (L. Q.)
- ⊙ Más ocasiones que se pierden de presentarnos con fuerza, "el crío" tuvo la presencia y ánimo de contarlo, y su familia de denunciar a este personaje. (C. G.)

"La víctima sufre trastorno de estrés postraumático." (Annex 2. Notícia 7)

- ⊙ Esto es muy común. ¿Por qué no explican un poco lo que es? Y ¿cómo se supera? Se lo puedo explicar si quiere. Pero dudo que me lo pregunte. Hubiera sido mejor eso que la narración parcial de los hechos. (A. R.)

b) Informar sobre les dificultats a l'hora de presentar una denúncia i iniciar un procés judicial.

No presentar el procés policial i judicial com si fos fàcil o garantis la condemna de l'agressor.

- ⊙ Conozco a unas cuantas víctimas de violencia sexual que no han sido lo suficientemente valientes para declarar contra su agresor en un juicio, aunque los hechos estuvieran "totalmente acreditados". El miedo que se siente con la mera presencia del agresor en un juicio, y el miedo a las consecuencias, nos inmoviliza. Yo nunca he denunciado, y lo he pasado fatal durante muchos años. (L. Z., segon grup focal)

"Tras quedar en libertad en ambos casos , el taxista sería responsable de una nueva agresión sexual en noviembre en el distrito del Eixample y de abusos sexuales a una pasajera el 25 de febrero de nuevo en Ciutat Vella." (Annex 2, Notícia 11)

- ⊙ S'hauria d'explicar. Es creu que posar una denúncia és suficient i que així s'acabarà tot, però així només comença un altre infern. (E. R.)

"Un veí de Girona s'enfronta a tretze anys de presó per agressió sexual, coaccions i maltractaments a la seva parella i també per haver trencat l'ordre d'allunyament que tenia sobre ella. Han passat dos anys des dels fets i, un cop arribats a judici, ara la víctima se'n desdiu. Tot i denunciar els fets en el seu moment, ahir davant el tribunal de la secció quarta de l'Audiència de Girona la dona es va negar a declarar i va demanar a la seva advocada que retirés l'acusació contra el seu presumpte agressor. Al seu torn, el sospitós també es va acollir al seu dret a no declarar. Així doncs, el fiscal es va quedar sol defensant el cas de violació, que troba 'totalment acreditat' per la investigació policial que es va fer." (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ Pues seguramente está cagada, o se quiere olvidar de una vez o ha vuelto con él, como pasa muchas veces en los maltratos. Pero parece que ahora le ha dado ese capricho. (M. I.)
- ⊙ Diria que està ben clar que la dona té molta por i que la seva vivència l'ha fet negar les evidències, probablement perquè està molt perduda i sense suport tant a nivell "jurídic" com a nivell "emocional/psicològic". (M. S.)
- ⊙ ¿Alguien sabrá lo que cuesta denunciar que tu marido te ha violado? Cuando me pasó a mí, ni siquiera era un delito. Ahora lo es, pero seguro que muchas mujeres esto ni siquiera lo saben. (C. R., segon grup focal)

c) No alimentar el mite de les denúncies falses ni insistir en la retirada de les denúncies.

La dificultat dels processos fa que moltes de nosaltres desistim d'arribar al final i això no significa que la denúncia hagi estat falsa.

Cal treballar amb dades oficials contrastant-les amb fonts expertes feministes.

"La víctima, Samantha Geimer, le ha perdonado y ha pedido que se cierre el caso." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ Se quiere proteger, porque los medios no la ayudarán, y lo sabe. (F.)
- ⊙ Una ley debería garantizar que cuando hay una denuncia, aunque la mujer la retire, no se retire la causa y el agresor pague igualmente. El miedo, el cansancio, los chantajes y las ganas de olvidar hacen que se retiren las denuncias. (E. L.)
- ⊙ Dice que le ha perdonado. ¿Aquí no hay un "supuestamente"? ¿Esto no se pone en duda? (A. S.)

d) Informar de la realitat dels acords judicials o extrajudicials.

No fer servir aquests acords per presentar-nos com persones que busquem compensació econòmica o notorietat.

"Geimer perdonó públicamente a Polanski tras solventar un juicio civil con él y recibir una suma económica por daños y perjuicios de 'angustia física y emocional'." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ Parece un tema económico. (M. I.)
- ⊙ ¿Da la sensación de que se calló por dinero! (P. Q., segon grup focal)

Títol: "Cristiano Ronaldo va pagar 250.000 euros per evitar una denúncia per violació, segons 'Der Spiegel'" (Annex 2. Notícia 15)

"Cristiano Ronaldo va pagar 375.000 dòlars (uns 258.000 euros) per evitar ser denunciat per una suposada violació." (Annex 2. Notícia 15)

- ⊙ Si era suposada, per què va pagar? No té credibilitat la paraula de la dona? (L. Z.)
- ⊙ En què quedem, era o no una violació? Cal vigilar amb l'ús d'uns termes que canvien molt el significat d'allò que s'explica. (E. M.)
- ⊙ Sembla que, com són famosos, les dones volen estar amb ells i quan no ho aconsegueixen els acusen de violació? La dona sembla molt maquiavèl·lica, com que té un interès. Tots aquests famosos surten lliures, sembla que les dones tinguin motivacions molt obscures... (E. M.)

e) Donar importància als processos de reparació.

Cal visibilitzar els processos de reparació perquè les agressions sexuals són un atemptat contra els drets humans i tenen un impacte social.

"L'arxiu de la causa no es deu al fet que la fiscalia hagi provat la innocència d'Assange, sinó a les dificultats que ha trobat tots aquests anys per fer una investigació acurada, segons argumenta la fiscalia sueca, que subratlla la falta de col·laboració del govern equatorià." (Annex 2. Notícia 1)

- ⊙ Doncs això no queda prou clar entre tant soroll. Hauria de ser el nucli central de la notícia. (A. W.)

"Terminaron presentándose una veintena de denuncias contra Benítez aunque algunas se retiraron durante el proceso judicial. La gran mayoría de las 17 que siguieron adelante fueron archivadas porque hacían referencia a delitos demasiado antiguos para el Código Penal. Del mismo modo, todas las demandas que se interpusieron contra los otros 10 docentes acusados han sido sobreesidas por la prescripción de abusos que sucedieron durante las décadas de los 70, 80, 90 y 2000. Benítez será el único que será juzgado aunque tan solo deberá responder por el daño infligido a cuatro de sus víctimas, las más recientes." (Annex 2. Notícia 4)

- ⊙ Si no entenem que és un problema social i que cal canviar el sistema judicial i penal no es podrà solucionar. (L. Q.)

f) Informar sobre els recursos i serveis d'ajuda i recuperació i donar veu a les expertes i a les entitats feministes.

Les entitats de dones tenen formació teòrica i experiència pràctica sobre les violències masclistes.

- ⊙ Haurien de posar recursos. Per saber que pots anar a un lloc. (A. W., primer grup focal)
- ⊙ Que, en lugar de decir "ha pasado esto", vayan más allá en las noticias. ¿Cuál es la actuación inmediata? ¿Qué hay que hacer? Las noticias deben reflejar que esto pasa constantemente, y deben hablar de por qué no se hace nada. (M. S., primer grup focal)
- ⊙ Las noticias deberían ir acompañadas de alguna solución. Recordar que, en caso de agresión, los centros de ayuda, los teléfonos, son... [...] Las periodistas tendrían que reflexionar sobre si están siendo claras con la importancia de la noticia. Preguntarse sobre los hechos de los que informan, muchos son irrelevantes. Da igual que fueran las cuatro de la tarde o las dos de la mañana. Que refuercen la información útil, los pasos que dar ante una situación así. Dar información útil. Que los periodistas se comprometan a dar información de las soluciones. Que se entienda que se lucha, que se vea que se está erradicando. (M. S., segon grup focal)

Títol: "El fiscal pide 22 años de prisión para los cinco acusados por la violación de Sanfermines" (Annex 2. Notícia 8)

- ⊙ Me gusta leer en un periódico como La Vanguardia que violar puede llevarte a estar 22 años en la cárcel. Pero el tema merece más conocimiento. Me decepciona que no se traten las consecuencias de una agresión, y qué hacer en caso de ser testigo de una o de sufrirla. (A. R.)

6.2. Informar sobre els agressors i les agressions sexuals

1. No difuminar la responsabilitat dels agressors.

a) Els únics responsables de les agressions sexuals són els homes agressors.

Tots els agressors són responsables dels seus actes.

"Quan algun dels alumnes patia alguna lesió, els curava i, en ocasions, se me n'anava la mà." (Annex 2. Notícia 2)

- ⊙ Y dale con la debilidad. (C. G.)
- ⊙ On t'anava la mà? (R. G.)

Els factors externs (la pressió de grup, el consum d'alcohol o drogues) poden actuar de catalitzadors però no són la causa de les agressions.

"La dona va denunciar els fets poques hores després. Segons avança El Punt Avui, agressors i víctima s'havien conegut aquella nit en un bar de copes i la van abordar quan anava sola pel carrer." (Annex 2. Notícia 3)

- ⊙ Repeteix quatre cops que es van conèixer en un bar de copes. No sé què és el que es vol donar a entendre. (C. G.)

No focalitzar la responsabilitat sobre altres (mares, pares, professionals de l'educació...)

"Se suponía que Polanski había de realizar a Samantha Gailey (luego se cambió el apellido por Geimer) una serie de fotografías para un reportaje que se iba a publicar en la revista Vogue. La madre de la menor, admiradora del director de La semilla del diablo, le propuso la idea y permitió que su hija posara sola para la cámara del cineasta. En el segundo encuentro, además de fotos, hubo champán y drogas y la tarde acabó en una violación, según la denuncia que interpusieron los padres de Samantha." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ Responsabiliza a la madre. (F.)

"Nacido en Portugal, aunque de nacionalidad española, fue detenido en 1997 tras mantener en jaque a la policía desde principios de los noventa. La colaboración de un ciudadano fue providencial para su arresto, según declararon en el juicio los agentes que participaron en el caso, a quienes el acusado les dijo: 'Ya era hora de que me detuvierais'." (Annex 2. Notícia 9)

- ⊙ Sempre la culpa és dels altres. (E. M.)

b) No presentar els agressors com homes no integrats a la societat.

Els agressors pertanyen a totes les classes socials i nacionalitats, i la majoria tenen una vida quotidiana rutinària.

"Casado y con dos hijos, todas las víctimas fueron mujeres, a las que seguía tras haber terminado su jornada laboral como instalador de gas a domicilio. Sus crímenes se prolongaron desde 1988, cuando tenía 23 años, hasta 1996." (Annex 2, Notícia 9)

- ⊙ Tenia una vida normal. Pobres fills! (E. M.)
- ⊙ Treballava... (F.)

La majoria dels agressors són homes coneguts i del nostre entorn de confiança.

"—¿Cuántos fueron en total? No lo sé... Creerás que te estoy engañando. Pero yo trataba a los alumnos que tenían alguna lesión. Yo no creo que fuera a por ellos. Que en algún momento se me escapaba la mano, sí, eso sí. Puedo decirte que sí. ¿Con cuántos? No lo sé. No tengo esta impresión. Te lo juro." (Annex 2, Notícia 4)

- ⊙ Clar, era bon home, només els ajudava. (E. R.)
- ⊙ Se aprovechan de la confianza y encima se justifican. (L. Q.)
- ⊙ Hay una diferencia entre reñir, castigar y abusar. Dicho así parece lo mismo, pero es muy diferente la actitud de quien riñe, y de quien castiga, de la de quien abusa. Y las consecuencias también cambian. (M. I.)

c) Les agressions no són fets fortuïts motivats per un impuls sinó accions premeditades.

Els agressors saben el que fan, i no actuen moguts pel desig sexual ni cap disfunció sexual, sinó per humiliar i exercir poder sobre les dones, adolescents, nenes i nens.

"[...] los acusados, 'actuando de común acuerdo y con ánimo libidinoso, le obligaron a realizar diferentes actos sexuales con cada uno de ellos'." (Annex 2. Notícia 7)

- ⊙ ¿"Ánimo libidinoso"? Afán de dominación, poder y humillación. La fiscalía puede hablar como quiera, pero un poco de filtro, por favor. (A. R.)
- ⊙ "Actos sexuales CON", no: "VIOLACIONES". (A. R.)
- ⊙ Hay un problema y no es cuestión de sexo, sino de género. (C. R., comentarís)

"Por ello, ha pedido a los vecinos que no piensen que cualquier día se le van 'a cruzar los cables', porque para ello cuenta con 'apoyo y ayuda', si bien ha señalado que no va a 'bajar la guardia'. 'Si algo he aprendido en las terapias es que hay que estar ahí en todo momento'." (Annex 2. Notícia 8)

- ⊙ ¿Cómo que "cruzada de cables"? (A. B.)
- ⊙ No es un enfermo mental, sabe lo que hace. (F.)
- ⊙ Ara? Tantes vegades que ho ha fet, per què ara? (A. B.)

"En ese mismo escrito, los jueces señalaban que el 'comportamiento sexual compulsivo' de Arlindo no le convertía en un enfermo mental incapaz de distinguir entre el bien y el mal." (Annex 2. Notícia 9)

- ⊙ AIXÒ SÍ QUE ERA UN TITULAR. (A. B.)
- ⊙ Eufemisme. Són violacions, no orgies. (A. B.)
- ⊙ Saben el que fan. (E. M.)

d) Presentar els agressors com a autors d'un delict i no permetre que es justifiquin i desresponsabilitzin.

No reproduir les seves paraules de manera acrítica.

"—Algunes víctimes tenen seqüeles que duren tota la vida...—Jo he passat també per aquesta hòstia psicològica. Ells [les seves víctimes] almenys tenien els pares per esmorteir-la. A mi em van internar de petit a les Llars Mundet fins als 17 anys. Hi va haver coses molt greus a nivell sexual que a més van passar durant l'època franquista." (Annex 2. Notícia 2)

- ⊙ Se suposa que ho justifica, llavors? Què s'està dient aquí? Que això serveix de justificació? Que si accepten això com a justificació aleshores ja podem anar a dormir tranquil·les? (A. W.)
- ⊙ ¿Tú eres más víctima que ellos? (R. G.)
- ⊙ No trobo bé que faci mal als nens perquè ell té unes carències afectives i falta d'estima. Podria haver buscat una altra forma, no violacions. (R. G.)
- ⊙ Això és terrible, però no fa menys terrible el que ha fet ell. (L. Q.)

- ⊙ No entrevistes a violadors. No m'interessen. Són irrelevantes. Llegir aquestes notícies és una pèrdua de temps. No tenen empatia ni comprensió. No hi ha compassió excepte per l'agressor. (L. Q.)
- ⊙ Preguntar a un pederasta si lo es o no es una tontería. Siempre te dirá que no. Igual que si le preguntas a un ladrón si ha robado. Claro que te dirá que no. (M. I., comentarios)

“—Era conscient del mal que feia a les seves víctimes?

—És clar que sí. Cada dia, durant sis anys, buscava una fórmula per anar a Barcelona i demanar-los perdó. Però no tenia cap adreça.

Davant seu, i de la resta del món, els hauria demanat perdó de genolls.” (Annex 2. Notícia 2)

- ⊙ Hay un proceso penal. Si no él, su abogado tiene el contacto de los abogados de la acusación. (C. G.)
- ⊙ En todas estas líneas, el periodista no consigue que le diga de cuántos niños abusó, porque a él no le interesa dar el número. Por eso, la entrevista solo sirve para permitirle a él decir mentiras. (M. I.)

Quan siguin persones famoses, no destacar aquest fet per a sobre del fet delictiu.

Subtítulo: “Se cumplen 40 años de la detención del director franco-polaco por violar a una menor” (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ Hay una inversión de roles en este artículo. Se habla constantemente de un violador como director, realizador, cineasta, etc. De su vida íntima, de su carrera. Es el protagonista indiscutible. Nos lleva a tenerle lástima. Es asqueroso. (F.)
- ⊙ Parece que la víctima es él. No se habla de lo que este hombre hizo, sino de lo que es profesionalmente. Se me revuelve todo. Les mantienen el poder que ejerció contra la chica. (C. R.)

2. No minimitzar les agressions sexuals.

a) Les violències sexuals són un fenomen estructural fruit del masclisme.

Les agressions sexuals són l'expressió de l'exercici del poder de l'home fruit del masclisme social. Cal contextualitzar-les i no tractar-les com a fets aïllats. No han d'anar a la secció de successos, gent, estils o tendències.

- ⊙ El problema es el enfoque. El hecho de que cada noticia es cada noticia y se lee separada de las demás. Así no nos damos cuenta de que no estamos hablando de ESE caso en concreto. No hay que explicarlo TODO de ese caso. Eso no hace más que distraer de lo realmente importante, que es el hecho de que nos afecta a todas y a todos. (A. W., primer grup focal)
- ⊙ Si hay páginas que hablan del embarazo, de cómo funcionan los niños, de lo que comen... ¿por qué no dar información sobre esto? No un reportaje diciendo “a tal persona de tantos años le ha pasado tal cosa”, sino información general y útil para todas las mujeres. (E. R., primer grup focal)

- ⊙ Que, en lugar de decir "ha pasado esto", vayan más allá en las noticias. ¿Cuál es la actuación inmediata? ¿Qué hay que hacer? Las noticias deben reflejar que esto pasa constantemente, y deben hablar de por qué no se hace nada. (M. S., primer grup focal)
- ⊙ Tractar les violències sexuals com un conjunt, no com a incidents aïllats. Es tracta d'un problema social, no d'un succés. El més important no són els detalls (que victimitzen les dones i donen idees als agressors), sinó el context global. Xifres. La realitat de les violències. Poden anar acompanyades de gràfiques, dades, etc. (M. S., segon grup focal)

SECCIÓ SUCCESSOS

Títol: "Tres homes violen una dona al carrer, a Girona" (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ No és un succés, és un problema social. (A. S.)
- ⊙ Los casos se tratan como si estuvieran sueltos, cuando la violencia sexual es el resultado de una educación y cultura machistas. (A. R., comentarís)

Títol: "El juicio interminable de Roman Polanski" (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ ¿Por qué están estas noticias en la sección de sucesos? ¿O de sociedad? (C. G.)

"LA XIFRA

17 anys té la noia que diumenge a la matinada va ser violada i abandonada en un descampat prop de la Tordera.

LA DATA

05.02.17 Un conductor va recollir, cap a les cinc de la matinada, la víctima mig nua i ferida a la zona del pont d'en Pixota." (Annex 2. Notícia 14)

- ⊙ Perdona, però hi ha xifres mooolt més interessants. Una de cada quatre dones a Europa ha patit violència sexual o física. Per exemple. (A. S.)
- ⊙ Muchos datos, pero no da ninguna importancia a la menor. Además, en vez de centrarse en este caso, podría hablar de la cantidad de veces que ocurren estas violencias. (E. L.)
- ⊙ Com a mare estic sense paraules i amb dolor de pensar-hi! I que pocs mitjans han buscat l'agressor i explicat l'agressió real. La presenten com "una notícia més". (M. S.)

"MÉS INFORMACIÓ

- El pederasta español más buscado de Europa
- Sus padres son su peor pesadilla" (Annex 2. Notícia 9)

- ⊙ Sembla una pel·lícula. (E. M.)
- ⊙ Las noticias tienen una estructura a lo americano, esperamos que haya un juicio, pruebas claras, penas severas... Muy bien sabemos que normalmente no funciona así. (A. C.)

b) Diferenciar els tipus d'agressions sexuals.

S'ha d'informar sobre els diferents tipus d'agressions sexuals, per tal d'ajudar a reconèixer-les.

- ⊙ S'haurien de definir i diferenciar tipus de violències sexuals. Així, si et passa, saps el que t'ha passat. (F., primer grup focal)
- ⊙ Yo creo que en las noticias tienen que decirse las cosas por su nombre. Tal como son. Tal y como hay que ponerlas, para que la gente entienda. (L. Z., segon grup focal)

c) No relacionar les agressions sexuals amb el consentiment.

El consentiment és un acord deliberat. En una agressió sexual mai hi ha acords.

- ⊙ És com si jo ara dic: "Em ve de gust saltar per la finestra", i, com que ho he dit, apa! Haig de saltar! (M. L., primer grup focal)

"Tot i la versió de la mare, els investigadors no descarten que les relacions entre la seva exparella i la seva filla fossin consentides i que, per tant, no hi hagués delictes." (Annex 2. Notícia 5)

- ⊙ Ho posen en dubte? (A. S.)
- ⊙ ¿¿?? (M. L.)

"Polanski administró a la joven una dosis de Quaalude, sobrenombre de un estupefaciente bastante de moda en la época, que propiciaba la desinhibición y la relajación. Le preguntó si era virgen, la sodomizó y la obligó a realizarle una felación, tal como consta en la denuncia original y en la versión que la víctima ha mantenido siempre. La joven declaró que fue violada, mientras Polanski aseguró que la relación sexual había sido consentida." (Annex 2. Notícia 6)

- ⊙ Si hay drogas, no puede ser consentido. (F.)
- ⊙ ¡TENÍA 13 AÑOS! (E. L.)

Subtítol: "La víctima i un amic van pujar al cotxe d'un desconegut a l'Arena de Blanes per anar a fumar porros" (Annex 2. Notícia 14)

- ⊙ Pobre chica, si lee esto. No debe sentirse ya bastante mal, que además escriben esto. (E. L.)

d) Evitar comparacions avantatjoses amb altres delictes si fer-ho implica minimitzar les agressions.

Si es compara una agressió sexual amb un altre delicte, cal vigilar perquè l'agressió no quedi minimitzada.

"Però Scotland Yard ha advertit que detindrà Assange si surt de l'edifici perquè encara té causes pendents 'més greus' que la de violació. El periodista té oberta una causa per incompareixença a una vista, poc abans de refugiar-se a la legació equatoriana." (Annex 2. Notícia 1)

- ⊙ Really?? (A. S.)
- ⊙ En serio? És més greu la incompareixença que la violació? (R. G.)
- ⊙ La incompareixença a una vista és claríssimament una causa més greu que una violació. Sense cap dubte. Ja ens està quedant prou clar aquí. (A. W.)
- ⊙ Violar no és greu, ja ho entenem. (E. M.)

6.3. Llenguatge fotogràfic i audiovisual

a) Respectar la nostra intimitat i del nostre entorn.

Abans de mostrar el rostre o qualsevol altre element visual que ens pugui identificar o identificar el nostre entorn proper, cal demanar autorització i respectar el nostre procés de recuperació.

b) Mostrar-nos de forma activa.

Les fotografies i els vídeos cal que ens mostrin allunyades del victimari on se'ns vol situar. Som dones diverses, amb inquietuds, professions, vida social... Cal mostrar la capacitat d'acció i reacció, d'empatia i resiliència que posseïm.

"Samantha Geimer cuando era una adolescente"
(Annex 1. Notícia 6)

- ⦿ Té la mirada perduda. Per què aquesta fotografia? Què volen dir? Ella ha demostrat prou força, era una nena. (E. L.)

c) Evitar imatges de caràcter emocional i/o morbós.

No serveixen per mostrar la dimensió real de les agressions sexuals i ens situen com a víctimes i objectes sexuals passius.

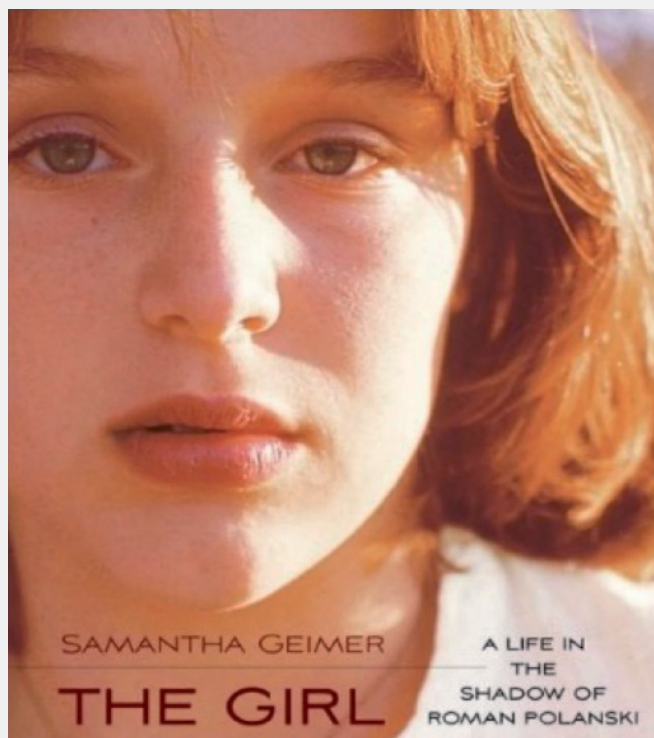
d) Identificar els agressors com es fa amb els autors d'altres delictes.

Poder-los identificar pot posar sobre avís a altres dones i salvar-les d'una agressió, especialment quan l'agressor és reincident. També contribueix al procés de reparació.

- ⦿ ¿Por qué tanto respeto por los agresores sexuales? Los presuntos terroristas son eso, presuntos, pero aparece su foto de frente mientras son detenidos. ¿Por qué tanta protección para los agresores sexuales? (C. G., primer grup focal)

"Imagen del juicio contra El violador de Pirámides"
(Annex 2. Notícia 8)

- ⦿ Quiero ver su cara. (A. B.)

"Samantha Geimer cuando era una adolescente"
(Annex 1. Notícia 6)

"Imagen del juicio contra
El violador de Pirámides" (Annex 2. Notícia 8)

“El sospitós, ahir, durant el judici a l'Audiència de Girona” (Annex 2. Notícia 13)

“El sospitós, ahir, durant el judici a l'Audiència de Girona” (Annex 2. Notícia 13)

- ⊙ Está muy bien que la noticia venga con foto. ¿Verdad que si estuviera condenado le podríamos ver la cara? (M. I.)

e) Publicar fotos recents dels agressors en cas de ser majors d'edat.

Cal que les imatges dels agressors siguin recents, perquè d'altra manera la informació perd el caràcter d'ajuda social i reparació que ha de tenir.

“Arlindo Luis Carbalho, en una imagen de archivo” (Annex 2. Notícia 9)

- ⊙ ¿Por qué no ponen una imagen reciente? (F.)

“Arlindo Luis Carbalho, en una imagen de archivo” (Annex 2. Notícia 9)

f) Quan l'agressor sigui una persona pública evitar magnificar la seva posició social per desvincular-lo de l'agressió.

Evitar fer servir les imatges per mostrar l'agressor com un triomfador o en un context que ens remeti més a la seva posició i carrera professional que al paper de subjecte perpetrador de l'agressió. Quan se'n destaquï l'estatus, que sigui com a element agreujant de l'agressió i de la impunitat.

“Julian Assange compareix al balcó de l'ambaixada de l'Equador a Londres” (Annex 2. Notícia 1)

- ⊙ Gairebé no parlen del cas. La dona no apareix. D'ell, s'aprofita per fer el retrat d'un “heroi”. Només apareix la paraula “violació” dos cops, i un d'ell posa “grau menor”. No sabem res del cas, és l'excusa per presentar una víctima del sistema, ell. (E. M., comentaris)

"El cineasta Roman Polanski en una imagen de 2015"
(Annex 2. Notícia 6)

- ⦿ ¿Por qué se habla tanto de su carrera? ¿Por qué nada de cómo fue para ella, de cómo siguió con su vida? NO hay relación entre su carrera profesional y el hecho de que sea un violador. ¿O queda eximido gracias a ella? (F.)
- ⦿ "El cineasta", no: "El violador". (A. S.)

g) No publicar fotos o audiovisuales de recurs que donin peu a interpretacions errònies.

Si en relació a una informació sobre una agressió sexual publiquem imatges de dones bevent alcohol o amb actituds lúdiques i festives podem induir a errors d'interpretació i emetre missatges implícits contradictoris amb la informació que volem donar.

"Jóvenes disfrutan de la fiesta de los Sanfermines"
(Annex 2. Notícia 7)

- ⦿ Qué bien se lo pasan. ¿Y qué tiene que ver esta imagen con la violación? (A. R.)

"El cineasta Roman Polanski en una imagen de 2015"
(Annex 2. Notícia 6)

"Jóvenes disfrutan de la fiesta de los Sanfermines"
(Annex 2. Notícia 7)

7. GUIA DE RECOMANACIONS PER INFORMAR SOBRE LES AGRESSIONS SEXUALS

Aquestes recomanacions han estat elaborades a partir d'un treball conjunt entre 20 dones que han patit agressions sexuals; les i els 11 periodistes participants en el projecte i les dues responsables de la recerca. També hi ha col·laborat un comitè d'expertes que les han revisat des de la seva experiència: jurídica, periodística i d'intervenció.

La veu i el coneixement de les dones que han patit agressions sexuals són el fonament d'aquestes recomanacions. Per això atorguem al resultat tota la legitimitat per ser aplicat al tractament de qualsevol informació relacionada amb les agressions sexuals independentment de la persona que les hagi patit.

Hem considerat adient organitzar les recomanacions en tres àmbits diferenciats, tot i que s'interrelacionen i que el canvi de discurs ha d'incidir de forma transversal en tots ells.

Informar sobre les dones

Informar sobre els agressors i les agressions

Llenguatge fotogràfic i audiovisual

7.1. Informar sobre les dones

7.1.1. Som ciutadanes de dret

Quan les informacions ens presenten allunyades de la nostra individualitat, com a víctimes i sense capacitat de resposta, no se'ns reconeix com a subjectes de dret. La imatge que es transmet de nosaltres és la d'un cos sense veu, un objecte, un no-ser.

- **Presentar-nos com subjectes actius en la nostra diversitat.**

Si s'insisteix a presentar-nos sense capacitat d'acció, s'està perpetuant l'imaginari patriarcal que ens relega a l'espai privat. Segons aquest imaginari, quan vulnerem aquesta "norma" ens situem en un espai de vulnerabilitat on "tot és possible" i només podem ser objectes de protecció¹.

- **No revictimitzar-nos abusant de la paraula "víctima". Parlar des de les múltiples facetes de la nostra vida (veïnes, ciutadanes, professionals...), respectant el nostre dret a l'anonimat i el del nostre entorn.**

La paraula "víctima" és important des d'un punt de vista polític, ja que suposa que hi ha una persona que ha estat ofesa i que té dret a una reparació social. Això serveix per dignificar-nos, però quan se n'abusa se'ns deshumanitza i se'ns remet a un estat, més que a un estadi de la nostra vida. Vam ser víctimes en un moment determinat, però aquesta no és la nostra essència. Insistir a presentar-nos només com a víctimes ens limita i ens situa com a objectes de protecció i no com subjectes de dret².

Respectar el nostre anonimat no és incompatible amb informar sobre nosaltres d'una manera diversa i multidimensional.

1 "Las mujeres se representan en las noticias que relatan agresiones como vulnerables a la violencia, como seres pasivos y débiles que, en consecuencia, necesitan protección de aquellos que pueden brindársela, es decir, los propios hombres" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 121).

"El cuerpo femenino, una vez reducido a su destino biológico, queda atenazado por la pasividad y la indeterminación. La pasividad remite a la sumisión y a la debilidad, lo que convierte a la mujer en un ser vulnerable a la agresión. [...] Sin embargo, en la agresión (especialmente en la de tipo sexual) no sólo se presente el lastre del tópico de la pasividad femenina. De hecho, si existen discursos culpabilizadores es porque se cree que la mujer ha abandonado los cánones de la pasividad" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 36-37).

2 "Las mujeres agredidas se caracterizan en la prensa como 'víctimas'. [...] Las mujeres jóvenes son percibidas como las víctimas por excelencia, ya que su edad está ligada al fervor y al atractivo sexuales que las convierte en responsables o al menos desencadenantes de su propia victimización" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 131).

- **Respectar la nostra individualitat i no presentar-nos, únicament, com a part d'una estadística.**

Si es parla de les dones agredides sexualment només a través de números, s'evita presentar la realitat de les agressions sexuals. Les dones no som un grup homogeni, cal reflectir-nos amb la diversitat que representem. A més, amb aquesta despersonalització s'eviten possibles respostes d'empatia i s'immunitza la ciutadania davant les agressions sexuals.

Si es parla de nosaltres només a partir d'estadístiques oficials, s'ha de tenir en compte que aquestes no ofereixen tota la dimensió real de les agressions sexuals.

És important donar informació veraç sobre la realitat de les agressions sexuals i, per fer-ho, és necessari oferir dades globals que permetin entendre la dimensió real del problema i la seva incidència social. Al mateix temps, necessitem tenir present la individualitat de les persones sobre les quals estem informant, de manera que no siguin "una més". Les dones que patim agressions sexuals podem tenir diversitats funcionals, sexuals, d'origen, de gènere, etc. Les informacions no s'han de focalitzar en aquestes per justificar les agressions, sinó més aviat per remarcar que, en l'estructura de poder patriarcal, la diferència es converteix en una vulnerabilitat afegida³.

3 Partint de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, de les Nacions Unides (2007), i del nou paradigma que marca l'OMS, entenem que parlar de persones "amb discapacitat" o bé de "diversitat funcional" promou una visió de la discapacitat holística i en positiu. Aquest document operatiu inclou l'atenció a persones amb diversitat funcional lligada a la discapacitat física, sensorial i intel·lectual. Pel que fa als trastorns mentals, existeix un document operatiu específic per a l'abordatge de la violència masclista i la salut mental (Generalitat de Catalunya, 2010).

- **No donar detalls morbosos de les agressions sexuals.**

Els detalls morbosos no tenen interès informatiu, ens situen com objectes sexuals passius i fan que la mirada no se centri en el fet fonamental que és la violència sexual. S'ha d'anar amb compte de no envair la nostra intimitat i no presentar-nos com objectes sexuals a l'exposició de tothom, ja que és més senzill fer mal a algú quan aquesta persona és presentada a partir de les parts del seu cos; sense autonomia; privada de dignitat humana; reduïda al rang d'objecte, sense atribuir-li sentiments i negant-li la veu. En aquests casos, és més senzill que s'anul·li la capacitat d'empatia, d'entendre el patiment de l'altre. A més a més, aquest tipus de notícies pot aportar idees a altres agressors que poden veure's enfortits⁴.

En canvi, és important que es donin detalls quan les agressions no es corresponguin a l'imaginari construït socialment, és a dir, quan es tracti d'agressions portades a terme per persones conegudes, en entorns laborals, diürns, a casa, sense penetració vaginal... Aquestes violències són molt freqüents i no apareixen a les informacions sobre agressions sexuals. Si se'n parlés, moltes dones podrien identificar que van patir una agressió, de manera que els detalls, en aquest cas, tindrien una funció de formació social, perquè, més que detalls, serien dades sobre el funcionament i la realitat de les agressions sexuals.

Els detalls també poden ser importants quan reflecteixen un dels objectius de les agressions sexuals: la dimensió social d'atemorir i espantar al col·lectiu de dones.

- **Visibilitzar i donar autoritat a la nostra paraula.**

Cal construir el relat informatiu des de les afirmacions i evitar expressions que transmetin dubte i qüestionin la nostra paraula.

- No utilitzar eufemismes per parlar d'agressions sexuals.⁵
- No utilitzar condicionals.
- No abusar de paraules com "suposada" i "presumpte".

⁴ "Gracias al uso de metonimias, se reduce a la mujer a su anatomía. El resultado es una presentación parcial de la mujer que queda asociada y vinculada a su realidad anatómica, y pierde su caracterización como ser humano pleno" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 146).

⁵ "Investigaciones de laboratorio informan del poder desinhibitorio del lenguaje eufemístico, las personas tienden a una mayor agresividad si la acción no es llamada con su nombre verdadero sino con otro menos violento" (Marco Strano, 2003: 67)

7.1.2. No atribuir-nos la responsabilitat

Quan les informacions ens atribueixen la responsabilitat de l'agressió sexual, ja sigui pel nostre comportament, per la nostra vestimenta, per no respondre com s'espera de nosaltres o per qualsevol altra circumstància, s'està distorsionant el focus del problema perquè es presenta la víctima com a responsable i l'agressor com a víctima.⁶

Els delictes contra la llibertat sexual són els únics on les víctimes hem de demostrar la nostra innocència. Encara que es tracti de judicis penals, on hi ha una acusació pública, la persona que ha patit una agressió sexual ha de demostrar-la o fins i tot provar que no ha estat culpa seva. Cal desmuntar aquesta responsabilitat: les úniques persones responsables de la violència sexual són els agressors.

- **Les dones no hem de justificar la nostra resposta a la violència sexual.**

Una agressió sexual és sempre un delictes, independentment de la resposta de qui l'ha patida. Hi ha moltes formes d'intimidat a una persona, des de l'ús d'armes, les amenaces verbals, el xantatge, la superioritat numèrica o la simple sorpresa, i moltes formes d'agressió sexual (submissió química, abús, assetjament...).

La reacció de defensa davant d'una violència està determinada biològicament i condicionada per les circumstàncies i en funció d'elles fem el que és més adaptatiu per a la nostra supervivència en un moment de perill.⁷

Sovint no es pot demanar ajuda ni fugir, i lluitar pot portar problemes afegits al fet de ser agredida sexualment. D'aquesta manera, la immobilitat o paràlisi tònica és una resposta freqüent que, malauradament, sovint no s'entén per part dels operadors jurídics.⁸

- **No hem de demostrar que vam patir lesions físiques ni l'ús de la força.**

Hem d'evitar alimentar un imaginari que no es correspon amb la realitat.⁹ Són poques les agressions sexuals en les quals també hi ha ús de la força extrema i lesions físiques.¹⁰

Hem de tenir en compte que la majoria de les agressions són comeses per homes de l'entorn pròxim. Molt sovint, els agressors fan servir com a arma la confiança, l'abús del poder, el xantatge o les drogues o altres substàncies inhibidores de la voluntat. I també influeix la socialització de gènere que tenim les dones, educades per fer-nos càrrec de les emocions i la cura dels homes; per no connectar amb allò que volem ni expressar-ho, i per tenir por del que diran de nosaltres si escoltem allò que ens dicta la nostra intuïció.

6 "[...] las mujeres se convierten, queriéndolo o no, en objetos codiciados e irresistibles, que han arruinado su vida con su actitud y que, por lo tanto, merecían la agresión, como advertencia o como castigo" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 119).

7 "Un individuo no opta por responder ante la amenaza con respuestas de lucha, huida o congelación. Se trata de una respuesta automática subcortical (es decir, no pensada ni meditada) mediada por el sistema límbico del cerebro. No es criticable la respuesta de congelación. Es la mejor estrategia de que dispone el sistema límbico para la supervivencia basada en la evaluación instantánea de cada situación y en los recursos y circunstancias únicas de cada persona" (Babette Rothschild, 2015: 119).

"Las defensas movilizadoras dejan paso a las defensas asociadas a la inmovilización cuando las primeras se muestran ineficaces o no son la mejor estrategia para garantizar la supervivencia" (Allen, 2001; Misslin, 2003; Nijehuis et al., 1998; Nijehuis et al., 1999 i Rivers, 1920, a Pat Odgen, 2006: 186).

8 "[...] la resistencia no es solo un comportamiento que puede generar una mayor carga de violencia por parte de un agresor, sino que se debe y se puede dosificar. Es decir, debe haber una cantidad 'justa y necesaria' de violencia que al menos pruebe que la víctima no estaba disfrutando de la situación" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 117).

9 "Los estándares legales tradicionales reconocen una violación como delito solo si el perpetrador usa una fuerza extrema, que excede con mucho lo que habitualmente puede necesitarse para aterrorizar a una mujer" (Judith Herman, 2015: 72).

10 "Cuando existen cuadros lesionales son debidos, generalmente, a la desproporción entre las partes anatómicas de víctima y agresor (en el caso de menores), y a la propia brutalidad del acto en sí, lo que causa desgarramientos y laceraciones externos e internos y lesiones de diversa índole (Kvito, 1986; Cobo, 1998). Las señales de lucha y defensa suelen ser casi inexistentes en los reconocimientos forenses, sin embargo persiste la idea popular de que si no existe un estado de gran deterioro físico quiere decir que no ha sido violentada" (Sandra Millán et al., 1998: 26).

- **Evitar focalitzar la informació en dades circumstancials:**

- Havia begut.
- Havia marxat amb un desconegut.
- Anava sola.
- Era de nit.

S'ha d'evitar relacionar les agressions sexuals amb situacions concretes, com la nit, els descampats, les festes, l'alcohol... Aquesta associació d'idees alimenta l'imaginari que les agressions només es produeixen en circumstàncies determinades, de forma fortuïta i sota la responsabilitat de les dones.¹¹ Amb aquestes informacions s'està qüestionant el nostre comportament. Les dones som subjectes independents i lliures per decidir què fer, com i quan fer-ho i això no pot ser considerat element causal de cap agressió sexual. Implícitament, se'ns està infantilitzant, provocant inseguretats i por, i això limita la nostra llibertat, que és justament l'objectiu de les agressions sexuals.¹²

En canvi, es pot aprofitar per remarcar que aquestes circumstàncies en cap cas són un motiu per l'agressió. En tot cas, formen part de la premeditació i traïdoria de l'agressor.

¹¹ Segons l'estudi "Percepción social de la violencia sexual" (2015:8) de la Delegación del Gobierno para la Violencia de Género, només el 48% dels homes està en desacord amb l'afirmació que "l'alcohol és sovint el causant que un home violi una dona" (<http://cort.as/-CXCs>).

¹² "Analistas como Sothill, Walby y Hay insisten en que la provocación se considera que existe cuando la mujer lleva ropas excitantes o cuando penetra en espacios típicamente masculinos [...]. De alguna manera, acceder a ciertos espacios es transgredir las propias 'fronteras naturales' socialmente adjudicadas. Ellos las convierten automáticamente en elementos públicos en contextos públicos que las exponen a cualquier deseo o arbitrio ajeno. Las invasiones sirven, a la sazón, para recordar a las mujeres su posición altamente vulnerable" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 119).

"[...] las representaciones sobre el peligro sexual contenidas en los relatos son formas de castigo que tratan de aleccionar, corregir y coaccionar a las mujeres y [...] en cuanto que patrones de vigilancia social establecidos, sobre lo que una mujer puede o no hacer, tratan de adoctrinar el cuerpo de las mujeres, vulnerar su capacidad de decisión en un intento de someterlas a un autocontrol y un autodomínio continuos" (Nerea Barjola, 2018: 19).

"La disciplina del terror sexual es, precisamente, una medida punitiva que la sociedad implementará a través de los relatos sobre el peligro sexual" (Nerea Barjola, 2018: 30).

- **Evitar fer judicis de valor de les relacions sexoafectives entre agressor i agredida.**

Les relacions sexoafectives que les dones tinguéssim o haguéssim tingut amb l'agressor no influencien ni resten importància a l'agressió sexual. Aquesta sempre és un fet delictiu.

7.1.3. Explicar els processos judicials i de recuperació

- **Visibilitzar els nostres processos de recuperació i de resiliència.**
- **Informar sobre les dificultats en el moment de presentar una denúncia i iniciar un procés judicial.¹³**

La majoria de nosaltres som dones que després de l'agressió hem iniciat un procés de recuperació i hem superat, de diferents maneres, les seves conseqüències. Visibilitzar aquests processos incrementa la nostra resiliència, la capacitat que tenim per resistir i superar les agressions. Si també s'informa d'aquests processos, s'ajuda a altres dones que poden trobar en aquests exemples la força o les eines que els falten per iniciar la recuperació.

No presentar el procés policial i judicial com si fos fàcil o garantis la condemna de l'agressor.

Quan s'explica el procés policial i judicial, cal posar èmfasi en la victimització secundària¹⁴ i les conseqüències emocionals que provoquen en nosaltres la realitat del sistema: la falta d'empatia, el qüestionament de la nostra paraula, el llarg temps d'espera pel judici, la confrontació amb l'agressor o l'exigència per explicar amb tot detall i diverses vegades l'agressió sexual, entre altres.

¹³ "Els judicis per violació són viscuts per moltes dones com una prolongació, en formes mutades, de la violència ja soferta. Aquesta vivència reflecteix no tant l'actitud personal dels i les treballadors de la justícia sinó el fet objectiu que aquests i el violador estan entre ells en una relació en la qual la dona no té importància més que com un negatiu. En el significat que els homes donen a la violació les dones no importen. Hi figuren només com a cossos o com a metàfores. No com a possibles antagonistes en els desitjos o en la interpretació" (Luisa Muraro, 1989).

"Después de que se cometa una agresión sexual, un aparato legal se encargará de construir y difundir una idea de lo que es normal y lo que es desviado en la sexualidad femenina [...]" (Natalia Fernández Díaz, 2003: 118).

¹⁴ "Si alguien quisiera diseñar un escenario para provocar síntomas postraumáticos de intrusión, no podría hacerlo mejor que construyendo una sala de juicios. Las mujeres a menudo comparan la experiencia con ser violadas de nuevo" (Judith Herman, 2015: 72).

- **No alimentar el mite de les denúncies falses ni insistir en la retirada de les denúncies.**

La dificultat dels processos fa que moltes de nosaltres desistim d'arribar al final i això no significa que la denúncia hagi estat falsa.

Indirectament s'està posant en dubte la nostra paraula i se'ns està responsabilitzant sense explicar que el procés traumàtic de les violències condueix, moltes vegades, a negar-les o amagar-les i a no voler passar per un procés policial i judicial que fa reviure l'agressió sexual.^{15 16} Moltes dones necessitem temps per adonar-nos que hem patit una agressió, i per estar preparades per sostenir emocionalment un tràmit de denúncia policial i el posterior procés judicial que ens dificultarà la recuperació i que no ens garanteix una reparació.

Cal treballar amb dades oficials contrarestant-les amb fonts expertes feministes i sense oblidar la mirada crítica¹⁷.

15 "La estadística europea, con datos de 2015, sitúa a España entre los países de la UE con menos denuncias por violación de la UE, con 2,65 casos por cada 100.000 habitantes, muy lejos de las 62 violaciones denunciadas por cada 100.000 habitantes en Inglaterra y Gales, o las 57 en Suecia. Solo ocho países europeos registraron menos violaciones que España: Chipre (2,36 por cada 100.000 habitantes); Eslovenia (2,04); Bulgaria (1,65), Eslovaquia (1,60), Grecia (1,12); Serbia (0,86) y Montenegro (0,80)" (fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results_en.pdf).

Segons l'última "Enquesta de violència masclista de Catalunya" de 2016 feta per la Generalitat, només van denunciar el 21,6% de les dones amb agressions que consideraven delictives (interior.gencat.cat/ca/eL_departament/publicacions/seguretat/estudis_i_enquestes/enquesta_de_violencia_masclista/).

Segons els estudis disponibles, el baix nombre de denúncies de les dones que han patit violència sexual representa una de les característiques d'aquest tipus de violències i s'explica a partir d'aquests tres elements: i) el temor a no ser cregudes quan van a la policia; ii) la por a les represàlies posteriors per part de l'agressor; i iii) la reacció de temor i el grau de confusió en què es troben les dones després de l'agressió. Aquest estat emocional condiona les dones que, en la majoria dels casos, no prenen les decisions més adequades i, en altres casuístiques, oculten el que va ocórrer i intenten oblidar-ho (Enrique Echeburúa, Paz de Corral, Irene Zubizarreta i Belén Sarasua, 1995: 28).

16 "Se estima que únicamente se denuncian dos de cada diez agresiones y que un 20% de las mujeres adultas españolas han sufrido una violación" (Enrique Echeburúa i Paz de Corral, 2006; Javier Urra, 2007, a M.ª Ángeles de la Cruz, 2014: 26).

17 Les dades del Consell General del Poder Judicial demostren, any darrere any, que les denúncies falses pràcticament no existeixen: entre 2009 i 2016, es van presentar 1.055.912 denúncies per violència de gènere i d'aquestes, tan sols 79 van resultar ser falses, és a dir, el 0,0075% del total (www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2017--correspondiente-al-ejercicio-2016-).

- **Informar de la realitat dels acords judicials o extrajudicials.**

No fer servir aquests acords per presentar-nos com persones que busquem compensació econòmica o notorietat.

Els motius que ens porten a arribar a acords judicials i extrajudicials són diversos i la majoria de les vegades els admetem per evitar l'enfrontament amb un sistema patriarcal que no mostra empatia cap a nosaltres i requereix proves que sovint no podem aportar. Els acords acostumen a respondre més a una necessitat de reparació de la dignitat personal i de protecció i recuperació emocional que a un desig de compensació econòmica. Si un acord judicial dóna la possibilitat d'obtenir el reconeixement que hi ha hagut una agressió, i per tant que l'agressor pugui ser senyalat com a tal, pot representar una bona solució. També pot ser una manera de veure legitimada la nostra vivència i el nostre dolor, i una oportunitat per tant de reparació emocional i social. S'ha de parlar d'això.

- **Donar importància als processos de reparació.¹⁸**

Cal visibilitzar els processos de reparació, perquè les agressions sexuals són un atemptat contra els drets humans i tenen un impacte social. La vulnerabilitat social que provoquen les agressions sexuals no només afecta les dones agredides sinó també les nostres famílies, el nostre entorn més directe, diferents col·lectius i el conjunt de la societat, perquè és una vulneració dels drets i de les llibertats.

El fet que el trauma que patim les dones quedi en l'àmbit privat ens treu la possibilitat del reconeixement formal i de la restitució de la comunitat¹⁹.

¹⁸ "La restauración de la brecha entre la persona traumatizada y la comunidad depende, primero, del reconocimiento público del evento traumático, y después, de algún tipo de acción comunitaria. Una vez que se reconoce públicamente que una persona ha sido herida, la comunidad debe hacer algo para asignar responsabilidad por el daño y reparar la herida. Estas dos respuestas, reconocimiento y restitución, son necesarias para reconstruir el sentido de orden y justicia de la superviviente" (Judith Herman, 2015: 70).

¹⁹ "Las mujeres que se recuperan con más éxito son las que descubren algún significado en su experiencia que trasciende los límites de la tragedia personal. Muy frecuentemente, encuentran este significado uniéndose a otras en la acción social. [...] Al negarse a esconderse o ser silenciadas, al insistir en que la violencia sexual es un asunto público, y al pedir el cambio social, las supervivientes crean su propio monumento vivo" (Judith Herman, 2015: 73).

- **Informar sobre els recursos i serveis d'ajuda i recuperació i donar veu a les expertes i a les entitats feministes.**

Les entitats i expertes feministes tenen formació teòrica i experiència pràctica sobre les violències sexuals.

S'han de buscar noves fonts d'informació per contrastar l'autoritat de les fonts oficials, que la majoria de vegades no tenen una mirada de gènere. Donar veu a les expertes i a les entitats feministes és apostar per un canvi informatiu que aporti noves mirades i que ens situï en el centre de la informació. És també una manera d'oferir eines a dones que hagin patit una agressió sexual perquè sàpiguen on recórrer en cas de necessitar-ho.

Hi ha diferents fonts on acudir per tal de canviar aquesta mirada:²⁰

- Guia d'entitats de dones de l'Institut Català de les Dones: http://dones.gencat.cat/ca/ambits/guia_associacions
- Mapa d'entitats feministes de Barcelona: <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/recursos-i-actualitat/mapa-dentitats-feministes>
- Cercador d'expertes de l'Institut Català de les Dones: https://www.cercadordexpertes.cat/#_ga=2.17137981.588893293.1542021261-1710396848.1499674402
- Si con mujeres: <https://sites.google.com/view/siconmujeres>
- Directori d'expertes d'Euskadi: <http://www.emakunde.euskadi.eus/y62aConsultaWar/mujeres>
- Comissió de Dones Advocades de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona: <https://www.icab.es>
- Comissió de Violència de Gènere i Igualtat del Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya: <http://www.cicac.cat/arees/comissio-violencia-genero-igualtat/>
- Secció de Psicologia de les Dones, Gèneres i Diversitats del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya: <http://www.copc.cat/secciones/4/Seccio-de-Psicologia-de-les-Dones-G-neres-i-Diversitats>

²⁰ Aquesta relació de fonts és només una mostra. Convidem a qualsevol entitat que desitgi formar part d'aquest llistat a contactar amb nosaltres a: infodonesvalentes@gmail.com.

7.2. Informar sobre els agressors i les agressions sexuals

7.2.1. No difuminar la responsabilitat dels agressors

- **Els únics responsables de les agressions sexuals són els homes agressors.**

- **Tots els agressors són responsables dels seus actes.**

Només col·locant la responsabilitat de manera clara sobre qui ha decidit portar a terme l'agressió —l'home agressor— podrem enfocar el problema amb claredat i precisió.²¹

- **Els factors externs (la pressió de grup, el consum d'alcohol o drogues) poden actuar de catalitzadors, però no són la causa de les agressions.**

Les agressions sexuals són accions premeditades i responen a l'exercici d'una determinada manera d'entendre les relacions entre dones i homes. Els factors externs només són elements que permeten l'agressor justificar les seves accions i evitar responsabilitzar-se'n.²²

- **No focalitzar la responsabilitat sobre altres (mares, pares, professionals de l'educació...).**

Les persones que no se van adonar-se de l'agressió no són les responsables del que va fer l'agressor. Encara que la responsabilitat col·lectiva és de tots i totes, la responsabilitat personal només correspon a l'agressor.

21 L'abusador utilitza estratègies molt precises per preparar i dur a terme l'abús. I sap perfectament que es tracta d'un abús (Roberta Luberti, 1997).

Segons l'estudi "Violència masclista i malaltia mental, repercussió en el tractament penal i la seva execució", realitzat per les doctores forenses Aina Estarellas i Belén Gallo de l'IMLCFC, i la doctora Ana Milena, psicòloga i epidemiòloga, no existeix un perfil psicopatològic específic en els agressors de violència de gènere. L'estudi no ha trobat una associació entre la presència d'una malaltia mental i el tipus de delictes" (justicia.gencat.cat/ca/inici/nota-premsa/?id=304949). Tot i això, segons l'estudi "Percepció social de la violència sexual" (2018: 90), la majoria de les persones enquestades considera que el motiu principal de les agressions sexuals són els problemes mentals.

22 "El abuso de drogas y alcohol sirve para que los agresores se otorguen el permiso de tener conductas no permitidas socialmente" (Save the Children, 2001).

"El consumo les ayuda a cometer el delito, inhibiendo el miedo que pueden sentir momentos antes" (Encarnación Roig, 1999).

"Estos agresores han decidido, con anterioridad al consumo de sustancias, mantener relaciones sexuales con alguien, con o sin su consentimiento. Ganan la simpatía de la persona y la separan de las personas de las que iba acompañada [...]. No consideran que la víctima vaya a tener efectos psicológicos graves y sus preocupaciones se centran en ellos mismos; no es su culpa si tuvieron que conseguir lo que querían por medio de la fuerza o de la intimidación" (Encarnación Roig, 1999).

- **No presentar els agressors com a homes no integrats a la societat.**

- **Els agressors pertanyen a totes les classes socials i nacionalitats i la majoria tenen una vida rutinària.**

Cal deixar d'alimentar el mite que els agressors sexuals són persones amb dificultats per integrar-se a la societat o que tenen un origen social i geogràfic determinat.²³ Els homes agressors pertanyen a totes les classes socials i a totes les nacionalitats. A més, quan les informacions se centren a destacar aquests elements s'està oferint una informació esbiaixada que no té res a veure amb l'agressió sexual i que criminalitza determinades procedències geogràfiques i socials.

- **La majoria dels agressors són homes coneguts i del nostre entorn de confiança.²⁴**

Quan s'associen les agressions sexuals a agressors desconeguts s'està promovent una cultura de la por entre les dones que ens resta llibertat i autonomia.²⁵

²³ El 45% dels abusadors estan casats; el 60% té filles i fills; el 90% no té cap patologia (malaltia mental, alcoholisme, toxicodpendència) ni factors particulars de caràcter social (pobresa, marginació).

El perfil és el d'un home d'entre 35 i 45 anys, sense distinció de classe social (Roberta Luberti, 1997).

²⁴ Segons l'última "Enquesta de violència masclista de Catalunya" de 2016 feta per la Generalitat, el 81,7% dels agressors de les dones que han patit agressions durant la infància eren homes coneguts o familiars. (interior.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/seguretat/estudis_i_enquestes/enquesta_de_violencia_masclista).

²⁵ "Cuanto mayor es el grado de relación, mayor será la coerción permitida, de manera que una violencia sexual cometida por un extraño puede ser reconocida como violación, mientras que el mismo acto llevado a cabo por un conocido puede no serlo. Dado que la mayoría de las violaciones son de hecho cometidas por personas conocidas o del círculo íntimo de la mujer, la mayoría de las violaciones no son reconocidas por la ley" (Judith Herman, 2015: 72).

"Només el 18,6% de les violacions que es produeixen fora de l'àmbit de la parella són comeses per desconeguts" ("Primera Enquesta de Percepció Social de la Violència Sexual", 2018: 58).

- **Les agressions no són fets fortuits motivats per un impuls sinó accions premeditades.**

Els agressors saben el que fan. No actuen moguts pel desig sexual ni per cap disfunció sexual, sinó per imposar el control i el poder de l'home sobre les dones, adolescents, nenes i nens. L'objectiu de l'agressor és provocar humiliació i temor per demostrar el seu poder més que una satisfacció sexual.²⁶

²⁶ "Los agresores no tienen desconexiones patológicas con la realidad, de manera que, si bien pueden presentar trastornos de personalidad y alteraciones en el comportamiento relacional, son capaces de entender el alcance de sus actos [...] Hay diferentes tipologías de agresores, pero todos "comparten como característica socializadora la autoafirmación del varón a través de la utilización de la relación sexual. Todos comparten este criterio y lo consideran racional" (Soledad Galiana, 1994: 17).

7.2.2. No minimitzar les agressions sexuals

- **Presentar els agressors com a autors d'un delict i no permetre que es justifiquin i desresponsabilitzin.**

- **No reproduir les seves paraules de manera acrítica.**

Els agressors tenen discursos en què sembla que es penedeixen, però implícitament culpabilitzen les persones a les quals han fet mal, es justifiquen o minimitzen l'agressió. S'ha de conèixer el llenguatge que fan servir per a no deixar que es justifiquin, o si més no destapar aquests missatges nocius de les seves declaracions.

- **Quan siguin persones famoses, no destacar aquest fet per a sobre del fet delictiu.**

S'ha d'anar amb compte de no presentar-los fent èmfasi en la seva respectabilitat social i en la seva posició social, econòmica i/o política de forma que es posi en dubte la violència exercida o la faci aparèixer com a menys important o greu. Si es destaquen aquests elements cal fer-ho posant èmfasi en el fet que aquestes persones ocupen una posició de poder i superioritat social i/o econòmica, i que possiblement han utilitzat aquest fet per dur a terme l'agressió.²⁷

²⁷ "Para escapar de la responsabilidad de sus crímenes, el perpetrador hace todo lo que puede para promover el olvido. Secreto y silencio son su primera línea de defensa. Y si el secreto cae, el perpetrador ataca la credibilidad de la víctima. Si no puede asegurarse de que no hable, se asegurará al menos de que nadie la escuche. Esto puede hacerse con un gran número de argumentos, desde la negación más evidente a la racionalización más elegante y sofisticada. Después de cada atrocidad podemos esperar escuchar las mismas disculpas predecibles: nunca sucedió, la víctima miente, exagera, se lo merecía o lo provocó, y en todo caso es hora de olvidar el pasado y seguir adelante. Cuanto más poderoso sea el perpetrador, mayor será su prerrogativa para nombrar y definir la realidad, y más completamente imperarán sus argumentos" (Judith Herman, 2015: 7).

- **Les violències sexuals són un fenomen estructural fruit del masclisme.**

Les agressions sexuals són l'expressió de l'exercici del poder de l'home fruit del masclisme social. Cal contextualitzar-les i no tractar-les com fets aïllats. No són escàndols o xafarderies. Si es posen, per exemple, a la secció de "Successos" s'està dient que són fruit d'una casualitat i que són actes no premeditats. Si es posen a les seccions d'"Estil", "Gent" o "Tendències" s'estan banalitzant.

Les agressions sexuals formen part d'una estructura patriarcal violenta contra les dones, nenes i nens i cal visibilitzar aquest entramat que és un problema social i polític. Una manera de fer-ho és contextualitzant les informacions en el marc de les agressions (amb declaracions, dades, infografies, testimonis...)²⁸

²⁸ Entre el 15 i el 25% de dones europees —una de cada deu— ha estat víctima d'una agressió sexual a Europa des dels quinze anys (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA, 2014).

El 26,6% de les dones entre 18 i 70 anys de Catalunya —una de cada quatre— ha patit una agressió masclista d'especial gravetat al llarg de la seva vida. El 6,8% de les dones ha estat víctima d'alguna agressió masclista que la mateixa víctima ha considerat delictiva, però només el 17,7% d'aquestes dones ha denunciat els fets ("Enquesta de Violència Masclista de Catalunya", 2010).

"En la població general, entre el 15,5% dels homes i el 19% de les dones ha patit abusos en la infància" (Pereda i Forns, 2007: 422). Encara que hi ha un augment en la seva detecció, només es coneixen entre el 10 i el 20% dels casos (Save the Children, 2001: 177).

"Un sistema que permite la desaparición forzada de mujeres y la tortura sexual es un régimen político sexista bien definido. Dicho de otra manera, la tortura sexual, el asesinato y la desaparición de mujeres no son una cuestión de mala suerte, no son cosas que 'a veces pasan', es una noción política que vertebra y estructura el sistema social" (Nerea Barjola, 2018: 33).

"Solo las personas afortunadas pueden encontrar la violencia inusual" (Judith Herman, 2015: 33).

Tot i així, segons l'enquesta del Centro de Investigaciones Sociológicas de febrer del 2017, només per l'1,6% de les persones enquestades un dels tres problemes més preocupants era la violència contra les dones (www.cis.es/cis/export/sites/default/-Archivos/Marginales/3160_3179/3168/es3168mar.pdf).

- **Diferenciar els tipus d'agressions sexuals.**

Històricament, s'associa la violència sexual a l'agressió sexual amb penetració vaginal. Hem de visibilitzar les agressions sexuals més enllà de la penetració vaginal amb ús de la força. S'han de diferenciar les agressions sexuals, perquè la ciutadania pugui entendre que hi ha molts tipus d'agressions que també s'han de tenir en compte: altres tipus de penetracions, violència sense ús de la força física ni penetració, assetjament laboral i/o cibernètic... També és important ressaltar que, segons el codi penal, abans dels 16 anys no es pot donar consentiment per mantenir relacions sexuals amb persones adultes, i que hi ha circumstàncies que fan que l'agressió tingui especial gravetat des del punt de vista jurídic, com ara que la persona que hagi patit la violència sigui especialment vulnerable per edat, condició mèdica o qualsevol altra situació, o que hi hagi una relació de superioritat o parentiu, o que s'utilitzin armes, entre d'altres.

- **No relacionar les agressions sexuals amb el consentiment.**

El consentiment és un acord deliberat, conscient i lliure de la voluntat respecte a un acte extern, propi o estrany. En una agressió sexual mai hi ha consentiment, i s'ha d'anar amb compte:

- El consentiment previ no invalida una negativa posterior. Les dones podem canviar d'opinió i se'ns ha de respectar.
- Hi ha consentiments que no tenen res a veure amb les agressions (fumar-se un porro amb algú, anar a casa d'algú, quedar amb algú, etc.).
- Que no hi hagi hagut violència o agressivitat física durant l'agressió no suposa que hi hagi hagut consentiment.²⁹

- **Evitar comparacions avantatjoses amb altres delictes si fer-ho implica minimitzar les agressions.**

Si es compara una agressió sexual amb un altre fet delictiu, cal vigilar perquè no es minimitzi l'agressió. Podríem contribuir a alimentar un imaginari que resta importància a les agressions sexuals.

²⁹ "Un pensamiento tradicional sobre la violación es el que sostenía que las mujeres seducían a sus agresores, o bien que no se resistían lo suficiente. Esta idea introduce la dificultad de establecer la diferencia entre consentimiento y no consentimiento que además sienta las bases para justificar a los agresores y culpabilizar a las mujeres de las agresiones" (Nerea Barjola, 2018: 34-35).

7.3. Llenguatge fotogràfic i audiovisual

- **Respectar la nostra intimitat i la del nostre entorn.**

Abans de mostrar el rostre o qualsevol altre element visual que ens pugui identificar o identificar el nostre entorn cal demanar autorització i respectar el nostre procés de recuperació.

En cas que alguna de les dones no volgués aparèixer fotografiada o gravada, cal buscar imatges de recurs que informin dels fets o del seu context sense caure en el sensacionalisme.

- **Mostrar-nos de forma activa.**

Les fotografies i els vídeos cal que ens mostrin allunyades del victimisme on se'ns vol situar. Som dones diverses, amb inquietuds, professions, vida social... Cal fer pública la capacitat d'acció i reacció, d'empatia i resiliència que posseïm.

- **Evitar imatges de caràcter emocional i/o morbós.**

Les imatges morboses o que apel·len a les emocions no serveixen per mostrar la dimensió real de les agressions sexuals i ens situen com a víctimes i objectes sexuals passius. Res a veure amb la nostra realitat.

- **Identificar els agressors com es fa amb els autors d'altres delictes.**

Les imatges, fotogràfiques i audiovisuals, han de mostrar els agressors. Han de poder ser identificats com succeeix amb els autors d'altres delictes. Identificar-los pot posar sobre avís a altres dones i salvar-les d'una agressió, especialment quan l'agressor és reincident. També contribueix al procés de reparació.

- **Publicar fotos recents dels agressors en cas de ser majors d'edat.**

Cal que les imatges dels agressors siguin recents, perquè d'altra manera la informació perd el caràcter d'ajuda social i reparació que ha de tenir.

- **Quan l'agressor sigui una persona pública, evitar magnificar la seva posició social per desvincular-lo de l'agressió.**

L'home ha d'aparèixer per la raó que ha motivat la notícia i aquesta no és cap altra que ser l'autor de l'agressió sexual. S'ha d'evitar mostrar l'agressor com un triomfador o en un context que ens remeti més a la seva posició i carrera professional que al subjecte perpetrador de l'agressió. En canvi, cal destacar que el poder que aquest home tenia li ha donat més impunitat, i que aquesta situació, fins i tot, pot obrir les portes a què hi hagi més persones afectades que s'atreveixin a fer-ho públic.

- **No publicar fotos o audiovisuals de recurs que donin peu a interpretacions errònies.**

Si en relació a una informació sobre una agressió sexual, publiquem imatges de dones bevent alcohol o amb actituds lúdiques o festives, podem induir a errors d'interpretació i emetre missatges implícits contradictoris amb la informació que volem donar.

8. CONCLUSIONS

El treball ha aconseguit complir amb els objectius definits, ja que s'ha demostrat que gràcies a la participació activa de les dones, aquestes han augmentat la seva agència i capacitat de recuperació; s'ha implicat activament a un nombre representatiu de periodistes en actiu i, gràcies a aquestes participacions, s'ha pogut elaborar un primer document marc de recomanacions per ser utilitzat per les professionals del periodisme.

Al llarg del treball, i especialment en tancar-lo, també hem pogut confirmar les nostres hipòtesis de partida sobre com les dones que havien patit agressions sexuals es convertien en subjectes del canvi social mitjançant la seva opinió sobre les notícies consultades, i que, comptant amb la seva participació, es podia fer un treball de millora de les informacions.

El treball ha estat fruit de dones valentes i també de professionals del periodisme valentes. Dones valentes no només perquè han aconseguit lluitar contra les conseqüències de la violència que van patir i recuperar-se, sinó perquè, a través d'accions socials i col·lectives com aquesta, han pogut fer d'aquest procés de recuperació un regal no només per elles sinó també per altres persones. Han afrontat una trobada, que preveïen que podria afectar-les emocionalment, amb persones desconegudes professionals del periodisme que eren justament les que intentaven reflectir-les a les seves informacions. Han participat com a expertes, perquè tenen informació directa sobre què passa durant una agressió sexual, els mecanismes d'actuació i justificació dels agressors, la recuperació, el procés judicial i, en definitiva, la realitat global d'aquest fenomen.

Volem, però, parlar també de la valentia de les i els periodistes que han col·laborat en aquest estudi. No podem ni volem enganyar-nos; les i els professionals del periodisme que van estar disposades a treballar amb nosaltres eren ja, de fet, persones compromeses amb el canvi social i la lluita pels drets humans. Ens han regalat el seu temps, i han tingut disposició per veure la seva feina qüestionada, perquè han entès que tractàvem un tema seriós, que necessita ser exposat, i que per fer-ho és necessari un entorn polític i humà favorable, perquè les agressions sexuals són un tema desagradable i parlar-ne de veritat vol dir soscar un sistema de poder que tenim molt interioritzat, que ens afecta a tots i totes. Tot i que l'actitud de les dones davant la trobada era més aviat de nerviosisme —la majoria va reconèixer no haver dormit bé la nit abans—, perquè els imaginaven hostils i plens de prejudicis cap a elles, la realitat va ser una altra. Les dones es van mostrar molt predisposades al diàleg i sempre amb comprensió cap a la mirada i les explicacions de les i els professionals. I, per la seva part, les i els periodistes van mostrar una actitud curiosa, respectuosa, fins i tot afectuosa. L'ambient de treball va ser molt bo i es va crear un clima distès, perquè totes les persones participants van entendre, des d'un primer moment, la bona voluntat de les altres.

Totes i cadascuna de les intervencions i reflexions d'aquest estudi ens porta a la mateixa conclusió, amb una claredat absoluta: el món en general, i concretament el món del periodisme, necessita canviar la mirada sobre les agressions sexuals. Transformar les estructures de pensament és un procés llarg i difícil. El modest objectiu amb què es va iniciar aquest treball —les repercussions que les informacions sobre agressions sexuals tenien sobre les dones que les havien patit— va ser la llavor d'un compromís social ambiciós que té com a objectiu final arribar a modificar els discursos dels mitjans de comunicació amb recomanacions molt concretes i estudiades, encara que millorables. La connexió entre periodisme i canvi social ha quedat ben establerta, no només pels estudis teòrics, sinó perquè va ser una de les motivacions de totes les dones participants i de les i els periodistes per intervenir en aquest treball. D'una banda, les dones ho van fer per contribuir al canvi social i ajudar a identificar situacions de violència que no corresponen a l'imaginari col·lectiu i donar informació sobre les conseqüències de la violència, sobre la possibilitat de la recuperació i els serveis d'atenció on poden adreçar-se. D'altra banda, les professionals, sensibilitzades i disposades a fer una millor informació, eren conscients que necessitaven apropar-se a les fonts directes, a les dones, per canviar una mirada mediatitzada per imaginaris masculistes i masculinitzats i per les inèrcies dels ritmes periodístics.

Tot i aquesta bona predisposició, durant el treball i especialment en els grups focals, van identificar-se una sèrie de dificultats que caldria solucionar, per tal de canviar els discursos, més enllà de les recomanacions sorgides de la recerca.

En primer lloc, i segons es desprèn de la participació en els grups focals, caldria fer un procés de conscienciació i formació de les professionals del periodisme, del professorat de les facultats de comunicació, de les estudiants dels graus de periodisme i comunicació i de totes les entitats i institucions públiques i privades responsables de les polítiques d'igualtat i de vetllar pel bon exercici de la comunicació. No n'hi haurà prou amb difondre i fer arribar les recomanacions sorgides d'aquest treball a totes les persones implicades en la transmissió d'informació si això no va acompanyat d'un procés de conscienciació i formació amb perspectiva de gènere.

Caldrà exposar una realitat que està dissociada o que existeix com si veritablement no existís: la gravetat d'aquests delictes i el seu origen. Caldrà un treball pedagògic perquè les recomanacions s'assumeixin i interioritzin; no només és un tema d'aprenentatge de conceptes o d'eines, és un tema més profund, de canvi de mirada i de transformació personal: saber què es fa i perquè es fa i quin sentit té tot això en l'estructura social.

Si no reflexionem sobre això, és impossible que puguem donar informacions amb perspectiva de gènere i canviar les inèrcies informatives i els ritmes de les redaccions que influeixen negativament en aquest procés de canvi. El sistema de la immediatesa en el qual estem immerses; la competició entre periodistes i la por a quedar-se sense notícia, a no ser les primeres, fan que es prioritzi l'èxit immediat d'una informació a la seva qualitat o rigor. Hauríem de ser valentes per contribuir a una transformació real; els ritmes contrarellotge de les redaccions es podrien compensar si tinguéssim més informació i formació. Les notícies no s'haurien de contextualitzar fent un afegit l'endemà, perquè ja sabríem quin enfocament donar-les des de bon principi. Si tinguéssim una perspectiva de gènere i les recomanacions interioritzades, aquesta perspectiva seria transversal a les informacions. Podríem escriure-les sabent de què estem parlant, i aquest saber estaria ja no afegit, sinó inclòs de manera transversal en el text.

En segon lloc, caldria qüestionar les fonts habituals de les i els periodistes i diversificar-les. Del treball conjunt, va sorgir la preocupació sobre com encaixar les recomanacions amb la informació que es rep des de les fonts habituals i/o "oficials", si aquestes continuaven sense tenir formació en gènere. Per això també es va veure necessària la diversificació de les fonts i el fet d'acudir a entitats i institucions que treballen amb dones que han patit agressions sexuals o que vetllen per la igualtat de gènere. És un procés que caldrà anar construint amb paciència i pedagogia, per tal que les recomanacions siguin realment implementades en les informacions. Per això es va suggerir fer un procés pedagògic amb les i els professionals implicats en l'atenció i el seguiment de les agressions sexuals en l'àmbit judicial, fiscal, policial i clínic, perquè aquestes són les fonts a les quals els i les periodistes acudeixen, sovint sense qüestionar les raons per les quals els donen una informació determinada.

Per això mateix, en tant que aquestes fonts no treballin des d'una nova perspectiva de gènere, tenim la responsabilitat de posar-les en dubte i de comptar amb una agenda d'entitats de dones. En aquest sentit, hi ha dificultat d'obtenir resposta de les dones i de les entitats feministes perquè senten certa desconfiança cap als mitjans i per respecte a les persones que estan en processos de recuperació. S'ha d'establir una nova relació entre ambdues parts i això només es pot fer canviant la visió de les professionals del periodisme. Informacions responsables donaran pas a la voluntat de més dones per parlar, no com a víctimes, sinó com a testimonis, fonts d'inspiració i ajuda per altres dones, subjectes del canvi social.

En tercer lloc, també hem pogut comprovar certa dificultat per entendre com es pot respectar la intimitat d'una persona al mateix temps que se li dona protagonisme i com diferenciar entre els tipus d'agressions sense donar detalls morboses. És a dir, existeixen dificultats per situar-nos entre una informació detallada i la vulneració de la intimitat de la persona. Novament, en aquest sentit, serà molt important la mirada de qui escriu la notícia, i recordem aquí la intervenció d'E. L., quan va expressar: "Jo els diria que pensessin que estan escrivint sobre la seva filla, la seva mare, la seva companya, la seva germana". Aquesta recomanació té moltes més implicacions de les que sembla *a priori*. No només és una crida a l'empatia. És també una crida al sentit comú. A la consciència que, efectivament, la dona sobre la qual escrivim podria ser la nostra germana, filla, mare o companya. Podríem ser nosaltres mateixes. I, tot i que no és la millor manera d'acostar-se a aquestes situacions, entenem que, d'entrada i de forma temporal, és eficaç. I així va quedar demostrat per les reaccions de les i els periodistes durant el grup focal.

Pel que fa al respecte a la intimitat i a la presumpció d'innocència dels agressors, es va concloure que caldria trobar un consens social per evitar conflictes o dubtes ètics. Si la societat ja compta amb aquest consens quan es tracta de publicar imatges de terroristes o de polítics, per exemple, per què no trobar-lo en el cas dels agressors sexuals? Per això, encara que sovint es parli de "drets de les persones" o de "garanties constitucionals", estem parlant d'un cert conformisme dels i les professionals del periodisme quan no publiquen fotos dels detinguts per agressions sexuals o escullen parlar d'ells d'una determinada manera, no com a acusats sinó com a monstres —quan són desconeguts que violen pel carrer— o professionals d'alt nivell —quan són esportistes, cineastes, polítics—. Per això caldria canviar la mirada sobre aquests delictes i els seus perpetradors. Entendre que no són fets individuals, sinó socials, causats per una estructura masculista que els alimenta. Presentar-los així implicaria afrontar la informació des d'una consciència social i de treball per a la comunitat, com passa amb altres delictes.

És cert que es necessita un canvi de mirada per part de la societat, i que aquest passa per un canvi en la mirada dels mitjans de comunicació. El treball ens ha descobert que aquesta transformació comença en nosaltres mateixes, com a investigadores. Ens hem adonat que a l'hora de plantejar el treball del grup de dones i de periodistes vam sentir-nos travessades per prejudicis dels quals no ens en vam poder escapar. Vivim en un món determinat, amb pressupostos determinats, i així enraonem i funcionem, sense qüestionar-los o lluitant per qüestionar-los amb dificultat, perquè és molt més fàcil viure com ens ha sigut donat, més còmode i menys dolorós.

Així, còmodament, confortablement instal·lades en el rol d'investigadores, vam col·locar el tema "haver patit violència sexual" sobre les dones que coneixíem com a usuàries d'entitats feministes, fent divisions imaginàries entre "dones", "investigadores" i "periodistes". Només així podem explicar que no tinguéssim en compte l'artificiositat de les divisions que havíem creat, ni tan sols per tranquil·litzar les dones i aconseguir que tinguessin una participació més activa en la trobada amb periodistes (només la meitat de les dones va participar-hi).

Les investigadores som dones, i com a dones hem patit agressions sexuals. Moltes periodistes que han participat en el treball són dones, i encara que ho han fet com a professionals, estem convençudes que moltes d'elles podrien també haver contestat els nostres qüestionaris. Molts periodistes també podria ser que haguessin patit abusos quan eren nens, o ser companys de dones que han passat situacions de violència sexual.

Per tant, entenem que els rols no són únics ni immòbils, tot i que potser en aquest estudi no queda del tot reflectit, ja que vam fer servir una metodologia que vam creure era la millor. Però, després de la feina feta, considerem que seria interessant, en posteriors treballs, tenir en compte aquesta circumstància. Aquesta diversitat de rols en els quals podem situar-nos totes les persones és important, i té molt a veure amb el missatge que desitgem donar. Com a societat, tenim el compromís i el deure d'entendre i incorporar la interseccionalitat que ens creua, de moure'ns de posició, de canviar el punt de vista, d'entendre que totes les violències sexuals són un tema de tots i de totes. Si no ho fem, ens arisquem a continuar vivint pensant que és cosa d'altres, que no ens passarà, que no ens afectarà, o bé volent convèncer-nos que no ens ha passat. Com ja anticipàvem en el marc teòric d'aquest treball, la repressió, la dissociació i la negació són fenòmens de la consciència social, i no només de la individual.

Fruit de tota aquesta feina, presentem el primer document marc de les recomanacions per una nova informació sobre les agressions sexuals. Caldrà continuar treballant per tal que aquest document s'assumeixi i s'apliqui en totes les informacions. Sabem que és un primer pas i que possiblement pot ser completat. Però també sabem que és un document vàlid, perquè prové de les agents socials implicades en les agressions sexuals. Prové del saber de les dones, que és un saber teòric —fruit de l'epistemologia i el saber feminista—, d'una banda, i pràctic, de l'altra, conseqüència del fet de conèixer en primera persona la realitat de les agressions sexuals que volem ajudar a erradicar. I també prové de les i els periodistes que construeixen les informacions i que, amb el seu discurs, s'erigeixen com un mitjà imprescindible per canviar els imaginaris socials. Es necessiten no només dones valentes, sinó també més periodistes valentes i una societat valenta per ser capaç d'arriscar-se i transformar-se, si volem construir un món lliure d'agressions sexuals.

9. BIBLIOGRAFIA

- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION (2013). *Manual diagnóstico y estadístico de trastornos mentales*. Madrid: Editorial Panamericana.
- BARJOLA, Nerea (2017). *Microfísica sexista del poder. El caso Alcàsser y la construcción del terror sexual*. Barcelona: Virus Editorial.
- BARTRA, Eli (comp.) (2002). *Debates en torno a una metodología feminista*. Mèxic D. F.: Universidad Autónoma Metropolitana de México.
- BROWNMILLER, Susan (1975). *Against Our Will: Men, Women, and Rape*. Nova York: Integrated Media.
- BURGESS-JACKSON, Keith (2000). "A Crime against Women: Calhoun on the Wrongness of Rape." *Journal of Social Philosophy* (31), 3.
- CABRUJA, Teresa (1996). "Posmodernidad y subjetividad: construcciones discursivas y relaciones de poder", a A. Gordo i J. L. Lizana (comp.). *Psicologías, discursos y poder* (P. D. P.). Madrid: Editorial Visor. Recuperat des de: bit.ly/2hddJBW.
- CABRUJA, Teresa, ÍÑIGUEZ, Lucipino i VÁZQUEZ, Félix (2000). "Cómo construimos el mundo: relativismo, espacios de relación y narratividad." *Anàlisi* (25), 61-94. Recuperat des de: bit.ly/2haa2ws.
- CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS (2017). Recuperat des de: www.cis.es/cis/export/sites/default/-Archivos/Marginales/3160_3179/3168/es3168mar.pdf.
- Consell General del Poder Judicial (2017). Recuperat des de: www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Memorias/Memoria-anual-2017--correspondiente-al-ejercicio-2016-.
- DE LA CRUZ, M.ª Ángeles (2014). "Estudio descriptivo de una muestra de víctimas de agresión sexual." *Psicopatología Clínica, Legal y Forense* (14), 25-49.
- DELEGACIÓN DEL GOBIERNO PARA LA VIOLENCIA DE GÉNERO (2018): "Primera Encuesta sobre Percepción social de la violencia sexual." Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Centro de Publicaciones. Recuperat des de: www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/investigaciones/2018/doc/Percp_Violencia_Sexual.pdf.
- ECHEBURÚA, E., CORRAL, P., ZUBIZARRETA, I. I SARASUA, B. (1995). *Trastorno de estrés postraumático crónico en víctimas de agresiones sexuales*. A Coruña: Fundación Paideia.
- ESTARELLAS, Aina, GALLO, Belén i MILENA, Ana (2018). "Violència masclista i malaltia mental, repercussió en el tractament penal i la seva execució." Treball de recerca. Recuperat des de: justicia.gencat.cat/ca/inici/nota-premsa/?id=304949.
- EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS (2014). *Violencia de género contra las mujeres. Una guía a escala de la UE*. Luxemburg: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea.
- FERNÁNDEZ DÍAZ, Natalia (2003). *La violencia sexual y su representación en la prensa*. Barcelona: Anthropos Editorial.
- GALIANA, Soledad i DE MARIANAS, Helena (1994). *Estudio sobre el agresor. Causas y situaciones de las agresiones sexuales*. Madrid: CAVAS.

- GENERALITAT DE CATALUNYA (2010): "Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya", dossier 5, document operatiu de dones amb discapacitat. Barcelona: Departament de Salut. Direcció General de Planificació i Avaluació. Recuperat des de: canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/v/violencia-masclista/recursos-per-a-professionals/protocol-per-a-labordatge-de-la-violencia-masclista-en-lambit-de-la-salut-a-catalunya/.
- GIRÓ, Xavier (1999). *Anàlisi crítica del discurs sobre nacionalisme i identitat als editorials de la premsa diària publicada a Catalunya des de la transició fins al govern del PP (1977-1996)*. Tesi doctoral. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació.
- GRUPPO DI LAVORO E RICERCA SULLA VIOLENZA ALLE DONNE (1993). *Temporelle. Esperienze con gruppi di donne che hanno subito violenza*. Bolonia: Autoedició.
- HAMUI-SUTTON, Alicia i VARELA-RUIZ, Margarita (2012). "La técnica de grupos focales." *Elsevier. Investigación en Educación Médica*. Universidad Nacional Autónoma de México. Recuperat des de: www.elsevier.es/es-revista-investigacion-educacion-medica-343-articulo-la-tecnica-grupos-focales-S2007505713726838.
- HARAWAY, Donna (1991). *Ciencia, cybors y mujeres. La reinvencción de la naturaleza*. Madrid: Cátedra.
- HERMAN, Judith (2015). *Trauma and Recovery. The aftermath of violence. From domestic abuse to political terror*. Nova York: Basic Books.
- HARDING, Sandra (1996). *Ciencia y feminismo*. Madrid: Morata.
- JARERO, Ignacio, ROQUE-LÓPEZ, Susana i GÓMEZ, Julio (2013). "The Provision of an EMDR-Based Multicomponent Trauma Treatment With Child Victims of Severe Interpersonal Trauma." *Journal of EMDR Practice and Research*, 7 (1), 17-28.
- KEULS, Eva C. (1985). *Il regno della fallocrezia. La política sessuale ad Atene*. Milano: Il Saggiatore.
- KRUEGER, R. A. (1991). *El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada*. Madrid: Pirámide.
- LUBERTI, Roberta i BIANCHI, Donatella (1997). ... e poi disse che avevo sognato: *Violenza sessuale intrafamiliare sui minori. Caratteristiche del fenomeno e modalità di intervento*. Florència: Cultura della Pace.
- MILLÁN, Sandra, SEPÚLVEDA, Ángeles, SEPÚLVEDA, Pilar i GONZÁLEZ, Beatriz (1998). *Mujeres con discapacidad y violencia sexual: guía para profesionales*. Sevilla: Consejería para la Igualdad y Bienestar Social. Dirección General de Personas con Discapacidad.
- MARTÍNEZ-MIGUELEZ, Miguel. (2012). Conceptualización de la transdisciplinariedad. Polis: Revista Latinoamericana. Recuperat des de: <http://polis.revues.org/4623>
- MUNTANÉ, Isabel (2015). *Mostres de reproducció digital d'estereotips sexistes a 'adolescents.cat'*. Treball de màster. Recuperat des de: <http://hdl.handle.net/2445/69031>
- MURARO, Luisa. "Il signore dello stupro." *L'Unità*. Roma (24 de març del 1989).
- ODGEN, Pat i MINTON, Kenuni (2006). *El trauma y el cuerpo; un modelo sensoriomotriz de terapia*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

- OMS (2013). "Comprender y abordar la violencia contra las mujeres. Violencia sexual." Recuperat des de: www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women.
- PEREDA, Noemí i FORNS, Maria (2007). "Prevalencia y características del abuso sexual infantil en estudiantes universitarios españoles." *Child Abuse & Neglect*, 31 (4), 417-426.
- PROGRAMA DE SEURETAT CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA (2016). "Enquesta de violència masclista a Catalunya Generalitat de Catalunya." Recuperada de: interior.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/seguretat/estudis_i_enquestes/enquesta_de_violencia_masclista.
- ROIG, Encarnación (1999). *Estudio sociológico sobre los reclusos por delitos contra la libertad sexual*. Madrid: Dirección General de la Mujer. Consejería de Sanidad y Servicios Sociales, Comunidad de Madrid i Asociación de Asistencia a Mujeres Violadas.
- ROTHSCHILD, Babette (2009). *Ayuda para el profesional de la ayuda*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- SAVE THE CHILDREN (2001). *Abuso sexual infantil: manual de formación para profesionales*. Recuperat des de: bit.ly/1OuauUH.
- STRANO, Marco (2003). *Manuale de criminologia clinica*. Florència: See Edizioni.
- VAN DIJK, Teun A. (1996). "Opiniones e ideologías en la prensa." *Voces y Culturas: Revista de comunicación* (10), 9-50. Barcelona: Grupo Libro 88. Recuperat des de: www.discursos.org/oldarticles/Opiniones%20e%20ideolog%EDas%20en%20la%20prensa.pdf.
- VAN DIJK, Teun A. (1997). "Discurso, cognición y Sociedad." *Signos. Teoría y práctica de la educación* (22), 66-74. Recuperat des de: www.discursos.org/oldarticles/Discurso%20cognicion%20y%20sociedad.pdf.
- WALTERS, Marianne i CARTER, Betty (1996). *La red invisible. Pautas vinculadas al género en las relaciones familiares*. Barcelona: Paidós.

10. ANNEX 1

Màster
Gènere
Comunicació

DONES VALENTES: AGENTS D'UNA NOVA INFORMACIÓ SOBRE LES VIOLÈNCIES SEXUALS

Benvoluguda,

Gràcies per participar en aquest estudi. Esperem que el temps dedicat valgui la pena i pugui ser profitós per a tu, per a totes.

Et presentem aquest quadernet que t'acompanyarà al llarg de la sessió i que ens portarem al final per tal d'entendre quina ha sigut la teva vivència personal d'aquest procés!

Per què vols participar d'aquest estudi?

Quin és el teu nivell de malestar abans de començar a llegir? (1 és "cap" i 10 "el màxim malestar que puc sentir")

Comentaris, pensaments...

Com t'has sentit?

Quin és el teu nivell de malestar després de llegir? (1 és "cap" i 10 "el màxim malestar que puc sentir")

11. ANNEX 2

Notícies analitzades

Notícia 1: https://www.ara.cat/internacional/fiscalia-sueca-violacio-contra-Assange_0_1798620229.html

Assange: "La guerra acaba de començar"

El fundador de Wikileaks ha celebrat, des del balcó de l'ambaixada de l'Equador a Londres, la decisió de la fiscalia sueca de tancar la investigació oberta en contra seva

Barcelona 19/05/2017 18:00

Julian Assange compareix al balcó de l'ambaixada de l'Equador a Londres / NEIL HALL

"Avui és una victòria important", ha dit **el fundador de Wikileaks, Julian Assange**, des del balcó de l'ambaixada de l'Equador a Londres. Hi ha comparegut **aquest divendres** després que, al matí, la fiscalia sueca hagi anunciat el **tancament de la investigació preliminar** oberta contra el periodista australià per un suposat delictes de violació el 2010. Assange està refugiat a l'ambaixada de l'Equador a Londres des de fa **5 anys** per evitar ser extradit.

El fundador de Wikileaks ha reconegut que "han aconseguit una **victòria important**", tant ell com el sistema de drets humans de la Unió Europea, però "encara falta molt per fer". Assange ha destacat que "**la guerra just acaba de començar** i que la seva batalla legal no ha acabat, malgrat el tancament de la investigació oberta en contra seva".

El periodista ha aprofitat per referir-se "com una victòria" a la posada en llibertat, aquesta setmana, de Chelsea Manning, l'exsoldat nord-americana que va fer la filtració més gran de cables diplomàtics a Wikileaks i per la qual ha passat 7 anys a la presó, fins que Barack Obama li va commutar la pena.

Assange també ha agraït el **suport rebut de l'Equador**. En el seu compte de Twitter, ja havia dit que "**no perdonarà ni oblidarà**" aquells que han sigut darrere de la investigació, ja que li han impedit veure créixer els seus fills.

L'arxiu de la causa no es deu al fet que la fiscalia hagi provat la innocència d'Assange, sinó a les dificultats que ha trobat tots aquests anys per fer una investigació acurada, segons argumenta la fiscalia sueca, que subratlla la falta de col·laboració del govern equatorià.

Assange ha penjat també a Twitter una imatge seva somrient i relaxat. Segons el seu advocat suec, Per E. Samuelsson, l'arxiu de la causa li dona carta blanca per abandonar l'ambaixada. "És una victòria total per a Julian Assange. És **lliure de deixar l'ambaixada quan vulgui**. Hem guanyat el cas Assange. Està content i alleujat, però critica que hagi trigat tant de temps", ha declarat l'advocat a l'emissora pública Ràdio de Suècia.

Però **Scotland Yard** ha advertit que **detindrà Assange si surt de l'edifici** perquè encara té causes pendents "més greus" que la de violació. El periodista té **oberta una causa per incompareixença a una vista**, poc abans de refugiar-se a la legació equatoriana.

El govern de l'Equador ja ha demanat al Regne Unit que concedeixi **un salconduit** a Assange per tal que pugui rebre asil al país llatinoamericà. De totes maneres, un advocat francès del fundador de Wikileaks, Juan Branco, ha dit que el seu client **demanarà un altre cop asil a França**. Ja ho havia intentat l'any 2015, però el govern francès, en mans de **François Hollande** en aquell moment, va denegar-li la petició. Ara serà el nou president, **Emmanuel Macron**, qui analitzarà la petició d'asil.

Julian Assange es deixa veure al balcó de l'ambaixada de l'Equador a Londres / PETER NICHOLLS / REUTERS

"La fiscal en cap Marianne Ny ha decidit avui tancar la investigació en relació amb la suposada violació (gra menor) a Julian Assange", ha informat en un comunicat la fiscalia, que no facilitarà més detalls fins a una roda de premsa anunciada per al migdia.

La defensa d'Assange havia presentat fa dues setmanes davant un jutjat d'Estocolm **una nova petició perquè li fos aixecada l'ordre d'arrest**, apel·lant a declaracions del departament de Justícia dels EUA sobre la possibilitat de presentar càrrecs contra ell pel seu rol en el suposat robatori d'informació classificada.

La fiscalia havia de pronunciar-se avui sobre aquesta petició, a més d'informar de la investigació, dos mesos després d'haver finalitzat la traducció de l'interrogatori realitzat a Assange al novembre pel fiscal equatorià Wilson Toaing.

Assange sempre s'ha negat a lliurar-se a Suècia perquè tem ser enviat després als Estats Units per afrontar un judici militar per la informació difosa a Wikileaks, després que reclamés en dues ocasions tancar el cas i atesa la conclusió de l'ONU que la detenció del periodista australià és arbitrària.

Assange va ser detingut per la policia britànica el desembre del 2010, i a partir d'aquí va començar un **procés judicial que va culminar el juny del 2012**, quan el Suprem va reafirmar l'extradició a Suècia i el periodista es va refugiar a la legació equatoriana.

Joaquim Benítez: "Els abusos que vaig patir a l'internat em van marcar"

El pederasta dels Maristes assegura que era conscient del mal que feia a les seves víctimes perquè va passar pel mateix

G.SANCHEZ / ALT EMPORDÀ

Dissabte, 04/02/2017 | Actualitzat el 06/02/2017 a les 20:21 CET

La trobada amb Joaquim Benítez té lloc a la localitat de l'Alt Empordà on ha residit els últims anys. EL PERIÓDICO va anar dimecres passat a la població després de contactar amb un veí que assegurava que havia denunciat Benítez als Mossos d'Esquadra alarmat per la relació de confiança que aquest havia entaulat amb un menor, veí del barri. L'exprofessor dels Maristes va acceptar l'entrevista per aclarir aquest assumpte.

–¿Què ha passat amb aquest menor?

–Res, em va seguir amb la bicicleta fins al bosc quan jo passejava els gossos. Res més. Li vaig dir que se n'anés. Ho juro. En la meua situació no penso fer res més. Soc una persona nova. No he tocat a ningú més des que vaig sortir del col·legi.

“ Cada dia, durant 6 anys, buscava una fórmula per anar a Barcelona i demanar-los perdó

–¿Era conscient del mal que feia a les seves víctimes?

–És clar que sí. Cada dia, durant sis anys, buscava una fórmula per anar a Barcelona i demanar-los perdó. Però no tenia cap adreça. Davant seu, i de la resta del món, els hauria demanat perdó de genolls.

–Algunes víctimes tenen seqüeles que duren tota la vida...

–Jo he passat també per aquesta hòstia psicològica. Ells [les seves víctimes] almenys tenien els pares per esmorteir-la. A mi em van internar de petit a les Llars Mundet fins als 17 anys. Hi va haver coses molt greus a nivell sexual que a més van passar durant l'època franquista.

–¿Allà va patir abusos sexuals?

–Sí...

–¿De companys?

–Entre companys era una cosa normalitzada... Però no tan sols de companys. N'hi havia un que m'assetjava

constantment, tenia quatre anys més. Amb hostilitat i amb fustigació. Em deia «si dius res et mataré». Potser era un noi guapo. Reconec que de nano no era lleig. A més feia gimnàstica artística. Feia paral·leles. Feia exhibicions... vaig quedar molt marcat per moltes persones que em perseguien. Dono gràcies a Déu per haver tingut l'esport.

–¿Per què?

–Era l'única cosa que tenia, que em donava superioritat i que em gratificava. No et pots ni imaginar quines repercussions ha tingut en mi. Són qüestions molt bèsties. No justifico res. Però som el resultat de la infància, dels nostres pares i del nostre entorn social. Si jo he tingut aquesta debilitat ha sigut perquè se'm va marcar des d'aleshores...

–¿Mai va demanar ajuda?

–Vaig anar a un centre del carrer de Pelai. Per netejar-me aquesta debilitat. Però no em va agradar gens el que vaig veure allà. Només vaig estar cinc minuts i me'n vaig anar. Quan alguns dels alumnes patia una lesió els curava i, llavors, se me n'anava la mà

–¿Quina era aquesta debilitat?

–Quan algun dels alumnes patia alguna lesió, els curava i, en ocasions, se me n'anava la mà. Jo tinc diversos títols de medicina esportiva. Per tractar el cos, he estudiat perquè m'agrada molt aprendre. He fet cursos monogràfics de 40, 50 o 100 hores. Alguns a la Facultat de Medicina. M'agradava sobretot la traumatologia. Hauria volgut estudiar medicina. Vaig acabar estudiant INEF. I soc llicenciat en educació física. No professor de gimnàstica. Si vols t'ensenyo el títol.

–No cal...

–M'ha costat molt esforç aconseguir aquesta titulació perquè ara [a les notícies] es digui que soc professor de gimnàstica. Que no em diguin professor de gimnàstica. Soc professor d'educació física, llicenciat. Si hi ha dubtes, ensenyo el títol.

Busquen tres homes que van violar una dona de matinada en ple carrer, a Girona

Agressors i víctima havien coincidit en un bar i la van abordar quan anava sola a l'altura del Pont de la Font del Rei

Girona 25/01/2017 13:59 ACN

Els Mossos d'Esquadra busquen **tres nois** que la matinada de dissabte a diumenge **haurien violat una dona en ple carrer, a Girona**. Els fets es van produir a quarts de sis a la zona de **la passera de la Font Rei**, que travessa el riu Onyar, amb el carrer del Carme, molt a prop de la comissaria dels Mossos d'Esquadra.

La dona va denunciar els fets poques hores després. Segons avança El Punt Avui, agressors i víctima s'havien conegut aquella nit en un bar de copes i la van abordar quan anava sola pel carrer. La dona va relatar a la policia els fets i assegura que els homes (d'uns 20 anys) la van violar per torns i que **seria capaç de reconèixer-los**. L'Àrea d'Investigació Criminal (AIC) s'ha fet càrrec de la investigació i encara no hi ha detinguts.

La dona va interposar la denúncia diumenge al matí. Segons va relatar a la policia, **tres nois la van abordar al carrer i la van violar per torns**. Els fets van passar en ple carrer, a la zona del Pont de la Font del Rei, al carrer del Carme. **Agressors i víctima s'havien conegut aquella mateixa nit** a un bar de copes del carrer Maluquer Salvador, a la capital gironina. La dona va explicar a la policia que no els coneixia d'abans però que seria capaç de reconèixer-los.

Segons detalla El Punt Avui, els Mossos investiguen si l'agressió sexual pot estar relacionada amb algun **tracte o deute** que la dona hagués contret amb els agressors al bar.

Joaquim Benítez: "Estoy deseando que venga el juicio y pagar por lo que hice"

El único pederasta de los Maristas que será juzgado asegura que la orden "sí sabía su debilidad". Afirma que a finales de los 80 o comienzos de los 90 admitió haber abusado de un menor y la dirección solo le dio "un toque de atención"

GUILLEM SÀNCHEZ / ALT EMPORDÀ

Sábado, 04/02/2017 | Actualizado el 06/02/2017 a las 20:19 CET

Joaquín Benítez habla un año después de destaparse el caso Maristas. / G. SÀNCHEZ / F. COLOMER

Joaquim Benítez, el exprofesor de educación física de los Maristas de Sants-Les Corts con el que arrancó el 'caso Maristas' -un escándalo de pederastia en el que han terminado siendo denunciados por abusos sexuales una docena de docentes-, sigue en libertad un año después de ser arrestado por los Mossos d'Esquadra y a la espera de la hora de su juicio.

Terminaron presentándose una veintena de denuncias contra Benítez aunque algunas se retiraron durante el proceso judicial. La gran mayoría de las 17 que siguieron adelante fueron archivadas porque hacían referencia a delitos demasiado antiguos para el Código Penal. Del mismo modo, todas las demandas que se interpusieron contra los otros 10 docentes acusados han sido sobreesididas por la prescripción de abusos que sucedieron durante las décadas de los 70, 80, 90 y 2000. Benítez será el único que será juzgado aunque tan solo deberá responder por el daño infligido a cuatro de sus víctimas, las más recientes.

En esta entrevista da su versión sobre lo que pasó durante los 34 años que ejerció en esta escuela y, más en

concreto, en el interior del despacho en el que abusaba de sus alumnos. El dirigente marista al que Benítez acusa en esta información de conocer y ocultar su pederastia ha negado tajantemente que sucedieran los hechos que el exprofesor sitúa alrededor de 1990.

-¿Nadie le había preguntado nada sobre lo que pasaba en su despacho antes del 2011 [Benítez ese año reconoció haber abusado de un alumno y fue expulsado]? No.

-¿Y si le hubieran preguntado? Si alguien me hubiera preguntado le hubiera dicho "sí" o "no".

-¿Cuántos fueron en total? No lo sé... Creerás que te estoy engañando. Pero yo trataba a los alumnos que tenían alguna lesión. Yo no creo que fuera a por ellos. Que en algún momento se me escapaba la mano, sí, eso sí. Puedo decirte que sí. ¿Con cuántos? No lo sé. No tengo esta impresión. Te lo juro.

-Hay denuncias del 83, 84, 85... 91... 94... ¿Pero crees que puedo recordarlo? No te puedo ayudar. Además no

quiero hablar más de eso. Yo estoy imputado y pagaré. Pero mover toda la mierda como ya se ha movido, no. Esta pregunta... son divagaciones. Ha pasado mucho tiempo. Yo pagaré como imputado. Y además pagaré de verdad. Y además lo estoy deseando, que venga el juicio y pagar. Para restituir el mal que he hecho. Quiero hacerlo. Si no tuviera a mi hermano aquí ya hubiera pedido que me metieran dentro [en la cárcel]. He cambiado y soy una persona nueva. Me preguntas cosas de hace 50.000 años y a mí no me importa. Pero no puedo entrar en cuestiones personalizadas.

“ Si no tuviera a mi hermano aquí ya hubiera perido que metieran en la cárcel

-¿Hubo encubrimiento? No. Si alguien vio alguna cosa, ¿por qué no lo dijo?

-¿Alguna vez le habló de su problema a algún profesor con el que coincidió en la escuela? No.

-¿Nunca le llamaron la atención? [Silencio]

-¿Nunca? No... pero esto lo diré en su momento.

-No le entiendo... Esta pregunta que me acabas de hacer...

-¿Alguien le llamó la atención antes del 2011? Sí, claro.

-¿Quién? No te lo diré.

-¿Cuándo fue? No puedo decírtelo. Antes del juicio hablaré. Ahora solo quiero que se sepa que el Joaquim Benítez que hizo cosas nefastas ha cambiado. Soy una persona nueva. Estoy muy tranquilo. Mucho. Lleno de paz. Me he convertido en una persona muy cristiana. Desde el 2011 he hecho una introspección. Fui consciente de que era culpable de una cosa muy bestia.

-Si se publica una información en la que se entrevé que hubo algún aviso antes del 2011 y no se aclara nada más será incluso contraproducente... No quiero esconder nada.

-¿Pero quién le dio el toque? No. Esto será un boom. Y ahora no es el momento... Pero como soy una persona noble... Y vuestra redacción [la del diario] me trató correctamente... os diré que Maristas... [pausa de 6 segundos] sí sabía que tenía esta debilidad. Me reunieron una vez en su dirección hace muchos años a raíz de la queja de una familia. No diré el nombre de esta familia por respeto. Lo que había pasado es que yo estaba haciendo deporte en el gimnasio y vino un alumno... y bueno, hubo tocamientos. Juro que nada más. Pero fue suficiente para que el crío se sintiera mal. Al día siguiente vino su padre y me acusó ante la dirección del colegio.

“ Maristas sí sabía que tenía esta debilidad alrededor de 1990, pero pensaron que lo mío era una situación pasajera

-¿Cuándo pasó? Alrededor de 1990...

-¿Con quién se reunió? Con el hermano [Nombre del director de la escuela]. También con... esto es más fuerte... con el director de la comunidad de los Maristas [Nombre de este dirigente que ha negado los hechos]. Se reunieron conmigo y no recuerdo bien si perdí 3-4 meses de sueldo. Tengo dudas pero hay un año que no coticé en la Seguridad Social y aún no sé por qué, si fue por este caso o me hicieron alguna jugada. Los Maristas sí que conocían esta debilidad. Si me hubieran echado entonces yo lo hubiera agradecido.

-¿Admitió entonces que lo que decía el padre era verdad? Sí. Totalmente.

-¿Dijo que era verdad? Sí.

-¿Y qué le dijeron? El director me dijo que teníamos que tomárnoslo como una cosa importante.

-¿Qué hicieron? Pensaron que lo mío era una situación pasajera. Porque acababa de romper con mi novia. Se reunieron y después [el director de la comunidad educativa marista] me dijo que no podía volver a pasar más. Me dieron un toque de atención muy importante.

-¿No hubo más avisos? No. Así, oficialmente, te juro que no.

-¿Mantuvo el despacho? Sí. Me sabe mal que me dejaran seguir en el colegio. Reconozco que fue un error brutal.

-Será difícil que se le dé validez a su palabra sobre todo esto... Si dicen que miento, diré el apellido de esta familia. Yo estoy tranquilo. No tengo miedo de hablar. Me preocupa solo mi hermano. Porque nos relacionan constantemente.

-¿De verdad no tiene ninguna aproximación de cuántos fueron? Hostia, no.

-Los expertos a menudo dicen que afloran solo un 10% de los casos. Si hay casi 20 denuncias, tal vez haya más de cien en su caso... ¡Hostia! ¡Dónde vas! No tengo esta impresión, para nada.

-¿No tiene la impresión o es imposible que fueran cien? ¡Qué va!

-Estuvo muchos años... ¿No hay más casos más allá de las denuncias? No lo sé. De muchos no me acuerdo. No tengo esa impresión.

Tres homes violen una dona al carrer, a Girona

Els Mossos busquen els agressors, que van coincidir amb la víctima en un bar.

Una altra dona denuncia que una exparella seva va violar la seva filla.

TURA SOLER - GIRONA

El pont de la Font del Rei, escenari de la violació perpetrada per tres individus QUIM PUIG.

Els Mossos d'Esquadra estan treballant per identificar i detenir tres homes sospitosos d'haver agredit sexualment una dona dissabte a quarts de sis de la matinada a la zona del pont de la Font del Rei, la passera que travessa l'Onyar al costat del carrer del Carme. La dona es va presentar a denunciar els fets a l'oficina conjunta dels Mossos i els municipals, i va relatar que els tres individus la van agredir sexualment per torns i que un d'ells fins i tot va ejacular a la seva cara quan la tenien estesa a terra. Segons la descripció dels agressors que va fer la víctima, es tracta de tres homes joves, de poc més de 20 anys, blancs, tot i que un d'ells tenia la pell molt morena, amb tatuatges i almenys un d'ells també amb pírcings a la cara. La dona va explicar que havia coincidit amb els agressors en un bar de copes del carrer Maluquer i Salvador de la ciutat. Tot i que diu que no els coneixia d'abans, va assegurar que seria capaç de reconèixer-los en cas que els tornés a veure.

Els Mossos busquen els agressors i investiguen si la violència envers la dona pot estar relacionada amb algun tracte o deute que aquesta hagués establert amb els agressors al bar. La dona va ser atesa pels serveis psicològics dels Mossos.

Un altre cas

Els Mossos també estan investigant un altre cas que s'hauria produït diumenge a la matinada. Una dona va denunciar que una exparella seva havia agredit sexualment la seva filla sortint d'una discoteca de la zona de la Devesa de Girona. Segons el que va explicar la dona quan va acudir als Mossos, ella i la filla havien anat juntes a la discoteca i allà havien coincidit amb l'home amb qui la mare havia tingut una relació. Mare i filla es van separar i l'home es va oferir a dur la noia fins a casa seva, i hauria sigut llavors que hi hauria hagut el contacte sexual.

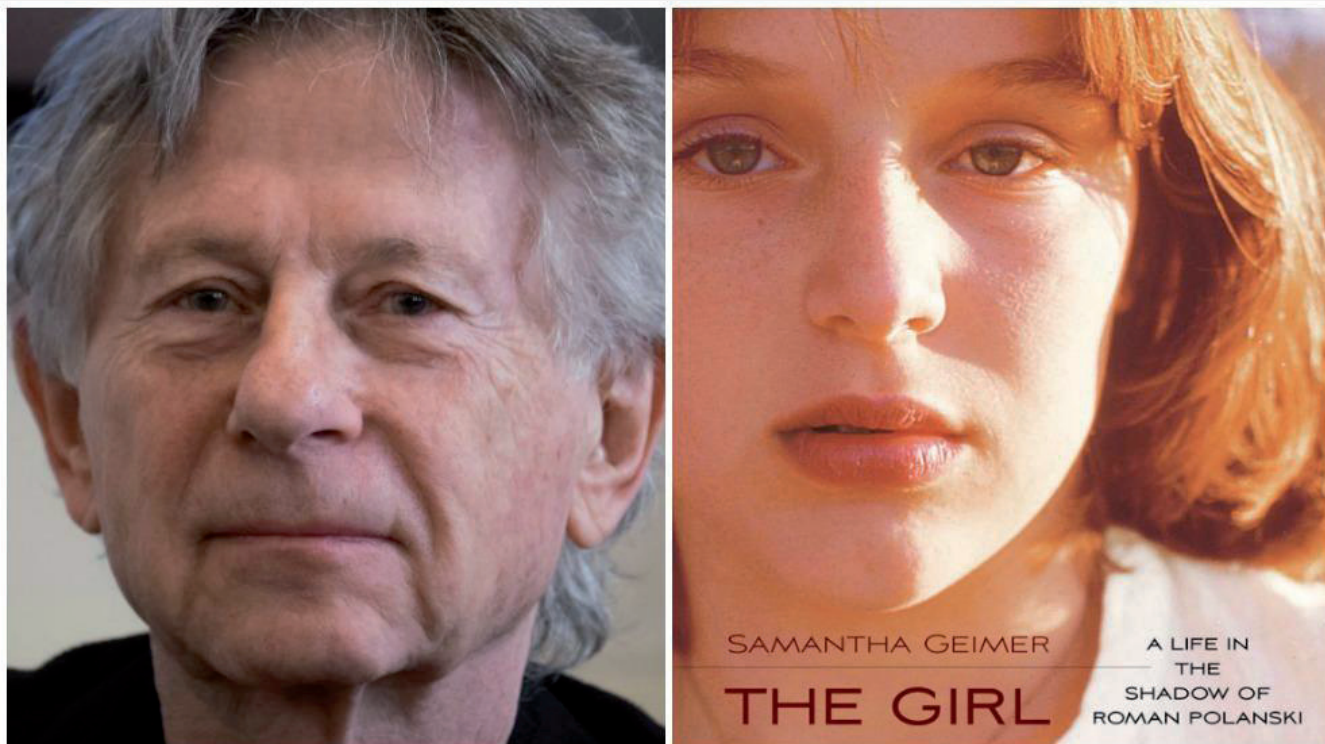
Tot i la versió de la mare, els investigadors no descarten que les relacions entre la seva exparella i la seva filla fossin consentides i que, per tant, no hi hagués delictes.

LA XIFRA

3 homes van agredir sexualment una dona enmig del carrer a Girona, dissabte a la matinada

El juicio interminable de Roman Polanski

Se cumplen 40 años de la detención del director franco-polaco por violar a una menor.

Roman Polanski y Samantha Geimer cuando era una adolescente (LVD)

Els Mossos d'Esquadra estan treballant per identificar i detenir tres homes sospitosos d'haver agredit sexualment Roman Polanski quiere pasar página a un polémico caso que le persigue desde hace cuarenta años, pero la justicia de Estados Unidos no está por la labor y aún reclama su extradición. Los hechos se remontan al 11 de marzo de 1977, cuando el cineasta franco-polaco fue detenido tras ser acusado de violar a una adolescente de 13 años en la mansión que Jack Nicholson poseía en el barrio de Mullholland en Los Ángeles. El actor de El resplandor estaba de viaje y dejó las llaves de la casa a su amigo para un trabajo profesional.

Se suponía que Polanski había de realizar a Samantha Gailey (luego se cambió el apellido por Geimer) una serie de fotografías para un reportaje que se iba a publicar en la revista Vogue. La madre de la menor, admiradora del director de La semilla del diablo, le propuso la idea y permitió que su hija posara sola para la cámara del cineasta. En el segundo encuentro, además de fotos, hubo champán y drogas y la tarde acabó en una violación, según la denuncia que interpusieron los padres de Samantha.

“ Polanski estuvo 42 días en la cárcel y huyó de EE.UU. cuando supo que el juez no cumpliría la promesa de zanjar la condena

Polanski administró a la joven una dosis de quaalude, sobrenombre de un estupefaciente bastante de moda en la época, que propiciaba la desinhibición y la relajación. Le preguntó si era virgen, la sodomizó y la obligó a realizarle una felación, tal como consta en la denuncia original y en la versión que la víctima ha mantenido siempre. La joven declaró que fue violada, mientras Polanski aseguró que la relación sexual había sido consentida.

Tras ser arrestado, llegó a un acuerdo con el juez Laurence J. Rittenband para que se desestimaran todas las acusaciones a cambio de que él admitiera haber mantenido relaciones sexuales con la menor. Tanto Polanski como la familia de Samantha y sus abogados querían evitar el juicio a toda costa para no tener que hacer frente al acoso de la prensa. Geimer perdonó públicamente a Polanski tras solventar un juicio civil con él y recibir una suma económica por daños y perjuicios de “angustia física y emocional”.

Sin embargo, Rittenband ordenó que dos psiquiatras examinaran a Polanski y lo envió a la cárcel de Chino (California), donde pasó 42 días. Luego fue puesto en libertad bajo fianza de 2.500 dólares. El magistrado, obsesionado con aparecer en los medios de comunicación, quería una sentencia ejemplar contra el famoso realizador y no se iba a contentar con solo unos pocos días entre rejas.

El cineasta Roman Polanski en una imagen de 2015 (Alik Keplicz / AP)

Polanski decidió huir primero al Reino Unido y después a Francia, a principios de 1978, cuando su abogado le avisó de que el juez no cumpliría su promesa de zanjar la condena, y que lo volvería a enviar a prisión. Desde entonces, la justicia americana no ha parado de solicitar su extradición.

“ La víctima, Samantha Geimer, le ha perdonado y ha pedido que se cierre el caso

Al respecto, Samantha Geimer declaró: “Yo era joven, pero alcanzaba a entender que el juez estaba disfrutando de la publicidad. No le importaba lo que me ocurriera a mí, ni lo que ocurriera con Polanski. Era como si fuera el director de un espectáculo en el que yo no quería participar”.

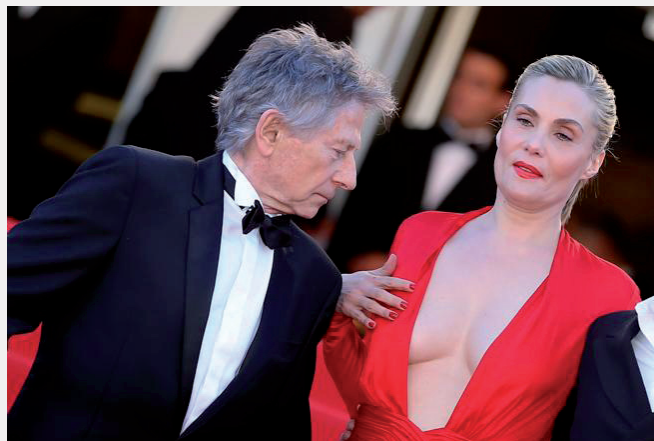
El cineasta obtuvo la ciudadanía francesa, evitó la extradición y no volvió a pisar territorio estadounidense. Durante el tiempo transcurrido ha tenido tiempo de rehacer su carrera, su vida sentimental y luchar por dejar atrás una pesadilla judicial que le persigue desde hace cuatro décadas. En 1989 se casó con la actriz Emmanuelle Seigner, con la que tiene dos hijos y en Hollywood sus películas siguen siendo aplaudidas, como demuestra el Oscar que recibió (y que no pudo recoger) al mejor director por *El pianista*, en 2003.

Samantha Geimer, que pasó una adolescencia llena de drogas y alcohol, llegó a escribir un artículo en la revista *Time* en 2003 donde pedía que se dejara en paz al hombre que abusó de ella. “Ni tengo rencor ni tengo simpatía hacia él. Es un extraño”. En 2013 publicó su autobiografía, *The Girl. A life in the shadow of Roman Polanski* (La chica. Una vida a la sombra de Roman

Polanski), en la que saldaba algunas cuentas con el pasado y daba detalles del traumático episodio que marcó su vida.

En 2008, la directora Marina Zenovich revolucionó el festival de Sundance con el documental *Roman Polanski: Wanted and Desired*, en el que denunciaba el escabroso comportamiento de la justicia y los medios alrededor del caso. Zenovich tampoco disculpaba la actitud del cineasta y comenzaba su reportaje con una entrevista de archivo en la que Polanski admitía su pasión por las jovencitas.

A raíz de ese documental, la fiscalía del condado de Los Ángeles decidió retomar de nuevo el caso. En septiembre de 2009, cuando el cineasta se encontraba en el aeropuerto de Zúrich para acudir al festival de cine, las autoridades del país lo mantuvieron en arresto domiciliario durante nueve meses mientras se resolvía su extradición a EE.UU., algo que no llegó a suceder. El año pasado el Tribunal Supremo polaco rechazó reabrir el proceso de extradición del director de *Chinatown*. Y es que el ministro de Justicia Zbigniew Ziobro, había recurrido ante el Supremo para que se revocara la sentencia de un tribunal de Cracovia, en 2015, contra la extradición del realizador, alegando que nadie debe estar por encima de la ley.

Polanski mira el escote de su mujer, Emmanuelle Seigner, en el Festival de Cannes de 2013 (JACOVIDES-BORDEMOREAU / BESTIMAGE / GTRES)

La última acción contra el autor de *El baile de los vampiros* tuvo lugar a finales del pasado mes de enero, cuando se vio obligado a renunciar a presidir la gala de los premios César tras un boicot por parte de asociaciones feministas. En el comunicado que emitió el colectivo se podía leer lo siguiente: “Algunos discutirán que Roman Polanski es un gran cineasta y que hay que saber diferenciar. Nosotras respondemos que la calidad de su filmografía cuenta poco frente a la abyección del crimen que ha cometido, su fuga y su rechazo a asumir responsabilidades”.

A sus 83 años, este fugitivo de la justicia está cansado de huir y ha decidido regresar a los Estados Unidos para poner punto y final a este polémico asunto. El delito de violación no prescribe en ese país y sus abogados

Roman Polanski y Sharon Tate (Hemeroteca)

están buscando garantías legales para que no vaya directamente a la cárcel si pisa territorio gobernado por Donald Trump. Polanski desea volver a Los Ángeles para visitar la tumba de su segunda esposa, la actriz Sharon Tate, que falleció estando embarazada en 1969, asesinada por seguidores de la secta de Charles Manson.

Geimer, que en la actualidad tiene 53 años y es madre de cuatro hijos, ha pedido que se cierre el caso de una vez y que no se imponga ninguna pena de prisión a su agresor. De momento, el ‘enfant terrible’ sigue cargando con su culpa.

“ A sus 83 años, este fugitivo de la justicia ha decidido regresar a los EE.UU. para poner punto y final al polémico asunto

El fiscal pide 22 años de prisión para los cinco acusados por la violación de Sanfermines

Los procesa por agresión sexual continuada, delito contra la intimidad y robo con intimidación

Los cinco sevillanos acusados de violar a una joven en los Sanfermines (LV)

El Ministerio Fiscal ha solicitado un total de 22 años y 10 meses de prisión para cada uno de los **cinco acusados** por la **presunta violación grupal** ocurrida los pasados **Sanfermines**, según recoge en su escrito de calificación.

En concreto, el fiscal pide 18 años de prisión para cada uno de los procesados por un delito continuado de agresión sexual; dos años y 10 meses de cárcel por un delito contra la intimidad y dos años de prisión por un delito de robo con intimidación.

Manifestación en Pamplona en contra de las agresiones sexuales (EFE)

Agresión sexual, delito contra la intimidad y robo

Además, pide la prohibición de acercamiento a la víctima a una distancia no inferior a los 500 metros, prohibición de comunicación con la víctima durante 20 años, así como 10 años de libertad vigilada que se ejecutará con posterioridad a la pena privativa de libertad.

Finalmente, reclama para los acusados, como responsables civiles directos, una indemnización de 100.000 euros para la víctima por "el daño moral ocasionado", y que indemnicen al Servicio Navarro de Salud en la cantidad de 1.531,37 euros.

La narración de los hechos

En su escrito, el fiscal señala que los cinco acusados, naturales de Sevilla, se encontraban sobre las 2,50 horas del 7 de julio de 2016 en la Plaza del Castillo donde se estaba celebrando un concierto con motivo de las fiestas. Uno de los procesados, J.A.P., estaba sentado en un banco cuando se acercó y se sentó en el mismo asiento una joven, de 18 años de edad y natural de Madrid, que había acudido a Pamplona con un amigo a disfrutar de los Sanfermines.

Ambos iniciaron una conversación, acercándose posteriormente al lugar, primero A.B., y después los otros tres acusados. Transcurridos unos minutos, continúa el fiscal, poco antes de las 3,00 horas, la joven les dijo a los acusados que ella se retiraba a dormir al vehículo con el que había viajado a Pamplona en compañía de su amigo y éstos le dijeron que le acompañaban, “si bien la intención de ellos era la de buscar un lugar donde mantener relaciones sexuales en grupo con ella”, propósito que la joven “desconocía”.

El centro de Pamplona durante los Sanfermines
(Getty / Getty)

Buscaron habitación en varios hoteles

A continuación, recoge el Ministerio Público en su escrito, “comenzaron a caminar por la parte exterior de la Plaza del Castillo en dirección a los porches”, a los que el grupo entró “valorando los acusados entrar en un portal con escaleras descendentes con el fin antes propuesto, si bien lo desecharon ya que se trataba del acceso a los baños de un bar donde había mucha gente”.

Posteriormente, los acusados se acercaron al portero de un hotel “preguntándole si tenían una habitación por horas o para toda la noche”, diciendo que “la querían para follar”, manteniéndose mientras tanto la joven “alejada del grupo”. Según relata el fiscal, “al no conseguir habitación, siguieron caminando en dirección al Segundo Ensanche, disgregándose ligeramente al grupo”.

Al llegar a la confluencia de Paulino Caballero con la avenida Roncesvalles, la joven “caminaba con uno de ellos, J.A.P. iba unos pasos más atrás, un poco más retrasado un tercero y más alejados llegaban los otros dos”. Durante el trayecto, la joven “se besó con A.B.”.

“Valiéndose de su superioridad física y numérica”

En este momento, aproximadamente a las 3,08 horas, J.A.P. se fija en que una mujer está llamando al telefonillo de un portal de la calle Paulino Caballero, por lo que “acelera el paso con el fin de alcanzar la puerta del portal antes de que la señora entre y de esa manera acceder al inmueble, lo que consigue”. “Tras mantener una breve conversación con la señora, J.A.P. entra en el portal, y simulando que está alojado en uno de los

Jóvenes disfrutaban de la fiesta de los Sanfermines

domicilios, coge uno de los ascensores, sube al segundo piso y después baja de nuevo al portal, abriendo la puerta y franqueando el paso a sus compañeros, que estaban ya al lado del portal con la denunciante”, afirma el fiscal.

Según indica en su escrito, “cuando J.A.P. franqueó la entrada, dos de ellos agarraron a la joven por los brazos y la metieron en el portal, tapándole la boca y diciéndole que se callara y no gritara”. La llevaron, tras subir hasta el segundo rellano, a un pasillo sin salida que da acceso a los cuartos de servicio de agua y electricidad y, una vez allí, la rodearon entre los cinco y le quitaron la ropa.

En opinión del Ministerio Público, “valiéndose de su superioridad física y numérica” y de la “imposibilidad” de la joven de ejercer “la más mínima resistencia”, los acusados, “actuando de común acuerdo y con ánimo libinidoso, le obligaron a realizar diferentes actos sexuales con cada uno de ellos”.

Grabaciones de vídeo y fotografías

Asimismo, el fiscal manifiesta que, mientras se estaban produciendo los hechos, los acusados A.M.G. y A.C., “de común acuerdo con el resto de los acusados, pero sin el conocimiento ni consentimiento” de la joven, realizaron varias grabaciones de vídeo y fotografías con sus teléfonos móviles. Según indica, dichos vídeos “fueron grabados con la intención de vulnerar la intimidad de la víctima y posteriormente mostrarlos, enviarlos y difundirlos a su grupo de amigos”.

Por otro lado, alega el Ministerio Público, cuando los acusados “se dieron por satisfechos” y antes de salir del portal, “valiéndose de la misma situación intimidatoria creada a la víctima y actuando de común acuerdo, se apoderaron en su propio beneficio de su teléfono móvil, si bien antes le quitaron la funda, extrajeron la tarjeta SIM y la tarjeta de memoria y las arrojaron en el lugar de los hechos”.

Fue a las 3,27 horas cuando los acusados salieron del portal dejando a la joven “sola en el interior” y se dirigieron hacia la Plaza de Toros. La víctima, por su parte, a las 3,29 horas, se dirigió a un banco de la avenida Roncesvalles donde se sentó, “llorando desconsolada y en posición fetal, siendo auxiliada instantes después por

Un encierro de los Sanfermines

una pareja de ciudadanos que transitaban por el lugar que se acercaron a ella al ver su estado y que dieron aviso al 112”.

El fiscal explica que la joven fue trasladada a un centro médico, donde fue atendida realizándose una prueba de detección de alcohol en sangre que arrojó un resultado de 0,91 gramos de alcohol por litro de sangre. Como consecuencia de los hechos, “tuvo lesiones y se le administró tratamiento farmacológico”.

Asimismo, como consecuencia de los hechos, “sufre trastorno de estrés postraumático para el que se recomienda tratamiento psicológico, no siendo posible valorar secuelas psicológicas hasta que transcurran al menos dos años”.

“ La víctima sufre trastorno de estrés postraumático

Ver los encierros desde los balcones de las casas particulares es una de las mejores opciones en San Fermín

El violador de Pirámides sale en libertad tras 20 años en prisión

La Audiencia Provincial de Madrid lo condenó a más de 500 años de cárcel por una treintena de ataques sexuales

Imagen del juicio contra El violador de Pirámides. Uly Martin

Arlindo Luis Carbalho Corbero, de 51 años, ha quedado en libertad tras pasar dos décadas en prisión. El conocido como El violador de Pirámides, condenado a más de 500 años de cárcel como autor de una treintena de violaciones, abandonó la prisión el fin de semana pasado.

Nacido en Portugal, aunque de nacionalidad española, fue detenido en 1997 tras mantener en jaque a la policía desde principios de los noventa. La colaboración de un ciudadano fue providencial para su arresto, según declararon en el juicio los agentes que participaron en el caso, a quienes el acusado les dijo: "Ya era hora de que me detuvierais".

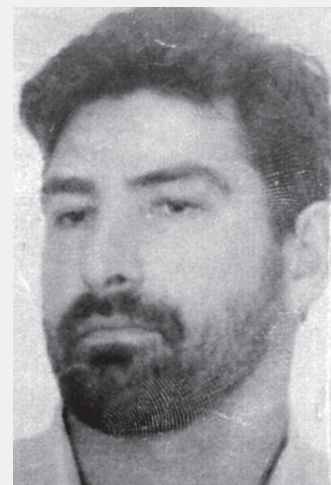
Casado y con dos hijos, todas las víctimas fueron mujeres, a las que seguía tras haber terminado su jornada laboral como instalador de gas a domicilio. Sus crímenes se prolongaron desde 1988, cuando tenía 23 años, hasta 1996.

La sentencia del Tribunal Supremo, que confirmó en 2001 la condena que ya le había impuesto un año antes la Audiencia Provincial de Madrid, señalaba que El violador de Pirámides solo podía estar por esta causa "un máximo de veinte años de prisión". En ese mismo

escrito, los jueces señalaban que el "comportamiento sexual compulsivo" de Arlindo no le convertía en un enfermo mental incapaz de distinguir entre el bien y el mal.

El violador atacaba a sus víctimas entre las ocho de la tarde y las once de la noche los días de diario; y entre las tres y las seis de la tarde, los fines de semana. En muchas ocasiones, asaltaba a las mujeres poco antes de ir a buscar a su esposa a la salida del trabajo, en la glorieta madrileña de Pirámides, una zona en la que actuó reiteradamente.

Arlindo Luis Carbalho, en una imagen de archivo

El 'violador de Pirámides' pide perdón a sus víctimas y pide una segunda oportunidad

Vivirá con su madre en Valencia de Alcántara (Cáceres), a cuyos vecinos dice que está rehabilitado

Imagen del juicio contra El violador de Pirámides. Uly Martin

Arlindo Luis Carbalho, conocido como el violador de Pirámides, ha pedido perdón a sus víctimas después de salir de la cárcel en la que ha cumplido 20 años de condena y ha reclamado a los vecinos de su pueblo natal, Valencia de Alcántara (Cáceres), donde vivirá con su madre, que le den una segunda oportunidad para poder reinsertarse en la sociedad, puesto que se considera rehabilitado.

En una entrevista concedida a Canal Extremadura Televisión, Carbalho, de 51 años, ha asegurado que "casi la mitad" de su condena en prisión ha estado "trabajando con psicólogos", motivo por el cual ha querido trasladar a los vecinos que "no tienen que temer de nada".

Asimismo, es consciente de que decir esto de palabra "es muy fácil", pero que lo va a demostrar con hechos "día a día", tras reconocer que "se tiene que armar revuelo" entre los vecinos con su llegada, pues considera que "forma parte de la vida social" en este municipio con una población que ronda los 6.000 habitantes muy cercana a la frontera con Portugal.

En sus declaraciones ante la cadena autonómica extremeña, subraya que hasta ahora nunca había tenido la oportunidad de decirle a sus víctimas que lo siente "de

verdad". "Lamento mucho lo que hice. Ojalá no hubiera pasado nunca, pero pasó, y lo siento como la persona que más".

"He asumido mi responsabilidad. Soy consciente de lo que he hecho, me arrepiento", ha dicho, al tiempo que ha añadido que cree que merece tener una segunda oportunidad, porque considera que tiene "actitud y capacidad para ello".

Por ello, ha pedido a los vecinos que no piensen que cualquier día se le van "a cruzar los cables", porque para ello cuenta con "apoyo y ayuda", si bien ha señalado que no va a "bajar la guardia". "Si algo he aprendido en las terapias es que hay que estar ahí en todo momento".

Sobre su futuro, espera poder establecerse en esta pequeña localidad, donde tiene su primer contacto con la sociedad tras dos décadas en prisión en las que no ha disfrutado de ningún permiso penitenciario, aunque reconoce que encontrar un trabajo será complicado.

Carbalho ha recalado en esta localidad extremeña después de abandonar el pasado sábado la prisión tras cumplir 20 años de cárcel por 35 violaciones cometidas entre 1988 y 1996 en el barrio madrileño de Pirámides.

En mayo de 2006, el Tribunal Supremo confirmó la condena de 514 años de prisión impuesta a Carbalho, ahora con 51 años, por la Audiencia Provincial de Madrid por 28 delitos de agresión sexual con detención ilegal y robo con intimidación. En 1996 fue detenido y encarcelado tras confesar que había violado a más de un centenar de mujeres en la capital.

Pese a ello, solo ha cumplido veinte años de internamiento, dado que era el límite de cumplimiento efectivo del Código Penal de 1995. En su sentencia, el Alto Tribunal rechazó la petición de su defensa de que se le aplicara una atenuante por trastorno mental.

Los magistrados señalaron que sus víctimas eran "mujeres, siempre diferentes, a las que seguía el acusado tras haber terminado su jornada laboral, en unos hechos que se desarrollan en un largo periodo de tiempo: ocho años, desde 1988 cuando el acusado tenía 23 años, hasta 1996".

En el juicio, las víctimas relataron que su agresor las abordaba en una estación de Metro, en su mayoría en la de Méndez Álvaro. Tras ello, las llevaba a un parque cercano al paseo de las Acacias.

Detenido un taxista por atacar sexualmente a cinco pasajeras

El juez ordenó el ingreso en prisión del hombre, acusado de tres agresiones y dos abusos

REBECA CARRANCO

Barcelona 27 MAR 2017 - 21:19 CEST

Dos mossos patrullan por el barrio barcelonés de Ciutat Vella. C. Ribas

Los Mossos d'Esquadra detuvieron el pasado 10 de marzo a un taxista acusado de atacar sexualmente a cinco pasajeras en poco más de medio año en Barcelona. Tres de ellas denunciaron al hombre por agresiones sexuales; los otros dos casos fueron por abusos (en los que no media violencia), según fuentes policiales consultadas por EL PAÍS. El taxista, que estaba contratado por el propietario de la licencia, está en prisión preventiva. Los Mossos le habían detenido en dos ocasiones por estos casos, hasta que finalmente ingresó en la cárcel.

El taxista, un hombre de 39 años, de nacionalidad colombiana, actuaba siempre de una forma similar. Conducía con el taxi por zonas de ocio nocturno, preferiblemente durante el fin de semana, subía a mujeres y, aprovechando que algunas de ellas habían bebido o se quedaban dormidas en el coche, las llevaba a zonas apartadas donde intentaba violarlas, según esas mismas fuentes.

La primera denuncia consta del 16 de agosto, cuando una mujer extranjera acudió a los Mossos y contó que había sido agredida sexualmente por el conductor de

un taxi que cogió de noche en el barrio barcelonés de Ciutat Vella. Los Mossos le detuvieron por primera vez.

La segunda denuncia fue un mes después, el 23 de septiembre. En este caso se trató de una mujer española que contó que habían abusado de ella sexualmente después de coger un taxi en la ciudad de Cerdanyola del Vallès. De nuevo, la policía le detuvo.

Pasaron dos meses, hasta que el 14 de noviembre otra mujer presentó una denuncia. El patrón coincidía: una mujer que subió a un taxi por la noche en Barcelona y el conductor, que supuestamente acabó agrediendo sexualmente. Los policías mantuvieron una investigación abierta, bautizada como caso Licencia. Mientras, el taxista espació más sus agresiones.

Volvió a actuar el 25 de febrero. Abusó presuntamente de una mujer española. Y repitió seis días después, el 3 de marzo, agrediendo a una pasajera extranjera. Los Mossos le detuvieron siete días después y finalmente ingresó en prisión.

Una de cada tres agresiones denunciadas a los Mossos se producen en Barcelona ciudad, donde se incrementaron un 12,6% el año pasado, con 223 casos denunciados. Los abusos se dispararon un 46,2% (345 denuncias). El Departamento de Interior atribuye parte de ese incremento a que hay mayor sensibilización y las personas acuden más a la policía en lugar de ocultar o dejar en la intimidad los delitos relacionados con la libertad sexual.

La tendencia en Cataluña es también de crecimiento desde el año 2014, cuando se denunciaron 665 casos. Desde entonces la cifra ha aumentado hasta las 743 denuncias de 2016, que suponen un incremento del 9,4%. El total de los autores son hombres, tres de cada diez tienen entre 24 y 34 años. Sus víctimas son mujeres, la mayoría españolas (62%), y la mitad de ellas tienen entre 18 y 35 años. Casi seis (55%) de cada diez agresiones se cometen entre junio, julio y agosto, sobre todo en la ciudad (64%), de noche (31%) y en fin de semana (37%).

A prisión un taxista acusado de cinco asaltos sexuales a pasajeras en Barcelona

El detenido aprovechaba que las víctimas estaban en estado de embriaguez o se quedaban dormidas para abusar de ellas

Cola de taxis en el aeropuerto de Barcelona (Roser Vilallonga)

Los Mossos d'Esquadra han **detenido** por tercera vez a un **taxista acusado** de cinco **agresiones** y abusos sexuales a pasajeras a las que recogía en zonas de ocio de Barcelona, y que ingresó en prisión tras su quinto arresto, el pasado día 10 de marzo.

Según han informado hoy los Mossos, el taxista, de nacionalidad colombiana, conducía un **taxi por cuenta ajena**, habitualmente en horarios nocturnos y en fines de semana.

“ El detenido aprovechaba que las pasajeras estaban en estado de embriaguez o se quedaban dormidas para abusar de ellas.

La policía de la Generalitat detuvo al taxista después de una primera agresión sexual cometida en el distrito de Ciutat Vella de Barcelona el pasado mes de agosto, y en una segunda ocasión tras ser denunciado por abusos por parte de una mujer a la que había recogido en Cerdanyola del Vallès, según precisa hoy El País.

Tras quedar en libertad en ambos casos, el taxista sería responsable de una nueva agresión sexual en noviembre en el distrito del Eixample y de abusos sexuales a una pasajera el 25 de febrero de nuevo en Ciutat Vella.

Después de ser detenido por tercera vez el pasado 10 de marzo, el juez ordenó esta vez su ingreso en prisión.

Las investigaciones de los Mossos han llevado a acusarle de otra agresión sexual, ocurrida a principios de este mes de marzo.

“ El taxista recogía a las víctimas en zonas de ocio de Barcelona

El fiscal demana 22 anys per a cadascun dels acusats per la violació múltiple dels Sanfermines

També els reclama una indemnització de 100.000 euros per a la víctima

Dijous, 04/05/2017 | Actualitzat el 24/04/2018 a les 13:45 CEST

Cola de taxis en el aeropuerto de Barcelona (Roser Vilallonga)

El ministeri fiscal ha sol·licitat un total de 22 anys i 10 mesos de presó per a cadascun dels cinc acusats per la presumpta violació grupal ocorreguda en els passats Sanfermines, segons recull en el seu escrit de qualificació.

En concret, el fiscal demana 18 anys de presó per a cada processat per un delictes continuat d'agressió sexual; dos anys i 10 mesos de presó per un delictes contra la intimitat i dos anys de presó per un delictes de robatori amb intimidació.

A més, reclama per als acusats, com a responsables civils directes, una indemnització de 100.000 euros per a la víctima pel «dany moral ocasionat». Els fets van tenir lloc a Pamplona el 7 de juliol del 2016 cap a les tres de la matinada. El fiscal relata en el seu escrit que els cinc joves estaven a la plaça del Castillo i van entaular conversa amb la víctima, de 18 anys i natural de Madrid, que havia arribat a la ciutat amb un amic per disfrutar de les festes, encara que en aquell moment estava sola.

DORMIR AL COTXE

Pocs minuts després, la noia els va assenyalar que es retirava a dormir al vehicle amb el qual havia

arribat a Pamplona, que estava aparcada a la zona del Soto de Lezkairu, fins on els acusats li van dir que l'acompanyaven, si bé «la seva intenció era la de buscar un lloc on mantenir relacions sexuals en grup amb ella», un propòsit que la noia desconeixia, segons el fiscal.

Van intentar sense èxit trobar habitació en un hotel i, a l'arribar a la confluència dels carrers Paulino Caballero amb Roncesvalles, van aprofitar que una dona sortia d'un immoble per accedir a dins. Van fer entrar la noia al portal i li «van tancar la boca i li van dir que callés i no cridés», la van envoltar entre tots cinc i la van obligar a realitzar diferents actes sexuals amb cadascun d'ells, «valent-se de la seva superioritat física i numèrica» i de la «impossibilitat» de la jove d'«exercir la més mínima resistència».

A més, dos d'ells van fer vídeos i fotos amb els seus telèfons mòbils, tal com van anunciar en un xat denominat 'La Manada'. «Quan els acusats es van donar per satisfets», es van apoderar del mòbil de la seva víctima i van abandonar el lloc dels fets.

Víctima i agressor neguen la violació

Demanen tretze anys de presó per a un veí de Girona que va abusar sexualment de la parella

La dona no declara i retira l'acusació

ÒSCAR PINILLA - GIRONA

Un veí de Girona s'enfronta a tretze anys de presó per agressió sexual, coaccions i maltractaments a la seva parella i també per haver trencat l'ordre d'allunyament que tenia sobre ella. Han passat dos anys des dels fets i, un cop arribats a judici, ara la víctima se'n desdiu. Tot i denunciar els fets en el seu moment, ahir davant el tribunal de la secció quarta de l'Audiència de Girona la dona es va negar a declarar i va demanar a la seva advocada que retirés l'acusació contra el seu presumpte agressor. Al seu torn, el sospitós també es va acollir al seu dret a no declarar. Així doncs, el fiscal es va quedar sol defensant el cas de violació, que troba “totalment acreditat” per la investigació policial que es va fer.

Els fets haurien ocorregut el maig del 2015, quan víctima i acusat mantenien una relació sentimental tumultuosa, ja que malgrat que ell tenia una ordre d'allunyament per uns fets anteriors, la parella es continuava veient. Aquell dia, segons el fiscal, víctima i acusat es van trobar a l'escala del pis on viu ell. Mitjançant coaccions, l'acusat la va obligar a entrar al domicili. Un cop a dins, la va forçar a dutxar-se, la va violar i la va obligar a fer-li una fel·lació.

El sospitós, ahir, durant el judici a l'Audiència de Girona
Ò. PINILLA.

Per l'advocada de la defensa, el seu client és innocent perquè “no hi ha prova”. Segons el seu parer, la víctima es va contradir diverses vegades sobre la violació i sobre si la va amenaçar i colpejar. A més, sosté que l'informe dels mèdics conclou que la víctima no tenia ni blaus ni cap altra evidència que demostrés que va ser forçada. L'únic que tenia és una petita ferida de dos mil·límetres a la zona genital, que se la podria haver fet rasant-se “per les picors vaginals que patia”, sosté la defensa. D'altra banda, l'advocada assegura que és incongruent acusar el seu client de trencar l'ordre d'allunyament si va ser la denunciada qui es va presentar a casa de l'acusat.

El cas ha quedat vist per a sentència i l'Audiència de Girona resoldrà en les pròximes setmanes.

Busquen el sospitós de violar una noia i deixar-la mig nua en un descampat

La víctima i un amic van pujar al cotxe d'un desconegut a l'Arena de Blanes per anar a fumar porros

L'agressor va abandonar l'amic quan va baixar a vomitar

TURA SOLER - BLANES/ LLORET

Els Mossos busquen el conductor d'un cotxe blanc (presumiblement un Audi) sospitós d'haver violat i colpejat en un descampat, entre Blanes i Malgrat, una noia de 17 anys veïna de Lloret, a qui va abandonar mig nua. Un altre conductor va recollir la noia i la va dur fins a Blanes, on va explicar la seva odissea a la Policia Local, que la va atendre en un primer moment, i després als Mossos, que s'han fet càrrec de la investigació.

Segons les dades que s'han pogut recopilar, la víctima i un amic seu de Lloret van pujar diumenge, entre dos i tres quarts de quatre de la matinada, al cotxe d'un home, en principi desconegut, a la sortida de la discoteca Arena de Blanes. Sembla que havien convingut anar junts a fumar porros en alguna zona discreta. El conductor es va dirigir cap a la zona de la desembocadura de la Tordera, per la carretera antiga de Malgrat. En algun moment, l'amic de la jove va baixar del cotxe perquè es trobava indisposat i havia de vomitar. El conductor va aprofitar que el noi havia baixat del cotxe per arriar amb la noia dins del vehicle i deixar el seu amic a fora.

El conductor va buscar un altre punt aïllat per tornar a parar el cotxe i allà va colpejar i agredir sexualment la noia, i després també la va deixar fora del vehicle i va fugir.

Un xic abans de les cinc de la matinada, un conductor va trobar la noia, ferida i mig nua, a prop del pont d'en Pixota; la va recollir i la va portar fins a la zona de l'avinguda Catalunya de Blanes, i llavors va veure una patrulla de la Policia Local, que estava fent els habituals controls de seguretat i de tancament de les discoteques de la zona. El conductor va explicar als policies que s'havia trobat la noia abandonada prop de la Tordera i ella va explicar als agents que havia estat violada pel conductor d'un cotxe blanc, que no coneixia. I també va relatar que el seu amic havia d'estar abandonat i desorientat per la mateixa zona, ja que el conductor agressor l'havia abandonat amb traïdoria. En vista de la gravetat de la situació que relatava la víctima, la Policia Local va alertar una ambulància del SEM i els Mossos d'Esquadra perquè es fessin càrrec de l'atenció a la noia i de la investigació.

De totes maneres, la Policia Local de Blanes i també la de Malgrat de Mar, ja que la zona de l'agressió queda entre les dues poblacions, van fer un rastreig per la zona per intentar localitzar el jove que, segons la denunciante, havia estat abandonat. No se'l va poder trobar en un primer moment, però posteriorment els mossos el van localitzar. En aquest cas, la noia n'havia aportat totes les dades, i es va poder recollir el testimoni d'ell sobre els fets, per recopilar dades sobre l'agressor. Es tracta d'un home un xic grassonet que conduïa un cotxe blanc, que es creu que era un Audi, tot i que la noia en un primer moment va dubtar si era un Volkswagen Polo.

LA XIFRA

17 anys té la noia que diumenge a la matinada va ser violada i abandonada en un descampat prop de la Tordera.

LA DATA

05.02.17 Un conductor va recollir, cap a les cinc de la matinada, la víctima mig nua i ferida a la zona del pont d'en Pixota.

Cristiano Ronaldo va pagar 250.000 euros per evitar una denúncia per violació, segons 'Der Spiegel'

El futbolista va arribar a un acord amb la presumpta víctima, segons una filtració de Football Leaks

Barcelona 14/04/2017 18:52 ARA

Cristiano Ronaldo, a l'entrenament del Reial Madrid d'aquest divendres / PIERRE-PHILIPPE MARCOU / AFP

Cristiano Ronaldo va pagar 375.000 dòlars (uns 258.000 euros) per evitar ser denunciat per una suposada violació, segons ha publicat aquest divendres a la tarda el setmanari alemany 'Der Spiegel' basant-se en documents filtrats per Football Leaks. Els fets van tenir lloc el 13 de juny del 2009 –dos dies després que s'anunciés el seu fitxatge pel Reial Madrid– en un hotel de luxe de Las Vegas, i la víctima hauria presentat una denúncia aquell mateix dia davant la policia. Set mesos després, però, la va retirar després d'haver arribat a un acord amb el futbolista.

Segons els fets descrits per la publicació alemanya, als registres de la policia metropolitana de Las Vegas hi consta la trucada que va efectuar la víctima poca estona després de l'agressió. Tot i que no va citar explícitament el futbolista, sí que va deixar clar que la persona que l'havia violat era una "figura pública" i un "atleta". 'Der Spiegel' assegura que coneix la identitat de la dona, tot i que no l'ha revelat.

El 12 de gener del 2010, però, l'advocat portuguès Carlos Osório de Castro, representant legal de Ronaldo, va tancar un acord extrajudicial amb la dona, que aleshores tenia uns 25 anys, en virtut del qual ella es comprometia a retirar tots els càrrecs contra el futbolista, a guardar silenci sobre els fets per sempre, a donar-li els noms

de totes les persones que estaven al corrent dels fets i a "eliminar o destruir permanentment qualsevol material electrònic, escrit o de qualsevol altre tipus que hagués generat o rebut en relació amb els suposats fets". Com a compensació, Ronaldo li pagaria 375.000 dòlars. L'acord es va signar davant d'un mediador de l'estat nord-americà de Nevada.

Com a resultat de l'acord, la víctima va escriure al futbolista una carta de sis pàgines, a la qual també ha tingut accés el setmanari, en què descriu els suposats fets.

'Der Spiegel' s'ha posat en contacte amb l'advocat de Cristiano a Munic, Johannes Kreile, que assegura que "les acusacions han de ser rebutjades contundentment perquè són incorrectes".

L'octubre del 2005, quan era jugador del Manchester United, Ronaldo va ser detingut i interrogat per la policia britànica per una altra suposada violació, un cas del qual va quedar absolt setmanes després. El desembre de l'any passat, la plataforma Football Leaks ja va assenyalar el jugador blanc, en aquell cas per haver eludit impostos, presumptament, a través d'una societat a les illes Verges Britàniques.

**DO
NES
VALEN
TES**